

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI- JA TERVEYSALA

ISTANBULIN PROTOKOLLAN VERKKOKURSSIN VAIKUTUS AMMATILLISEEN OSAAMISEEN – HAASTATTELUTUTKIMUS

TEKIJÄ Heidi Ojala

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala		
Tutkinto-ohjelma Digitalisaation asiantuntija sosiaali- ja terveysalalla -tutkinto-ohjelma		
Työn tekijä Heidi Ojala		
Työn nimi Istanbulin protokollan verkkokurssin vaikutus ammatilliseen osaamiseen – Haastattelututkimus		
Päiväys	8.4.2025	62/7
Yhteistyötaho Diakonissalaitos, Psykotraumatologian keskus		
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kokemuksia Istanbulin protokollaan (IP) liittyvästä verkkokurssista ja sen vaikutuksista ammatilliseen osaamiseen. Tutkimus toteutettiin haastattelulla viittä IP-koulutushankkeen verkkokurssin suorittanutta ammattilaista. Opinnäytetyö tehtiin Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksen toimeksiannosta, ja hanketta osarahoitti EUSA AMIF -rahasto.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten verkkokoulutus tukee ammattilaisten taitoja kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien tunnistamisessa, tutkimisessa ja dokumentoinnissa. Lisäksi tarkasteltiin, miten digitaalisesti saavutettu osaaminen ilmenee käytännön työssä turvapaikkamenettelyn näkökulmasta. Tutkimusaineisto analysoitiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla hyödyntäen Bloomin taksonomiaa.</p> <p>Tulokset osoittivat, että verkkokurssi lisäsi merkittävästi osallistujien tietämystä ja valmiuksia erityisesti uhrien tunnistamisen ja dokumentoinnin osalta. Koulutuksen vahvuuksina pidettiin sen selkeää rakennetta, pedagogista laatua ja konkreettisia työvälineitä. Haasteena nähtiin vuorovaikutuksen puute, minkä vuoksi monet vastaajat toivoivat koulutukseen lähiopetuksen ja verkkokurssin yhdistämistä.</p> <p>Tutkimuksen perusteella verkkokurssi edisti ammatillista osaamista ja lisäsi tietoisuutta Istanbulin protokollasta. Digitaalinen oppimisympäristö koettiin joustavaksi, mutta sen soveltaminen käytännön työhön vaihteli ammattiryhmittäin. Lisäkoulutukselle ja vuorovaikutteisemmalle oppimiselle nähtiin tarvetta. Johtopäätöksissä esitetään suosituksia verkkokoulutuksen kehittämiseksi, kuten käytännön harjoitusten lisäämistä ja moniammatillisen yhteistyön tukemista.</p>		
Avainsanat Istanbulin protokolla, Verkkokoulutus, Bloomin taksonomia, Ammatillinen kompetenssi, Kidutuksen dokumentointi, Haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat, Turvapaikkaprosessi, Pedagoginen vaikuttavuus, Trauma, Kuntoutus		

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Master's Degree Programme in Health Care, Digital Health	
Author(s) Heidi Ojala	
Title of Thesis The Impact of the Istanbul Protocol Online Course on Professional Competence – An Interview Study	
Date	8.4.2025
	62/7
Client Organisation /Partners Deaconess Foundation, Centre for Psychotraumatology	
<p>This thesis examines the experiences of social and healthcare professionals regarding an online course related to the Istanbul Protocol (IP) and its impact on professional competence. The study was conducted through interviews with five professionals who had completed the IP online training. The thesis was commissioned by the Centre for Psychotraumatology of the Deaconess Foundation, and the project was co-funded by the EUSA AMIF fund.</p> <p>The aim of the study was to determine how online training supports professionals in identifying, examining, and documenting victims of torture and ill-treatment. Additionally, it explored how digitally acquired competence manifests in practical work, particularly within the asylum process. The research material was analyzed using theory-driven content analysis based on Bloom's Taxonomy.</p> <p>The results showed that the online course significantly enhanced participants' knowledge and preparedness, particularly in victim identification and documentation. Professionals praised the course for its clear structure, high-quality pedagogical implementation, and practical tools. However, the lack of interaction was seen as a challenge, with many participants suggesting a combination of online and in-person learning.</p> <p>The findings indicate that the online course contributed to professional competence and increased awareness of the Istanbul Protocol. The digital learning environment was perceived as flexible, but the application of knowledge in practical work varied across professional groups. There was a recognized need for additional training and more interactive learning opportunities. The conclusions provide recommendations for improving online training, such as incorporating practical exercises and promoting multi-professional collaboration.</p>	
Keywords Istanbul Protocol, Online Training, Bloom's taxonomy, Professional Competence, Documentation of Torture, Vulnerable Customers, Asylum Process, Pedagogical Effectiveness, Trauma, Rehabilitation	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	ISTANBULIN PROTOKOLLA	7
2.1	Istanbulin pöytäkirjan merkitys yleisesti	7
2.2	Kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrit terveydenhuollossa	9
2.3	Istanbulin pöytäkirja osana turvapaikkaprosessia	10
3	DIAKONISSALAITOS – ROHKEASTI IHMISARVON PUOLESTA	15
3.1	Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus	15
3.2	IP Istanbulin protokolla koulutus -hanke	16
3.3	IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen kyselyt	16
4	ISTANBULIN PROTOKOLLAN VERKKOKOULUTUS.....	18
4.1	Verkkokoulutuksen tuotantoprosessi	18
4.2	IP-koulutushankkeen verkkokoulutuksen oppimistavoitteet	18
5	DIGITAALISESTI SAAVUTETUN KOMPETENSSIN TUTKIMINEN JA MITTAAMINEN.....	19
5.1	Oppimisen pedagogiikkaa – taustateorian Bloomin taksonomia.....	20
5.2	Digitaalisesti saavutettu kompetenssi.....	21
5.3	Digitaalisesti saavutettu kompetenssi sosiaali- ja terveysalalla.....	24
5.4	Digitaalisesti saavutettu kompetenssi turvapaikkaprosessiin osallistuvien ammattilaisten työssä ...	24
6	TUTKIMUSONGELMAT	27
6.1	Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus.....	27
6.2	Tutkimuksen kohderyhmä.....	27
6.3	Tutkimuskysymykset	28
7	TUTKIMUSMENETELMÄ.....	29
8	TUTKIMUSETIIKKA	32
9	TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI.....	35
9.1	Muistaminen – faktojen tunnistaminen.....	36
9.2	Ymmärtäminen – tietojen tulkitseminen ja selittäminen	36
9.3	Soveltaminen – tietämyksen käytännön soveltaminen	37
9.4	Analysoiminen – osien ja rakenteiden tarkastelu	37
9.5	Arvioiminen - kokonaisuuden arviointi ja päätelmien tekeminen	37
9.6	Luominen – uuden tiedon tuottaminen ja soveltaminen laajasti.....	38
9.7	Johtopäätökset	38

10 POHDINTA	42
10.1 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi.....	42
10.2 IP-koulutuksen vaikutukset ja kehittämistarpeet sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamisessa	42
10.3 Kehitysehdotukset.....	43
LÄHTEET.....	49
LIITE 1: IP-KOULUTUSHANKKEEN VERKKOKOULUTUKSEN SISÄLTÖ.....	63
LIITE 2: KOULUTUSHANKKEEN TAUSTAKYSELY	64
LIITE 3: JATKOKYSELY	70
LIITE 4: TUTKIMUSTIEDOTE	85
LIITE 5: TUTKIMUSSELOSTE	87
LIITE 6: HAASTATTELUKYSYMYSTEN RUNKO.....	89
LIITE 7: INDUKTIIVINEN SISÄLLÖNANALYYSITAUUKKO (BLOOMIN TAKSONOMIAN MUKAAN)..	95
KUVALUETTELO	
Kuva 1. Bloomin taksonomian tasot, kognitiiviset prosessit ja arviointimenetelmät (mukailien Anderson & Krahtwohl 2001, 27–34)	21
Kuva 2. Oppimisen tasot Bloomin taksonomiassa	35

1 JOHDANTO

Istanbulin protokolla (viralliselta nimeltään ja tässä opinnäytetyössä myöhemmin pöytäkirja) on käsi- kirja kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen tehok- kaasta tutkimisesta ja dokumentoinnista. Se tunnetaan yleisemmin nimellä Istanbulin pöytäkirja (tässä opinnäytetyössä käytetään lyhennettä IP). IP on ensimmäinen kansainvälinen ohjeistus kidu- tuksen ja sen seurausten dokumentoimiseksi. Se on tärkeä työkalu kohdattaessa pakolaistaustaisia asiakkaita. Kidutustausta on turvapaikkatutkinnassa myös käännetyksen este, johon palauttamiskiel- lon periaate (engl. non-refoulement) perustuu (muun muassa Kidutuksen ja muun julman, epäinhi- millisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus 59/1989). Siitä huoli- matta, että IP ohjaa koko kidutetun tutkimusprosessia, se on heikosti tunnettu (Committee against Torture 2017; Ulkoministeriö 2017, 6–7, 8; United Nations 2024, kohdat 48 ja 49), eikä sitä osata hyödyntää lain velvoittamalla tavalla (myös EUAA 2023, 21; vrt. esim. Vastaanottodirektiivi 2013/33/EU, 25. artikla, 2. kohta). IP:n uudistettu painos (OHCHR 2022; myös Pérez-Sales 2022) on julkaistu englanninkielisenä vuonna 2022.

IP-koulutushanke tarjoaa ammattilaisille verkkokoulutusta, kuten webinaareja, joiden lisäksi hank- keessa on tuotettu verkkokurssi eOppiva alustalle yhteistyössä tuotantoyhtiö HAUS kehittämiskeskus Oy:n (myöhemmin HAUS, HAUS kehittämiskeskus julkaisuaika tuntematon b) kanssa kevään 2024 aikana (HAUS kehittämiskeskus 2024). Sen avulla pyrkimys on lisätä sote-alan ammattilaisten sekä turvapaikanhakijoiden oleskelulupaprosessiin liittyvien avustajien sekä päättäjien tietoisuutta IP:n käytöstä kidutuksen uhrien tunnistamisessa, tutkimisessa ja dokumentoinnissa. (Diakonissalaitos julkaisuaika tuntematon.) Tämä opinnäytetyö keskittyy IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen osarahoittajan EUSA AMIF vaatimusten mukaiseen selvitystarpeeseen, joka koskee ko. hankkeessa tuotetun verkkokurssin tuottamaa osaamista. Verkkokoulutuksessa aihetta tarkastellaan turvapaikka- menettelyn näkökulmasta (HAUS kehittämiskeskus 2024).

YK:n kidutuksen vastainen komitea (CAT, OHCHR 2025) on antanut Suomelle huomautuksia pöytä- kirjaan liittyvän kouluttamisen riittämättömyydestä terveydenhuollon ammattilaisten koulutuksissa (Ulkoministeriö 2017, kohdat 32 ja 33 c; Ulkoministeriö julkaisuaika tuntematon a). Hankkeessa tuo- tettu verkkokurssi on ensimmäinen suomenkielinen koulutus IP:sta. Tämä opinnäytetyö on toteu- tettu Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksen IP Istanbulin protokolla koulutus -hank- keen (myöhemmin IP-koulutushanke) toimeksiannosta. Hanke toteutui ajanjaksolla 1.4.2023- 31.12.2024. Hanketta osarahoitti EUSA AMIF -rahasto (Sisäministeriö 2024). Koulutushankkeen han- kesopimuksessa on sovittu raportointivelvoitteista EUSA AMIFille ja Sisäministeriölle (Sisäministeriö, julkaisuaika tuntematon) koskien koulutustoimien tuloksia. Osana tätä hankeraportointia tiedotetaan rahoittajalle muun muassa kuinka monta ammattilaista on osallistunut hankkeen aikaisiin koulutus- toimiin (tavoitteena on 400 osallistunutta). Lisäksi raportoidaan, kuinka monta näistä osallistujista katsoo, että suorittamastaan koulutuksesta on ollut heille hyötyä heidän työssään (tavoitteena on 300 myönteistä vastausta). Tämä opinnäytetyö on haastattelututkimus niille jatkokyselyyn vastan- neille, jotka vastaavat jatkokyselyssä (tavoitteena 200 myönteistä vastausta), että he ovat hyödyn- täneet verkkokoulutuksessa oppimaansa tietoa, taitoja ja osaamista omassa työssään. Haastattelut tehdään Teams välitteisesti.

2 ISTANBULIN PROTOKOLLA

YK:n kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun vastaisen sopimuksen (Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus 59/1989) 1 artiklan mukaan kidutus on toiselle ihmiselle aiheutettua tahallista kovaa kipua tai kärsimystä, joka voi olla muun muassa fyysistä, henkistä, psykososiaalista tai seksuaalista. Ihmisiä kidutetaan rangaistuksena teosta, pelotteluna tai pakottamisena, tietojen tai tunnustuksen hankkimiseksi, tai syrjinnän tai muun epäasiallisen kohtelun vuoksi. Tekijänä on yleensä julkinen toimija tai hänen tahdostaan, painostamana tai suostumuksellaan toimiva henkilö. Tekijä voi olla myös ei-valtiollinen taho esim. terroristiryhmittymä tai yhteisö. Kidutus on kielletty kaikissa olosuhteissa. Se on vainoa.

Muulla julmalla, epäinhimillisellä tai halventavalla kohtelulla tai rangaistuksella (tässä opinnäytetyössä viitataan näihin kaikkiin yleisnimityksellä kidutus) tarkoitetaan kaikkeen fyysiseen tai psyykkiseen kipuun tai kärsimykseen, jota aiheutetaan tahallisesti, syrjinnän perusteella, peloteltaessa tai pakotettaessa jotakuta. YK:n kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun vastainen sopimus (Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus 59/1989) kieltää myös kaikenlaiset muut julmat teot, jotka eivät ole kidutusta, kuten vakavan väkivallan, riiston, epäinhimilliset olosuhteet ja syrjinnän. Sopimus kieltää nämä teot sekä julkisten viranomaisten että yksityisten tahojen harjoittamana.

2.1 Istanbulin pöytäkirjan merkitys yleisesti

Kidutettujen määrää Suomessa on vaikeaa arvioida, mutta arviolta neljännes kaikista pakolaistautaisista on joutunut jonkinlaisen kidutuksen uhriksi (Kankaanpää, Yli-Tokola & Carlsson 2022; THL 2022). Tämä vastaa kidutettujen määrän globaalia tasoa (Milewski ym. 2023; Sigvardsdotter, Vaez, Hedman & Saboonchi 2016; Ostergaard ym. 2020). International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT) raportin (2016) mukaan sotaa, aseellista konfliktia tai poliittista vainoa pakenevista suurin osa on kokenut traumatisoivia asioita, kuten kidutusta tai muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua tai rangaistusta (engl. ill-treatment, tässä opinnäytetyössä myöhemmin kaltoinkohtelu). Vuonna 2010 arviolta 400 000 henkilöä EU:n alueella kansainvälistä suojelua hakevista oli kokenut kidutusta tai kaltoinkohtelua (European Network of Rehabilitation Centres for Survivors of Torture / BAFF 2018, 11).

Tyypillisimmän kidutustaustan tunnistamisen lisäksi ammattilaisilla on velvollisuus tunnistaa myös ne, jotka ovat joutuneet myös muunlaisen kidutuksen (mm. psykologinen, seksuaalinen, psykososiaalinen, farmakologinen) kohteeksi tai kaltoinkohtelun kohteiksi. Koska kiduttaminen ei ole maailmasta kadonnut – päinvastoin lisääntynyt (Milewski ym. 2023; Sigvardsdotter ym. 2016; Ostergaard ym. 2020, United Nations 2022, XX) – kysymys kuuluukin, olisiko osa hyvää kuulemista (ks. kohta 2.2 ja 2.3.) muokata turvapaikkahaastattelun kulkua siten, että vainon yleisyys olisi jo lähtökoh- taolettama osana suomalaista turvapaikkaprosessia?

Istanbulin pöytäkirja (United Nations 2022, engl. "Istanbul Protocol. Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment") on alkujaan hyväksytty Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) kidutuksen vastaiseen komiteaan (CAT eli Committee Against Torture) vuonna 1999. Se on laadittu vastaamaan tarpeeseen luoda

kansainväliset käypähoitostandardit koskien kidutuksen ja kaltoinkohtelun tutkimista ja dokumentointia. Aiemmin käytännöt vaihtelivat maittain, mikä vaikeutti kidutuksen todentamista ja tekijöiden rankaisemista. IP on tärkeä väline ja merkittävä ohje kidutuksen sekä kaltoinkohtelun uhrien auttamisessa sekä ihmisoikeuksien suojelemisessa. Se on YK:n käsikirja, joka käsittelee todisteiden keruuta ja dokumentointia kidutuksen uhrien avustamiseksi. IP korostaa pidätettyjen ja vangittujen henkilöiden oikeuksia, mukaan lukien oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, oikeutta puolustukseen ja oikeutta olla joutumatta kidutettavaksi ja huonosti kohdelluksi. Näiden oikeuksien suojeleminen on olennaista oikeusvaltion (valtio, jossa kaikki valta perustuu lakiin ja jossa kaikkia ihmisiä kohdellaan tasavertaisesti lain edessä) periaatteiden edistämiseksi. Istanbulin pöytäkirja ohjaa siis myös aiemmin kidutuksen tai muun epäinhimillisen kohtelun uhriksi joutuneiden hoitamista ja näiden kokemusten dokumentointia. (United Nations 2022; Cohen 2023, 705–711.)

IP:lla on merkittävä rooli kidutuksen ja huonon kohtelun ehkäisemisessä muun muassa uhrien suojelemisen, kidutuksen ehkäisemisen, oikeudenmukaisuuden toteutumisen ja oikeusvaltioperiaatteiden, ihmisoikeuksien ja ihmisarvon kunnioittamisen, koulutuksen ja tietoisuuden lisäämisen, lääketieteellisen ja psykologisen hoidon, valtioiden vastuullisuuden sekä kansainvälisten normien toteutumisen takia. Pöytäkirja tarjoaa puitteet ja suuntaviivat uhrien suojelulle. Sen tarkoituksena on varmistaa, että uhreja kohdellaan asianmukaisesti ja että heidän oikeuksiaan ja ihmisarvoaan kunnioitetaan. (United Nations 2022.)

IP on osa kansainvälistä pyrkimystä ehkäistä kidutusta ja kaltoinkohtelua sekä edistää näiden tekojen kohteeksi joutuneiden henkilöiden oikeuksien suojelemista. Sen avulla pyritään torjumaan kidutusta sekä varmistamaan, että ihmisiä ei altisteta tällaiselle kohtelulle. Sen tavoitteena on vähentää pidätettyjen ja vangittujen henkilöiden altistumista kidutukselle ja epäinhimilliselle kohtelulle sekä edistää oikeudenmukaista ja ihmisarvoista kohtelua heidän koko pidätysajan. Pöytäkirja tarjoaa selkeät ohjeet ja normit, joita valtioiden on noudatettava, jotta kidutusta voidaan torjua tehokkaasti. (United Nations 2022.) Pöytäkirja ei ole suoraan lainvoimaisesti velvoittava asiakirja, mutta se velvoittaa kansainväliset sopimukset allekirjoittaneita maita tutkimaan ja kirjaamaan todisteet kidutuksesta ja kaltoinkohtelusta sekä rankaisemaan tällaisista teoista vastuussa olevia kansainvälisten sopimusten sisältämien ehtojen mukaisesti. IP on työkalu tähän prosessiin, ja YK on antanut suosituksensa pöytäkirjan noudattamisesta ja implementoimisesta. (Cohen 2023, 705.) IP mainitaan muun muassa Turvapaikkamenettelydirektiivin (Direktiivi 2013/32/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kansainvälisen suojelun myöntämisestä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä, uudelleenlaadittu.) 31. yleiskommentissa.

IP tukee oikeudenmukaisuutta ja oikeusvaltion periaatteita varmistamalla, että pidätetyt ja vangitut henkilöt tai pidätyksen kaltaisissa olosuhteissa aiemmin vangittuina olleet henkilöt saavat asianmukaisen oikeudenkäynnin ja että heidän oikeuksiaan suojellaan. Se siis korostaa valtion vastuuta pidätettyjen ja vangittujen henkilöiden hyvinvoinnista ja oikeuksista, riippumatta heidän tilanteestaan tai rikossyytteestään. (United Nations 2022.)

IP pohjautuu perusoikeuksien keskeisiin periaatteisiin, kuten oikeuteen elämästä ja jokaisen yksilön ihmisarvon kunnioittamiseen. Sen tarkoituksena on varmistaa, että näitä periaatteita noudatetaan

kidutuksen uhrien kohdalla riippumatta heidän tilanteestaan. Se kannustaa ammattilaisia, jotka työskentelevät kidutuksen uhrien parissa saamaan asianmukaista koulutusta ja ohjeistusta, edistämällä ammattikäytäntöjen ja koulutuksen parantamista. Tämä auttaa heitä tunnistamaan uhrien tarpeet (tunnistamaan kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun merkit) ja tarjoamaan asianmukaista tukea ja toimimaan vastuullisesti uhrien oikeuksien suojelemiseksi. (United Nations 2022.)

Pöytäkirja tunnustaa kidutuksen uhrien erityistarpeet fyysisen ja psyykkisen hoidon suhteen. Sen mukaan uhrit tulisi saattaa asianmukaisen lääketieteellisen ja psykologisen hoidon piiriin. Sen lisäksi pöytäkirja korostaa valtioiden vastuuta kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun torjumisessa sekä uhrien suojelussa. Se painottaa, että valtiot ovat velvollisia toteuttamaan toimenpiteitä uhrien auttamiseksi ja oikeuksien suojelemiseksi. Pöytäkirja painottaa valtion vastuuta pidätettyjen ja vangittujen henkilöiden tai tällaisessa asemassa aiemmin olleiden henkilöiden hyvinvoinnista ja oikeuksien suojelemisesta. Hallitusten odotetaan varmistavan, että nämä oikeudet toteutuvat sekä pidättämisen että vangitsemisen aikana ja välittömästi sen jälkeen, kun uhri on tunnistettu. Erityistarpeiden huomiointi on kirjattu myös Laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta (Vastaanottolaki 746/2011 6§).

IP perustuu kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin ja -sopimuksiin, kuten kidutuksen vastaisen yleissopimuksen (Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus 59/1989) periaatteisiin. Se auttaa varmistamaan, että valtiot noudattavat näitä normeja kidutuksen uhrien suojelussa, tarjoten tarkempia ohjeita ja määritelmiä näiden normien täytäntöönpanosta. (United Nations 2022, I luku.)

IP:lla on laaja merkitys, koska se pyrkii varmistamaan, että pidätetyt ja vangitut sekä aiemmin tällaisessa asemassa olleet henkilöt kohdataan oikeudenmukaisesti ja ihmisarvoa kunnioittaen. Se korostaa monia tärkeitä periaatteita, kuten kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun kieltoa, oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin (ns. oikeusvaltioperiaatteet, kansainväliset velvoitteet), ja pidätettyjen ja vangittujen kohtelua, ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Sen takia IP on tärkeä väline kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien suojelussa ja ihmisoikeuksien edistämisessä, luoden viitekehyksen niille toimenpiteille, jotka ovat välttämättömiä uhrien hyvinvoinnin ja oikeuksien turvaamiseksi yhteiskunnassa.

2.2 Kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrit terveydenhuollossa

Kidutuksen uhreihin voi törmätä missä tahansa terveydenhuollon yksikössä, joten kidutuksen uhrien tunnistamiseen liittyvää ammatillista osaamista tulisi olla laajasti kaikilla terveydenhuollon ammattilaisilla (Pérez-Sales & de la Fuente 2023). IP:aan liittyvät tutkimukset ovat viime vuosinakin osoittaneet, että terveydenhuollon ammattihenkilöstö pelkää ennen kaikkea sitä, että IP:n mukainen tutkiminen lisää heidän työmääräänsä (Moreno, Hor, Valencia, & Iacopino 2020; myös EUAA 2023, 21). Lisäksi näyttöä on myös siitä, että saamastaan IP-koulutuksesta huolimatta jotkut ammattilaiset eivät ole tienneet esimerkiksi sitä, että kidutusarpien -tai jälkien tai muistikuvien puuttuminen ei suoraan tarkoita, etteikö kidutusta olisi voinut tapahtua (United Nations 2022, III luku kohta 265, IV luku kohdat 343 ja 390–393 ja 399 V luku kohdat 401, 403, 417b, 428 ja 477, VI luku kohdat 493 ja 542, myös liite IV kohta XII 1B; Moreno ym. 2020; Moreno, Hor, Valencia & Iacopino 2021). IP:n

kokonaisvaltainen ymmärtäminen vaatii laadukasta ja monitahoista koulutusta, jossa voidaan pyrkiä hyödyntämään verkko-opetukselle tyypillistä flipped learning eli käänteisen opetuksen pedagogiikkaa ammatillisen kehittymisen tukena (Tomczyk ym. 2019). Simulaatio-opetuksesta on hyviä tuloksia IP:aa koskevassa ammattilaisten koulutuksessa (Moreno ym. 2020). Lääkäreiden IP osaamisen suhteen tilanne on ollut kuitenkin hyvin huolestuttava jo kauan (Keten, Akçan, Karacaoğlu, Odabaşı & Rıza Tümer 2013), mikä heijastuu myös säilöönottotilanteissa tapahtuviin oikeusloukkauksiin (WHO Regional Office for Europe 2022).

IP ei yksistään riitä kidutetun asiakkaan kokonaisvaltaiseen hoitamiseen. Esimerkiksi kidutuksen uhreille tyypillisen kroonisen kivun arvioinnissa tulisi sen lisänä käyttää esimerkiksi kroonisen kivun mittareita (Kaur ym. 2020).

Pakolaiset ovat usein kokeneet järkyttäviä tapahtumia ja kärsivät traumaperäisestä stressihäiriöstä (PTSD) tai monimuotoisesta stressihäiriöstä (CPTSD). Traumaoireiden tunnistaminen pakolaistautaisilla on haastavaa, eikä käytännön työssä tarvittavia olemassa olevia arviointimenetelmiä ole aina suunniteltu heitä varten. Suomalaistutkimuksessa (Kankaanpää, Korkeala, Solin & Lehti 2022) arvioitiin arabian- ja darinkielisten International Trauma Questionnaire (ITQ) -kyselyjen käytettävyyttä tulkiväliitteisten kognitiivisten haastatteluiden kohdalla. Kolme pakolaistaustaista potilasta kertoi mielipiteitään ITQ:n kysymyksistä. Haastattelut paljastivat useita ongelmakohtia, kuten esimerkiksi sen, että vastaajien oli vaikeaa keskittyä traumaoireisiin, ja heillä oli vaikeuksia ymmärtää tiettyjä käsitteitä ja kysymyksiä. Itsenäisesti annetut vastaukset olivat usein epäluotettavia. Tulkien ja haastattelijoiden oli aktiivisesti ohjattava vastaajia. Tutkijat arvioivat, että laadullisesti käytettynä ITQ voi silti olla hyödyllinen työkalu pakolaisten traumaoireiden arvioinnissa. Tutkimus korostaa pakolaistaustaisten potilaiden traumaperäisten oireiden arvioinnin erityispiirteitä ja tarjoaa tietoa laajempien ITQ:n validiteettia selvittävien tutkimusten suunnitteluun. Kyseisen tutkimuksen tulokset auttavat parantamaan pakolaisten traumaperäisten oireiden tunnistamista ja hoitoa. (Kankaanpää ym. 2022.) Tällaisia tutkimuksia tulisi hyödyntää kehitettäessä IP:n käytännön koulutusta, case opetusta sekä koulutustyöpajoja tulevaisuudessa.

Payne-James & Byardin (Eds.2023) teoksessa käsitellään laajasti oikeuslääketieteellistä tutkimusprosessia. Teoksen kappale 12 (Payne-James 2023, 83–92) käsittelee erityisesti kidutusta ja kaltoinkohtelua sotarikoksena. Kappale 13 (Modvig & Brasholt 2023, 93–98) käsittelee YK:n ja kansalaisjärjestöjen roolia kidutuksen ja kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemisessä. Kappale 74 (Cohen 2023, 705–711) koskee pelkästään IP:aa. Kappale 91 (Evans 2023, 881–888) käsittelee uhrin vammojen valokuvaamista. Tällainen oikeuslääketieteellinen materiaali olisi tärkeää liittää osaksi IP-koulutusta osana etenkin lääketieteen opintoja.

2.3 Istanbulin pöytäkirja osana turvapaikkaprosessia

Kidutuksen kieltäminen on ehdoton perus- ja ihmisoikeusnormi, johon liittyy useita velvoitteita sekä yleisesti että osana turvapaikkaprosessia. Palautuskielto velvoittaa kaikkia turvapaikkamenettelyyn osallistuvia viranomaisia varmistamaan, ettei yhtään turvapaikanhakijaa palauteta kidutuksen tai vainon kohteeksi. Tämä tarkoittaa, että turvapaikanhakijan kertomusta tulisi arvioida matalalla näyttökynnyksellä ja ottaa huomioon hakijan haavoittuva asema. (YK:n kidutuksen vastainen yleissopimus;

Vastaanottolaki 2011/746; Pakolaisneuvonta 2022.) Turvapaikkamenettelyn minimivaatimuksen siis pitäisi olla se, ettei ainoatakaan palautuskiellon arvioinnin osalta väärää kielteistä päätöstä tehtäisi eli yksikin palautuskiellon loukkaus on liikaa. Valtiona Suomella on velvollisuus tunnistaa kidutuksen uhrin ja tämä koskee valtion viranomaisia sekä myös kuntien ja hyvinvointialueiden työntekijöitä. Tähän liittyvät velvoitteet tulevat ennen kaikkea YK:n kidutuksen vastaisesta sopimuksesta (CAT) että IP:sta, mutta myös Suomen Perustuslaista (731/1999, PL). Kidutustaustan huomioon ottaminen ja heille turvapaikkaperusteisen suojelun tarjoaminen ei yksistään riitä, vaan velvollisuus koskee myös kidutettujen kuntouttamista. (Laine 2023.)

Yleisesti ottaen haavoittuvassa asemassa voidaan katsoa olevan esimerkiksi kidutuksen uhrien, lasten ja vanhusten, psyykkisesti sairaiden sekä yksinhuoltajien. Haavoittuvuus voi johtua siis esimerkiksi iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, vammaisuudesta tai traumaattisista kokemuksista. (Tarvainen 2022, 9–14; EU:n vastaanottodirektiivi (Direktiivi 2013/33/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/33/EU kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista, uudelleenlaadittu); Turvapaikkamenettelydirektiivi 29. perusosa; EU:n neuvosto ja Eurooppa-neuvosto 2024.)

Yleisesti ottaen turvapaikanhakijalla tarkoitetaan sellaista henkilöä, joka hakee Suomesta kansainvälistä suojelua. Suojelua voi saada silloin, jos henkilöllä on aiheutta perustellusti pelätä joutuvansa vairotuksi esimerkiksi alkuperänsä, uskontonsa, kansallisuutensa, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisensa tai poliittisen mielipiteensä takia. Tämän lisäksi suojelua voi saada silloin, jos hakija voisi joutuisi muuhun todelliseen vaaraan kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan. Myöntöperusteita ovat siis turvapaikkaperusteinen tai toissijaisen suojelun perusteella myönnetty oleskelulupa.

Määritelmädirektiivi (Direktiivi 2011/95/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle, uudelleenlaadittu) on keskeinen osa EU:n turvapaikka-asioiden lainsäädäntöä, ja sillä on merkittävä rooli kidutuksen uhrien suojelussa. Direktiivi määrittelee tarkasti, kuka on kansainvälisen suojelun tarpeessa oleva henkilö, mukaan lukien henkilöt, joita on kidutettu tai kohdeltu epäinhimillisesti tai halventavasti. Tämä tarkoittaa, että kidutuksen uhrin voivat saada selkeämmän käsityksen oikeuksistaan ja mahdollisuuksistaan hakea suojelua EU:sta. Direktiivi varmistaa, että kaikki EU-maat käyttävät samoja kriteerejä arvioidessaan, onko henkilö oikeutettu kansainväliseen suojeluun perustuen kidutukseen tai muuhun epäinhimilliseen kohteluun. Tämä estää tilanteet, joissa samanlaista kohtelua kokeneet henkilöt saivat erilaista kohtelua eri jäsenmaissa. Direktiivi tarjoaa lisäsuojaa kidutuksen uhreille, sillä se tunnustaa, että heidän paluunsa kotimaahansa voi aiheuttaa heille vakavaa vaaraa. Tämä on erityisen tärkeää, koska kidutuksen uhrin ovat usein psyykkisesti ja fyysisesti traumatisoituneita, eivätkä he välttämättä pysty palaamaan normaalielämään kotimaassaan. Direktiivi edellyttää, että turvapaikkahakemukset käsitellään nopeasti ja oikeudenmukaisesti. Tämä on erityisen tärkeää kidutuksen uhreille, jotka voivat kärsiä pitkittyneestä epävarmuudesta ja stressistä. Direktiivi ohjaa viranomaisia arvioimaan kidutuksen uhrien kertomuksia uskottavasti. Tämä tarkoittaa, että viranomaisten on

otettava huomioon, että kidutuksen kokemus voi vaikuttaa uhrin kykyyn kertoa tapahtumista yksityiskohtaisesti ja johdonmukaisesti. Direktiivi tunnustaa, että monet kidutuksen uhrit kärsivät PTSD:stä, joka voi vaikuttaa heidän kykyynsä osallistua turvapaikkamenettelyyn. Viranomaisten on siksi otettava huomioon PTSD:n vaikutukset arvioidessaan hakemusta. Direktiivi ei edellytä, että kidutuksen uhrilla olisi konkreettista todistusaineistoa, kuten lääkärintodistuksia, voidakseen saada suojelua. Viranomaiset voivat perustaa päätöksensä myös muuhun uskottavaan todistusaineistoon. (Direktiivi 2011/95/EU.)

Haavoittuvuuden tunnistaminen on hyvin merkityksellistä turvapaikkaprosessissa (European Council on Refugees and Exiles, ECRE 2017; Tarvainen 2022, 7–25). Osa haavoittuvuuksista (esim. yksinhuoltajuus, hakijan ikä) on helpompia tunnistaa kuin toiset, kuten esimerkiksi kidutustausta, joka usein käy ilmi vasta myöhemmässä vaiheessa turvapaikkatutkintaa (Tarvainen 2022, 7–25).

Turvapaikanhakijoilla on hyvin vaihtelevasti monenlaisia kidutuskokemuksia riippuen heidän taustastansa. Esimerkiksi italialaistutkimuksessa (Russo ym. 2020) 185:ä turvapaikanhakijasta koostuneessa aineistossa 94 % kidutetuista oli miehiä, joista yli 89 % oli 11–30-vuotiaita. Suurin osa kidutetuista oli kotoisin Afrikasta (Nigeria 23.2 %, Gambia 16.2 % ja Mali 10.8 %) ja suurin osa kidutus tapauksista oli tapahtunut Nigeriassa (18.9 %), Gambiassa (14.5 %) ja Libyassa (12.9 %). Tässä aineistossa 22 %:lla kyse oli enemmän kuin yhdestä kidutustapahtumasta. Suurin osa vammoista oli aiheutettu tylpillä esineillä (33,8 %) tai terävillä esineillä (23,3 %). Vammoja oli eniten ylä- ja alaraajoissa. Turvapaikanhakijoiden terveydenhuollosta vastaavilla ammattihenkilöillä on dokumentointivollisuus osana prosessia. Merkittävää em. tutkimuksessa oli se, että näistä tapauksista vain 50,4 % oli yhteneväinen kidutusjälki kehossaan suhteessa kyseisen henkilön kertomukseen. (Russo ym. 2020.)

Ruotsalaistutkimuksessa selvitettiin kidutukselle altistuneiden turvapaikanhakijoiden fyysisen aktiivisuuden eri tasojen esiintyvyyttä ja yhteyttä PTSD-oireiden vaikeusasteeseen. Tutkimuksessa havaittiin, miten merkittävästi fyysisen aktiivisuuden lisääminen auttoi kidutuksen uhreja pitkän turvapaikkaprosessin aikana selviytymään ilman vakavia PTSD oireita. (Nilsson, Gustavsson, Gottvall & Sa-boonchi 2021.) Tällaisia suojaavia tekijöitä tulisi huomioida kehitettäessä vastaanottokeskusten toimintaa. Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden vaikuttavuuden kautta voidaan luoda selviä kustannussäästöjä. Kyse voi olla myös yleisestä turvallisuudesta silloin, kun tiedetään, miten merkittäviä uhkatilanteita vakavasti traumatisoituneiden ja kidutettujen asiakkaiden pitkittyneiden prosessien aikana voi tapahtua. (Oikeusministeriö 2017, 21–25.)

Turvapaikkatutkintaprosessi on hyvin kuormittava (Schock, Rosner & Knaevelsrud 2015) ja jos sen ohessa tarvitaan myös lausunto kidutusvammoista (United Nations 2022; lisäksi esim. Lehti, Nyberg & Burakowski 2024; Laine 2022, 47–48; Laine 2023), asiakas on riskissä lisätraumatisoitumiselle ja tarvitsee paljon erityistukea (Nelki & Sen 2022). Kansainvälistä suojelua hakeneista kidutuksen tai kaltoinkohtelun uhreista merkittävä osa (jopa 60 %) kärsii mielenterveysongelmista ja psykososiaalisista ongelmista. PTSD-oireilun takia uhreilla voi olla mm. välttämiskäyttäytymistä, mikä estää kokemuksista kertomisen. Jokainen kerta, kun uhri joutuu kertomaan häneen kohdistuneesta kidutuksesta, hän joutuu palaamaan näihin traumaa aiheuttaneisiin olosuhteisiin. (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR 2013; European Asylum Support Office, EASO 2018.)

Lehti ym. (2024) ovat artikkelissaan kuvanneet kidutuksen uhriksi epäillyn turvapaikanhakija-asiakkaan lääkärinlausuntoprosessia. Asiakkaan haastattelemisessa käytetään asioimistulkkia, jotta voidaan varmistua oikeasta anamneesista ja tilanteen tulkinnasta. Lääkärinlausuntoa voi pyytää esimerkiksi Maahanmuuttovirasto, joka tekee kirjallisen lausuntopyynnön kysymyksenasetteluineen sen mukaan, mitä tietoja lausunnossa tulisi olla. Tämän lisäksi hakija itse tai hänen edustajansa voi pyytää lääkärinlausuntoa, tai vastaanottokeskuksen sairaanhoitaja osana palveluprosessia, jos se on tarpeellista hakijan terveyden arvioimiseksi. Juristi voi pyytää lausuntoa esimerkiksi hakijan oikeudellisen aseman arvioimiseksi ja turvapaikka-asian ajamiseksi. Tarvittaessa voidaan konsultoida Pakolaisneuvonnan (Pakolaisneuvonta 2024a) juristeja.

Lausuntoprosessissa tulee huomioida, että lääkärinlausunnon tulee olla puolueeton ja objektiivinen. Lääkärin tulee antaa lausunnossaan kaikki asiaankuuluvat tiedot, eikä hän saa tehdä omia tulkintoja tai päätelmiä hakijan terveydentilasta. Lausunto tulee ensisijaisesti antaa asiakkaalle itselleen, joka itse toimittaa dokumentin osaksi turvapaikkaprosessia. (Laine 2022, 47–48; Modvig & Brasholt 2023, 93–98; Cohen 2023, 705–711.) Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) ja Ruotsin Punaisen Ristin julkaiseman raportin (2024) julkaisemistilaisuudessa nostettiin esiin mm. se, että turvapaikkatutkintaa varten tehtävät lausunnot ovat ristiriidassa lääkärin etiikan kanssa silloin, kun lääkärin on lausunnon laatiakseen altistettava uhri käymään uudelleen läpi traumaa aiheuttaneet olosuhteet tai suojelua hakevan narratiivia ei muutoin uskota.

Kidutuksen uhri on aina haavoittuvassa asemassa, ja hänellä on usein vaikeuksia puolustaa itseään oikeudenkäynnissä tai turvapaikkaprosessissa. Tämän takia tunnistetulla kidutuksen tai muun kaltoinkohtelun uhrilla tulee olla oikeusavustaja (Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011 16§; Tarvainen 2022, 7–25; Pakolaisneuvonta 2022; ks. myös 2.1 ja 2.2). Oikeusavustaja voi auttaa kidutuksen uhria ymmärtämään oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan, keräämään todisteita kidutuksesta, valmistautumaan oikeudenkäyntiin sekä edustaa häntä oikeudenkäynnissä. Oikeusavustajan saaminen perustuu ensisijaisesti Euroopan unionin ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan (oikeudenmukainen oikeudenkäynti). Vastaanottolain (746/2011) 15 §:n mukaan turvapaikanhakijalla on oikeus saada tietoa oikeusavun saamisesta. Maahanmuuttovirasto on velvollinen antamaan turvapaikanhakijalle tietoa oikeusavun saamisesta ja ohjaamaan hänet tarvittaessa oikeusavustajan puheille. Turvapaikanhakijalla on oikeus saada oikeusavustaja valtion varoista esimerkiksi käsittelyssä, jossa tehdään päätös turvapaikasta tai käännyttämisestä, turvapaikkapäätöstä koskevassa valituksessa hallinto-oikeuteen sekä muussa Maahanmuuttoviraston käsiteltävänä olevassa asiassa, jos se on hakijan oikeusturvan kannalta välttämätöntä (Vastaanottolaki 746/2011 15 §; Ulkomaalaislakiin 301/2004 190–192§; Oikeusapulaki 257/2002 8§).

Kidutus luo aina lähtökohtaolettaman tulevaisuuden vainon vaarasta. Päätöksentekijän on perustellusti osoitettava, että uhka on poistunut. Jos kidutusta ei tunnisteta, turvapaikanhakijan oikeusturva vaarantuu. Kidutus on traumaattinen kokemus, joka voi vaikeuttaa hakijan kykyä kertoa kokemuksestaan. Viranomaisten on otettava tämä huomioon hakijan kertoman ja uskottavuuden arvioinnissa. Hakija tulee kohdata yksilöllisesti ja ottaa huomioon kaikki tekijät, jotka voivat vaikuttaa hänen kykynsä kertoa kokemuksestaan (erityiskohtelu koko prosessin ajan). (Tarvainen 2022, 16, ks. myös

kohta 2.2). Näitä ovat esimerkiksi kulttuuri, koulutustaso, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen ja ikä. (Laine 2022, 44; Vastaanottolaki 746/2011.) Juristien kertoman mukaan (esim Leisti 2022, 69) uskottavuusarviointia saatetaan kyseenalaistaa perusteettomasti sen lisäksi, että esimerkiksi naiseen kohdistuvaa väkivaltaa ei välttämättä edes tunnusteta. Tässä piilee se riski, että hakijalle, joka todella tarvitsisi kansainvälistä suojelua, ei myönnettäisikään turvapaikkaa.

3 DIAKONISSALAITOS – ROHKEASTI IHMISARVON PUOLESTA

Diakonissalaitos on vuonna 1867 perustettu kristillinen sosiaalialan järjestö, joka tarjoaa monipuolisia palveluita ihmisille eri elämäntilanteissa. Diakonissalaitoksen toiminnan perustana ovat kristityt arvot, kuten ihmisarvon kunnioittaminen, lähimmäisenrakkaus ja oikeudenmukaisuus. Nykypäivänä Diakonissalaitoksella on toimintaa ikäihmisille (asumispalvelut, kotihoito, kuntoutus ja päivätoiminta), vammaisille (asumispalvelut, päivätoiminta ja työtoiminta), lapsille ja nuorille (lastensuojelu, perhetyö ja nuorisotyö) sekä maahanmuuttajille (kotouttamispalvelut ja tukipalvelut). Diakonissalaitos tekee myös kriisityötä (kriisipuhelin, tukihenkilötoiminta ja vertaistukiryhmät) ja kouluttaa (diakonin ja sosiaalialan koulutus Diakonia-AMK:ssa sekä toisen asteen koulutusta Suomen diakoniaopistolla, jonka lisäksi muuta määräaikaishoidteista kouluttamista). (Diakonissalaitos, julkaisuaika tuntematon c.)

Diakonissalaitos on yksi Suomen suurimmista sosiaalialan järjestöistä. Se työllistää noin 3 500 henkilöä ja se toimii yli 20 paikkakunnalla. Diakonissalaitos toimii myös kansainvälisesti ja tekee yhteistyötä useiden eri järjestöjen kanssa. Suomalaisessa yhteiskunnassa Diakonissalaitos on merkittävä järjestö. Se tarjoaa apua ja tukea ihmisille eri elämäntilanteissa ja edistää oikeudenmukaisempaa ja inhimillisempää yhteiskuntaa. Järjestön tavoitteena on toimia ”Rohkeasti ihmisarvon puolesta”. (Diakonissalaitos, julkaisuaika tuntematon c.)

3.1 Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus

Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus on Helsingin Alppikadulla sijaitseva psykiatrinen poliklinikka, joka tarjoaa arviointia, hoitoa ja kuntoutusta pakolaistaustaisille ihmisille. Keskus on erikoistunut sodan, pakolaisuuden ja kidutuksen aiheuttamien traumojen hoitoon. Keskuksen palveluita ovat muun muassa kidutettujen ja sotatraumatisoituneiden arviointi, hoito, kuntoutus, psykoterapia, ryhmäterapia, perheterapia, lääkitys- ja tukipalvelut. Keskuksen asiakaskohderyhmään kuuluvat pakolaistaustaiset aikuiset, lapset ja perheet, jotka ovat kokeneet traumaattisia tapahtumia, kuten sota, pakolaisuutta tai kidutusta.

Psykotraumatologian keskus tekee yhteistyötä Diakonissalaitoksen muiden yksiköiden, terveydenhuollon, kansalaisjärjestöjen ja viranomaisten kanssa. Diakonissalaitos on Suomessa kuntouttanut kidutettuja jo peräti 30 vuoden ajan, mutta silti toimintaan ei ole saatu valtiolta pysyvää rahoitusta (Diakonissalaitos 2022). Näistä syistä tällä haastattelututkimuksella on merkitystä kokonaiskuvan kannalta, jotta EU-vetoista rahoitusta ammattilaisten osaamisen kehittämiseksi järjestyisi tulevaisuudessa.

Asiakkaan kuntoutus Psykotraumatologian keskuksessa alkaa arviointi- ja tutkimusjaksolla, jossa moniammatillinen tiimi kartoittaa potilaan tarpeet ja laatii kuntoutussuunnitelman. Kuntoutus sisältää yksilöllisten tarpeiden mukaan mm. psykoterapiaa psyykkisen voinnin ja traumaattisten kokemusten käsittelyyn, fysioterapiaa fyysisen toimintakyvyn ja liikkumisen parantamiseen, toimintaterapiaa arjen toimintojen ja itsenäisyyden tukemiseen sekä sosiaaliohjausta, joka voi sisältää neuvontaa ja tukea sosiaalisissa asioissa. Kuntoutukseen tulevalla potilaalla tulee olla terveydenhuollon ammattilaisen lähete ja maksusitoumus asuinkunnasta tulkkipalveluja varten. Kuntoutus suunnitellaan yksilöllisesti kunkin potilaan tarpeiden ja tavoitteiden mukaan. Kuntoutus voi kestää useita viikkoja

tai kuukausia, jopa vuosia ja se toteutetaan pääsääntöisesti päivä kuntoutuksena. (Diakonissalaitos, julkaisuaika tuntematon b.)

Laadukkaalle kidutettujen ja sotatraumatisoituneiden kuntoutukselle on kasvavassa määrin tarvetta. Psykotraumatologian keskuksen tulevaisuudessa yhtenä vaihtoehtoisena tapana mahdollistaa paikakunnasta riippumaton valtakunnallisesti kattava palvelu voisi olla se, että Kelan kuntoutuspalveluksi luodaan kidutetun asiakkaan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen arviointijakso siten, että tulijalla olisi mahdollisuus majoittua kuntoutuslaitoksen asuntolassa. Tällaisten intervallijaksojen tarjoaminen vaatisi kuitenkin oman pilottihankkeensa, jonka aikana tämän tyyppistä palvelua voitaisiin kehittää.

3.2 IP Istanbulin protokolla koulutus -hanke

IP Istanbul protokolla koulutus -hanke, joka toteutuu aikavälillä 1.4.2023 - 31.12.2024, on Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön koordinoima hanke, jonka tavoitteena on parantaa kidutuksen uhrien oikeusturvaa kouluttamalla pakolaisia työssään kohtaavia ammattilaisia. IP Istanbul protokolla koulutus -hanke on tärkeä; se auttaa parantamaan kidutuksen uhrien oikeusturvaa Suomessa. Hanke on rahoitettu EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotoutumisrahastosta (AMIF). Kohderyhmänä ovat terveydenhuollon ammattihenkilöt, kuten lääkärit, hoitajat ja psykologit, turvapaikkatutkijat, juristit ja turvapaikka-asioita hoitavien hallinto-oikeuksien tuomarit sekä poliisit. (Diakonissalaitos, julkaisuaika tuntematon a.)

Hanke tarjoaa verkostotapaamisissa koulutuksia turvapaikanhakijoiden parissa työskenteleville ammattilaisille. Tämän lisäksi hanke on tuottanut ”Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi” -nimisen verkkokoulutuksen (HAUS kehittämiskeskus 2024) yhteistyössä HAUSin (HAUS kehittämiskeskus julkaisuaika tuntematon b) kanssa, jonka hyödyllisyyttä tämä opinnäytetyö tutkii. Koulutustilaisuuksissa käsitellään kidutuksen tunnistamiseen ja dokumentointiin, uhrien oikeuksiin ja tukipalveluihin sekä yleisesti IP:aan liittyviä aiheita. Verkostotapaamiset toteutetaan etupäässä online-tapahtumina. Verkkokurssi on avoin kaikille kiinnostuneille. (Diakonissalaitos, julkaisuaika tuntematon a.) Hankepäällikkö Lotta Carlsson on joulukuusta 2023 alkaen myös Euroopan neuvoston kidutuksen ja epäinhimillisen tai alentavan kohtelun tai rangaistuksen ehkäisemisen komitean (CPT) (Council of Europe 2024) Suomen delegaatti (Diakonissalaitos 2023a).

IP-koulutushankkeen koulutustavoitteena on saavuttaa 500 kuntien sotealan ammattilaista, 400 vastaanottokeskusten henkilökuntaan kuuluvaa sekä 400 turvapaikanhakijoiden oikeusprosessiin osallistuvaa ammattilaista. Tämän lisäksi osana kouluttamista on luvattu kääntää IRCT:n materiaalia ja luoda tiivis opas IP:sta. Hankkeessa käännetään suomenkielistä Istanbulin protokollan uudistettua painosta. Sen lisäksi tullaan julkaisemaan suomennettu versio Pérez-Salesin (2022) artikkelista. Hankkeessa on luvattu tuottaa opetusvideoita, joka on käytännössä toteutettu tuottamalla aiheesta verkkokoulutuspaketti (kustannussyistä tähän ei lisätty videoita). Lisäksi hanketiimi on luvannut tarjota konsultaatiotukea 200:lle, mikä toteutui konsultaatioina ja palveluohjauksina.

3.3 IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen kyselyt

Koulutushankkeen alkukyselyyn vastasi 205 ammattilaista (36 % sosiaaliala, 41 % terveysala, 13 % oikeusala, 10 % muu). Vastaajista vain 1,4 % piti Istanbulin protokollaa täysin tuttuna, ja 75,6 % ei

käyttänyt sitä työssään. Yleisin syy käyttämättömyyteen oli perehtymättömyys (41,4 %) tai tietämättömyys protokollan olemassaolosta (32,7 %). Puutteellinen tietämys nähtiin myös suurimpana esteenä protokollan laajemmalle käytölle organisaatioissa (86,4 %). Suurin osa (71 %) ei osannut sanoa, toteutuvatko Istanbulin periaatteet Suomessa kidutuksen uhrien kohdalla.

Verkkokoulutuksen taustatietokyselyyn vastasi 348 ammattilaista. Suurin osa vastaajista oli naisia (83,8 %) ja suomalaisia (98,2 %). Koulutustaso vaihteli, mutta suurimmalla osalla oli ammattikorkeakoulu- tai alempi korkeakoulututkinto (38,9 %). Vastaajista 80,9 % työskenteli turvapaikanhakijoiden parissa, mutta vain 19,5 %:lla oli aiempaa koulutusta Istanbulin protokollasta. Yli puolella (56,4 %) oli tietoa asiakkaista, jotka olivat kidutuksen uhreja.

Suurin osa vastaajista (87,8 %) koki, että verkkokoulutus lisäsi heidän tietotaitoaan asiakkaiden kidutustaustan kartoittamisessa, ja 87,3 % koki sen lisänneen tietotaitoaan dokumentoinnissa. Valtaosa (96,4 %) koki saaneensa lisää tietoa Istanbulin protokollasta koulutuksen myötä, ja 83,9 % arvioi koulutuksesta olevan hyötyä nykyisessä työssään. Lähes kaikki (98,2 %) tiedostivat kidutuksen YK:n määritelmän ja tyypilliset seuraukset, ja suurin osa (94,1 %) tiedosti eettiset velvoitteet uhrin auttamisessa. Vastaajista 95,9 % oli tietoinen Istanbulin protokollaan liittyvästä juridiikasta ja sen kytköksestä ihmisoikeuksiin.

Jatkokyselyyn vastasi 83 ammattilaista, joista suurin osa oli naisia (93,4 %) ja suomalaisia (98,7 %). Koulutustaso oli korkea, ja yleisimmät ammattinimikkeet olivat lääkäri (13,2 %) ja sairaanhoitaja (17,1 %). Vastaajista 76,3 % työskenteli turvapaikanhakijoiden parissa, ja 34,2 %:lla oli aiempaa koulutusta Istanbulin protokollasta. Kysyttäessä, onko asiakkaissa kidutuksen uhreja, 74,6 % vastasi myöntävästi (verrattuna aiempaan kyselyyn, jossa luku oli 56,4 %).

Vastaajien mukaan verkkokoulutus lisäsi heidän tietotaitoaan asiakkaiden kidutustaustan kartoittamisessa (90,2 %) ja dokumentoinnissa (80,3 %). Suurin osa (97,4 %) koki saaneensa lisää tietoa Istanbulin protokollasta, ja 71,0 % arvioi koulutuksen hyödyttäneen heitä työssään.

Avovastauksissa korostui tietoisuuden lisääntyminen kidutuksen jälkien tunnistamisesta ja dokumentoinnin tärkeydestä. Vastaajat kokivat osaavansa paremmin havainnoida kidutuksen merkkejä ja dokumentoida ne. Haasteina nähtiin asiakkaiden haluttomuus puhua kokemuksistaan – mikä saattaa johtua traumataustasta – ja tarve lisäkoulutukselle. Koulutus on myös lisännyt empatiaa ja ymmärrystä asiakkaiden kokemuksia kohtaan sekä parantanut valmiuksia ohjata asiakkaita tarvittaviin palveluihin. Vastaajat kokivat olevansa itsevarmempia ja ammatillisesti pätevämpiä kohdatessaan kidutuksen uhreja. Verkkokoulutus on auttanut ratkaisemaan työssä kohdattuja ongelmia lisäämällä tietoisuutta ja parantamalla työkaluja asiakkaan tilanteen arvioimiseksi ja ohjaamiseksi. Monet vastaajista ovat pystyneet soveltamaan oppimiaan taitoja suoraan työssään, kuten dokumentointi, havainnointi ja asiakkaan ohjaaminen.

4 ISTANBULIN PROTOKOLLAN VERKKOKOULUTUS

4.1 Verkkokoulutuksen tuotantoprosessi

Verkkokoulutuksen toteutus on edennyt HAUSin (HAUS kehittämiskeskus julkaisuaika tuntematon b) normaalin tuotantoprosessin mukaisesti. Alkuvaiheessa kerättiin oppijaymmärrystä HAUSin valmiin verkkokyselyn avulla. Ensimmäinen oppimissisältötyöpaja pidettiin tämän jälkeen tammikuussa 2024. Suunnittelussa hyödynnettiin HAUSin ”Jotta jokainen voisi oppia. eOppivan täytettävä pelikirja 2020 ” -pelikirjaa. (HAUS kehittämiskeskus julkaisuaika tuntematon a).

Prosessi alkoi yleisten oppimistavoitteiden määrittelemisellä ja HAUSin ohjaamassa suunnitteluprosessissa hyödynnettiin yhteiskehittämiseen ja palvelumuotoiluun pohjautuvia menetelmiä. Selkeiden oppimistavoitteiden määrittely lähti hankesuunnitelmasta, jonka kautta saatiin kokonaiskuvaa siitä, minkälaista osaamisen kehittymistä verkkokoulutuksella halutaan saavuttaa, sekä myös se, miten ja koska näitä kompetensseja voidaan mitata. Tuotantoprosessi jatkui käsikirjoitustyöpajoina, joiden välissä käsikirjoitusta työstettiin itsenäisesti. Kun käsikirjoitus alkoi olla valmis, aloitettiin verkkokoulutuksen visuaalisen ilmeen viimeistely sopivien kuvien tuotannolla. Verkkokoulutuksen visuaalinen ilme toteutettiin Savonia ammattikorkeakoulun muotoilun harjoitteluna, harjoittelijana Heidi Ojala. Prosessin aikainen viestintä tapahtui Slack kanavalla. Käsikirjoitusta työstettiin Google Docsissa.

Ennen kurssin käyttäjätestausta eli pilotoimista käytiin läpi työryhmän kommentoinnit käsikirjoituksen viimeisteltyyn versioon. Pilottijakson jälkeen työryhmä kävi läpi käyttäjätestaajilta saadun palautteen ja teki sen pohjalta verkkokurssiin pieniä muutoksia. Verkkokoulutus julkaistiin maaliskuun 2024 lopussa. HAUS päivittää koulutuspakettia vain vuoden 2024 loppuun saakka.

4.2 IP-koulutushankkeen verkkokoulutuksen oppimistavoitteet

Verkkokoulutuksen tuotantoprosessissa asetettiin neljä oppimistavoitetta. Ensimmäisenä tavoitteena kurssin suorittaja tiedostaa kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun ja rangaistuksen YK:n määritelmän. Toisena tavoitteena kurssin suorittaja tiedostaa joitakin tyypillisimpiä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun seurauksia uhrille. Kolmantena tavoitteena kurssin suorittaja tiedostaa Istanbulin pöytäkirjan mukaiset eettiset velvoitteet ja osaa kokemuksensa (eli ammattitaitonsa ja kompetenssinsa) edellyttämällä tavalla auttaa uhria. Neljäntenä tavoitteena kurssin suorittaja on tietoinen Istanbulin pöytäkirjaan liittyvästä juridiikasta ja sen kytköksestä ihmisoikeuksiin. Verkkokoulutuksen (ks. kohta 3.2) (HAUS kehittämiskeskus 2024) moduulissa 4. käydään läpi IP:aan liittyvää juridiikkaa. Kyseisen osion käsikirjoituksesta vastasi Pakolaisneuvonnan (Pakolaisneuvonta 2024a) johtava lakimies Marjaana Laine.

HAUSin kanssa loogisimmaksi sovittiin toteuttaa koulutusprosessi siten, että suoritettuaan ko. kurssin ja halutessaan siitä todistuksen, kurssin suorittaja täyttää taustakyselyn koulutuksen jälkeen (ks. kohta 4.1 sekä liite 2). Kyselyn kiitossivulla on linkki kurssitodistukseen. Liitteessä 1 on esitetty verkkokoulutuksen sisältö otsikoittain. Koulutuksen kokonaispituudeksi on arvioitu 30-60min. Se luo kurssin suorittajalle käsityksiä Istanbulin protokollan keskeisimmistä sisällöistä turvapaikkaprosessin näkökulmasta.

5 DIGITAALISESTI SAAVUTETUN KOMPETENSSIN TUTKIMINEN JA MITTAAMINEN

Verkko-opiskeleminen on opiskelijalle joustavaa yleensä ilman aika- ja paikkasidonnaisuutta, mikä mahdollistaa opiskelun oman tahdin mukaan. Verkkokurssien materiaalit ovat yleensä saatavilla milloin tahansa ja erilaisia kursseja on laaja valikoima. Riippuen opittavasta aiheesta oppimateriaaleja voidaan räätälöidä myös yksilöllisten tarpeiden mukaan. (Phillips, Gregor & McNaught 2012; Tobin, Mandernach & Taylor 2015.)

Verkko-oppimisympäristöjen Online-foorumit ja chatit mahdollistavat vuorovaikutuksen muiden opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Yleensä digitaalinen koulutus on perinteistä koulutusta edullisempaa. Tähän vaikuttaa kuitenkin mm. se, onko verkko-oppimisalustan tekemiseen käytetty tuotantoyhtiötä. (Phillips ym. 2012; Tobin ym.2015.)

Organisaatioiden näkökulmasta verkkokouluttaminen on tehokasta silloin kun koulutusten hallinta ja seuranta helpottuvat. Koulutukset ovat saatavilla kaikille työntekijöille riippumatta heidän sijainnistaan. Verkkopohjaisen koulutuksen sisältöä on helppo päivittää ja mukauttaa muuttuviin tarpeisiin. Sekä organisaatioiden että opiskelijoiden kannalta matkakustannukset ja muut logistiset kustannukset vähenevät verkkopohjaisen koulutuksen myötä. Sen lisäksi oppimistuloksia voidaan seurata tarkasti mittaamalla. (Phillips ym. 2012.)

Digitaalinen koulutus tukee elinikäistä oppimista ja mahdollistaa uusien taitojen hankkimisen milloin tahansa. Verkkopohjainen koulutus on saavutettavissa laajemmalle joukolle ihmisiä, mikä edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa. Verkkopohjaisen toteuttamisen etuna voidaan toisaalta nähdä pieni hiilijalanjälki, kun matkustamista säästyy, mutta samaan aikaan verkkoon syntyy ns. digisaastetta. Digisaaste on laajasti käytetty termi, jolla kuvataan erilaisia digitaalisen toiminnan tuottamia haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten pilvipalvelut ja internetin käytön mahdollistavien datakeskusten energiankulutus sellaisella sähköllä, joka tuotetaan usein fossiililla polttoaineilla lisäten hiilidioksidipäästöjä. (Contreras-Taica ym. 2022)

Esimerkiksi yliopistojen ja muiden oppilaitosten tarjoamat verkkokurssit (esim Kang & Park 2022) sekä monenlainen verkossa tapahtuva yrityskoulutus (esim Al-Atabi & DeBoer 2014) ovat esimerkkejä digitaalisen koulutuksen hyödyntämisestä. Näiden lisäksi on mm. avoimia MOOC-verkkokursseja (Eglseser 2023; Bayne ja Ross 2014), jotka yleensä ovat ilmaisia. Osasta verkkokursseja voi saada erillisen todistuksen kurssin suorittamisen jälkeen.

Benjamin Bloomin kehittämä taksonomia on ollut vuosikymmenien ajan keskeinen työkalu opetuksen suunnittelussa ja arvioinnissa. Taksonomia tarjoaa hierarkkisen luokittelun eri kognitiivisille prosesseille, joita oppiminen vaatii. (Anderson & Krathwohl 2001, XXI-XXII.) Tässä opinnäytetyössä käytetään Bloomin taksonomian tasoja sisällönanalyysin tukena oppimisen eri tasojen tarkastelun ja jäsentelyn tukena.

Bloomin taksonomia tarjoaa hyödyllisen kehyksen erilaisten oppimistapojen ymmärtämiseen. Erilaiset oppimisen tavat liittyvät eri tavoin taksonomian eri tasoihin. Opettajan tehtävänä on tukea oppilaita kehittämään kaikkia näitä taitoja. Tämä edellyttää monipuolisten opetusmenetelmien käyttöä ja

oppimisympäristön suunnittelua, mikä kannustaa syvälliseen oppimiseen. (Anderson & Krathwohl 2001, 27–34.)

5.1 Oppimisen pedagogiikka – taustateoriana Bloomin taksonomia

Tämän opinnäytetyön taustateoriana on käytetty Bloomin taksonomiaa. Se on oppimistavoitteiden luokittelujärjestelmä, jonka avulla voidaan kuvata erilaisia tiedon ja taidon käsittelyn tasoja. Sen on kehittänyt vuonna 1956 Benjamin Bloom ja myöhemmin vuonna 2001 päivittäneet Lorin Anderson ja David Krathwohl. Taksonomia jakaa oppimisen kuuteen eri tasoon, jotka etenevät perinteisesti tiedon muistamisesta luovaan ajatteluun. Mitä korkeammalle tasolle nousee, sitä monimutkaisempaa ja syvempää tiedon käsittelyä vaaditaan. Se tarjoaa hyödyllisen kehyksen oppimisen monimutkaisuuden ymmärtämiseen ja auttaa opetussuunnitelmien ja arvioinnin kehittämisessä. Taksonomian verbien käyttö auttaa määrittämään oppimisen tavoitteita selkeästi. (Anderson & Krathwohl 2001, 27–34; Krathwohl 2002; Phillips ym. 2012.)

Bloomin taksonomiassa on kuusi tasoa. **Muistaminen** (engl. remembering), joka tarkoittaa kykyä palauttaa mieleen tietoa aiemmasta oppimisesta. Tähän viittaavat esimerkiksi verbit *nimetä*, *luetella*, *määrittellä* ja *toistaa*. **Ymmärtäminen** (engl. understanding) viittaa kykyyn selittää tiedon merkitystä ja soveltaa sitä eri tilanteisiin. Tähän viittaavat esimerkiksi verbit *selittää*, *havainnollistaa*, *kiiteyttää* ja *luokitella*. **Soveltamisella** (engl. applying) tarkoitetaan kykyä käyttää opittua tietoa ja taitoja uusissa tilanteissa. Soveltamiseen viittaavat esimerkiksi verbit *soveltaa*, *käyttää*, *osoittaa* ja *laskea*. **Analysoimisella** (engl. analyzing) tarkoittaa kykyä pilkkoa tietoa osiin, tunnistaa niiden väliset suhteet ja ymmärtää kokonaisuutta. Tähän tasoon liittyvät esimerkiksi verbit *analysoida*, *vertailla*, *eritellä* ja *luokitella*. **Arvioinnilla** (engl. evaluating) tarkoittaa kykyä arvioida tiedon ja taitojen arvoa sekä hyödyllisyyttä tietyssä tilanteessa. Sen tutkimiseen liittyvät esimerkiksi verbit *arvioida*, *arvostella*, *vertailla* ja *perustella*. **Luomisella** (engl. creating) tarkoitetaan kykyä luoda uutta tietoa, ideoita tai ratkaisuja. Siihen liittyvät esimerkiksi verbit *luoda*, *suunnitella*, *keksiä* ja *säveltää*. (Anderson & Krathwohl 2001, 27–34; Krathwohl 2002.)

Bloomin taksonomia voidaan hyödyntää monella tavalla opetuksen suunnittelussa ja arvioinnissa. Sitä voidaan käyttää esimerkiksi oppimistavoitteiden määrittämiseen siten, että taksonomia auttaa varmistamaan, että oppimistavoitteet ovat selkeitä, mitattavissa ja eri oppimisen tasoille kohdentuvia. Lisäksi taksonomia voidaan hyödyntää oppimateriaalien ja -tehtävien suunnitteluun, koska taksonomian avulla voidaan suunnitella oppimateriaaleja ja -tehtäviä, jotka auttavat oppijoita saavuttamaan eri oppimistavoitteet. Taksonomia voidaan käyttää myös erilaisten arviointimenetelmien, kuten esseiden, monivalintatehtävien ja ongelmanratkaisutehtävien kehittämisessä. (Anderson & Krathwohl 2001, 45–62; Krathwohl 2002; Phillips ym. 2012.)

Bloomin taksonomia on hyvä työkalu osaamisen arvioinnissa, koska se tarjoaa selkeän ja hierarkkisen mallin eri osaamistasojen (muistaminen, ymmärtäminen, soveltaminen, analyysi, arviointi ja luominen) määrittelyyn. Kun ymmärrämme, millä tasolla opiskelija toimii, voimme suunnitella arviointimenetelmiä, jotka vastaavat tarkasti opiskelijan osaamista. Bloomin taksonomia voidaan hyödyntää osaamisen arvioinnissa määrittelemällä tavoitteet sille, mitä opiskelijan odotetaan osaavan

kullakin oppimisen tasolla. Tämän jälkeen valitaan arviointimenetelmät, jotka vastaavat eri tasojen vaatimuksia. Esimerkiksi:

Taso	Kognitiivinen prosessi	Arviointimenetelmä
Muistaminen	Tiedon palauttaminen muistista.	Monivalintakysymykset, täydennykset
Ymmärtäminen	Tiedon tulkitseminen ja selittäminen omilla sanoilla.	Lyhyet vastaukset, selitykset
Soveltaminen	Tiedon soveltaminen uusiin tilanteisiin.	Ongelmanratkaisutehtävät, simulaatiot
Analysoiminen	Tiedon jakaminen osiin ja niiden välisen yhteyden ymmärtäminen.	Vertailut, luokittelut, syy-seuraussuhteiden analysointi
Arvioiminen	Uuden tiedon luominen yhdistämällä olemassa olevaa tietoa.	Arvioinnit, perustelut
Luominen	Tiedon arvioiminen tiettyjen kriteerien perusteella.	Esitykset, projektit, uusien ideoiden kehittäminen

Kuva 1. Bloomin taksonomian tasot, kognitiiviset prosessit ja arviointimenetelmät (mukailien Anderson & Krathwohl 2001, 27–34)

Tämän jälkeen laaditaan arviointisuunnitelma, joka kattaa kaikki halutut osaamistavat. Samalla on myös tärkeää, että annetaan opiskelijalle palautetta, joka perustuu Bloomin taksonomiaan. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään, missä hän on onnistunut ja missä on vielä kehitettävää. Bloomin taksonomia on erittäin hyödyllinen työkalu osaamisen arvioinnissa. Se auttaa varmistamaan, että arviointi on kattavaa, oikeudenmukaista ja kehitävää. Käyttämällä Bloomin taksonomiaa voidaan luoda arviointimenetelmiä, jotka auttavat saamaan tarkkaa tietoa opiskelijoiden osaamisesta. (Anderson & Krathwohl 2001, 45–62; Krathwohl 2002; Phillips ym. 2012.)

5.2 Digitaalisesti saavutettu kompetenssi

Kompetenssi on joukko ominaisuuksia ja käyttäytymismalleja, jotka vaikuttavat työsuoritukseen. Ominaisuudet sisältävät yksilön piirteitä, kuten persoonallisuutta, kykyjä, motivaatiota, arvoja ja taitoja. Kompetenssi ja pätevyys sekoitetaan usein. Pätevyys tarkoittaa suoritusstandardeja ja tuloksia, jotka osoittavat työssä suoriutumisen. Pätevä henkilö täyttää määritellyt suoritusvaatimukset. Kompetenssi taas kertoo, miten henkilö toimii saavuttaakseen hyvän tuloksen. Käyttäytyminen on yksilön toimintaa ilman suorituskyvyn arviointia. Kompetenssi taas on työssä onnistumiseen johtavaa käyttäytymistä. Sekä käyttäytymiseen että kompetenssiin vaikuttavat yksilön ominaisuudet, kuten persoonallisuus, kyvyt ja motivaatio. Taito on kyky suorittaa tehtävä hyvin. Se voi tukea kompetenttia käyttäytymistä, mutta toisin kuin kompetenssi, se ei aina johda työssä menestykseen. Lähtökohtaisesti organisaatioilla on omat käyttäytymiskompetenssikehityksensä tai -mallinsa sekä oma lähestymistapansa osaamisen määrittelyyn. Esimerkiksi asiakastyössä, tiimityössä, vuorovaikutustaidoissa,

tavoitteellisuudessa sekä uusien kollegoiden kouluttamisessa organisaatioilla on omat toimintakulttuurinsa sille, mitä ammattilaiselta odotetaan. Kompetensseja käytetään henkilöstön johtamisen perustana. (Talogy 2024; Phillips ym. 2012.) Tässä opinnäytetyössä digitaalisesti saavutetulla kompetenssilla tarkoitetaan verkkokurssilla saadun uuden tiedon pohjalta saavutettua kompetenssia.

Verkkokurssilta saatavan digitaalisesti saavutetun osaamisen mittaaminen voi tapahtua monella eri tavalla riippuen suoritettujen kurssien tiedoista ja taidoista. Arviointimenetelmänä vakiotestin suorittaminen ennen ja jälkeen verkkokurssin voi arvioida yleistä tiedon lisääntymistä. Nämä testit voivat keskittyä tiettyihin kurssin aiheisiin tai yleisiin digitaalisen lukutaidon taitoihin. Tämän lisäksi voidaan suorittaa taitoihin perustuvaa arviointia, jotka testaavat suoraan käytännön taitoja, joita osallistujat ovat oppineet kurssilla. Tämä voi sisältää simulaatioita, projekteja tai testausta, jotka vaativat digitaalisten työkalujen käyttöä tai tehtävien suorittamista verkossa. Reflektiovassa mittausmenetelmässä osallistujia pyydetään kirjoittamaan lyhyitä esseitä tai vastaamaan avoimiin kysymyksiin oppimiskokemuksestaan. Tämä voi paljastaa heidän ymmärryksensä kurssin materiaalista, heidän itsevarmuutensa näiden taitojen kanssa ja sen, miten he aikovat käyttää uutta tietoaan. Jos taas verkkokurssi mahdollistaa vuorovaikutuksen, voidaan harkita vertaisarviointien lisäämistä toimintaan, jolloin kyse on vertaisarviointimenetelmän käytöstä. Osallistujat voivat arvioida toistensa töitä projekteissa tai tehtävissä, mikä edistää itseoppimista ja tunnistaa parannettavaa oppijoiden tietotaidoissa. (Phillips ym. 2012; Tobin ym. 2015; Räsänen & Sarpila 2013, 65–78; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 113–128.)

IP-verkkokurssia suorittaessaan osallistuja on vastannut moduulien lopussa oleviin tehtäviin (ks. kohta 3.3 ja 4.2) oikein saadakseen todistuksen. Verkkokurssin tehtävien taso on asetettu matalaksi, jotta kurssi ei esimerkiksi jäisi niiden takia kesken. Tästä syystä oppimisen tasoa tulisi testata uudelleen (tutkimuskysymys 1, ks. kohta 6.3). Tämän osuuden jälkeen edetään vaikutustasolle, jossa tutkitaan sitä, miten koulutuksen suorittanut henkilö on hyötynyt suorittamastaan verkkokurssista omassa työssään (tutkimuskysymys 2, ks. kohta 6.3) sekä siihen miten vastaaja käyttää koulutuksessa hankkimiaan taitoja ja osaamista (tutkimuskysymys 3, ks. kohta 6.3). Tässä tutkimuksessa ei edetä yhteiskunnallisen hyödyn (mittaa jälkikäteen syntyviä hyötyjä, kuten esimerkiksi säästettyjä euroja, käyttäen numeerisia tulostuloksia eli ns. hyötymittareita) eli vaikuttavuuden tasolle. Laajemmassa tutkimuksessa vaikuttavuutta voitaisiin periaatteessa tutkia esimerkiksi vastaanottokeskuksissa käytössä olevan Mediatri potilastietojärjestelmän rekisteritutkimuksella (Räsänen & Gissler 2012), jotta voitaisiin arvioida ICPC-10 (International Classification of Primary Care) sekä ICD-10 koodien muuttumista eli sitä, miten hyvin asiakkaiden tunnistaminen on toteutunut. Tämän tutkimuksen oppimisen testaamisen osiossa (tutkimuskysymys 1) kysytään sellaisia kysymyksiä, joilla voidaan arvioida osallistujan oppimista suorittamansa verkkokurssin pohjalta. Kysymykset ovat siis samantyyliisiä, kuin verkkokurssilla esitetyt kysymykset ja ne pohjautuvat verkkokurssin moduulien sisältöihin. Vaikuttavuustutkimusosiossa (tutkimuskysymykset 2 ja 3) pyrkimys on tutkia ammatillista kehittymistä yksilötasolla sekä sitä, käyttävätkö osallistujat verkkokurssilta saamiaan oppeja ja miten. (vrt. Ranta, Kantola & Saranki-Rantakokko 2020.)

Yleisellä tasolla verkkokurssien arviointitekniikkoina voidaan käyttää itsearviointilomakkeita siten, että käytetään kyselylomakkeita kurssin lopussa osallistujien palautteen keräämiseksi oppimiskokemuksestaan. Osallistujia pyydetään arvioimaan oma näkemyksensä koulutuksen avulla saavutettuihin taitoihinsa ennen ja jälkeen kurssin ja sitä, mitä he ovat omasta mielestään oppineet eniten. Seuraamalla kurssin suoritusasteita ja käyttäjäsitouttamismittareita, kuten moduuleihin käytettyä aikaa ja harjoitusten suorittamista, voidaan arvioida osallistujien koulutukseen käyttämää aikaa (tämä tieto kertyy tässä tutkimuksessa HAUSin ylläpitämästä rekisteristä). Nämä tiedot voivat ilmentää osallistujien kiinnostusta sekä oppimateriaalien tehokkuutta. Osallistujille voidaan myös järjestää pieniä ryhmäkeskusteluja tai yksilöllisiä haastatteluja tutkijan kanssa, jotta heidän oppimiskokemustaan voidaan syventää ja varmistua sen tasosta. Tämä voi tarjota kvalitatiivista dataa heidän käsitkuksestään kurssin sisällöstä ja sen vaikutuksesta osallistujien digitaalisiin taitoihin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 113–128; Phillips ym. 2012.)

Verkkokoulutuskokemusten tutkiminen ja mittaaminen haastattelututkimuksella voi vaatia monipuolista kysymyspatteristoa ja vaatia huolellista suunnittelua (muun muassa Phillips ym. 2012; Tobin ym. 2015; Selkälä 2013, 96–110; Patten 2016). Taustakyselyssä (ks. kysymysten asettelu liite 2, kysymykset 17–20) on katsottu oleelliseksi ensin selvittää yksilöllinen arvio koulutuksella saavutetusta tietotaidosta osallistujien omassa asiakastyössä (kysymykset vain niille, joiden asiakaskuntaan kuuluu turvapaikanhakijoita ja pakolaisia). Kysymykset 19 ja 20 vastaavat rahoittajan (EUSA AMIF) tarpeita siitä, saiko osallistuja kurssilta uutta tietoa ja oliko kurssista hyötyä. HAUSin ylläpitämästä rekisteristä saadaan tieto siitä, miten vastaajat yleisesti arvioivat verkkokoulutuskokemustaan sekä kuinka tyytyväisiä he ovat koulutuksen laatuun, sisältöön ja toteutustapaan.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on arvioida verkkokoulutuksen hyötyjä osallistujille. Tarkoituksena on selvittää, mitkä ovat olleet koulutuksen suurimmat hyödyt ja onko se vastannut osallistujien odotuksia. Lisäksi tutkimuksessa kartoitetaan, kuinka paljon osallistujien tietämys on lisääntynyt koulutuksen myötä. Tutkimuksen tulokset antavat lisänäyttöä siitä, miten koulutus vaikuttaa ammattilaisten osaamiseen. Tavoitteena on osoittaa, että koulutuksen avulla voidaan parantaa ammattilaisten kykyä tunnistaa ja tukea kidutuksen uhreja, mikä puolestaan edistää uhrien oikeuksien toteutumista ja kuntoutumista Istanbulin pöytäkirjan mukaisesti (vrt. esim. Ranta ym. 2020). Tämä tieto on oleellista rahoittajalle (EUSA AMIF) ja tutkimuksen tilaajalle (Diakonissalaitos). Samalla myös yhteiskunta hyötyy kumulatiivisten kustannusten pienentymisestä (Valtiovarainministeriö 2017; Valtiontalouden tarkastusvirasto 2019) sekä yleisen turvallisuustilanteen ja yhdenvertaisuuden kohtelun parantumisena (Paniagua, Peiró-Palomino, & Picazo-Tadeo 2021; esimerkki Ranskasta, Ukrayinchuk & Havrylchuk 2020; Kosyakova & Brücker 2020). Hyötyjä syntyy mahdollisesti myös siitä, kun traumatisoituneiden työkyky ja veronmaksukyky sekä kyky huolehtia perheestään voi kohentua.

Tutkimuksessa arvioidaan myös verkkokoulutuksen opetusmateriaalien tehokkuutta ja riittävyttä. Tavoitteena on selvittää, ovatko osallistajat kokeneet opetusmateriaalit hyödyllisiksi ja ovatko he hyödyntäneet niitä tehokkaasti. Lisäksi tutkimuksessa kartoitetaan, onko verkkokoulutuksessa ollut puutteita materiaalien tai sisältöjen osalta.

Myös osallistujien motivaatiota ja sitoutumista verkkokoulutukseen tutkitaan. Tavoitteena on selvittää, kuinka hyvin verkkokoulutus on vastannut osallistujien ammatillisiin ja henkilökohtaisiin tavoitteisiin sekä onko koulutus motivoinut heitä. Tutkimuksessa pyritään myös selvittämään, ovatko osallistujien odotukset verkkokoulutusta kohtaan täyttyneet.

5.3 Digitaalisesti saavutettu kompetenssi sosiaali- ja terveysalalla

Hoitajien verkossa tapahtuvan koulutuksen hyödyistä suhteessa perinteiseen opettamiseen on saatavilla jo monenlaista näyttöä (esim Russell 2016; Ochs 2017; Bohnenkamp, Hoover & McCullough 2022; Trobec & Starcic 2015). Digitaalisella kouluttamisella on etunsa etenkin silloin, kun se yhdistetään perinteiseen kouluttamiseen (Delf 2013).

Verkkokoulutuksen hyödyt on huomattu esimerkiksi opettaessa transkulttuurisen hoitotyön sisältöjä (Ochs 2017). Bohnenkamp ym. (2022) tutkimuksessa sairaanhoitajat raportoivat merkittävästä parannuksista omissa valmiuksissaan suorittaa lyhytaikaisia mielenterveyshoitoja oppilaiden kanssa ja motivoida oppilaita hakemaan apua. Myös hoitajien eettisen kompetenssin kehittymistä on voitu kouluttaa tehokkaammin verkkokurssin avulla (Trobec & Starcic 2015).

Covid-19 pandemiasta johtuneita opetuksen verkkopohjaisia erityisjärjestelyitä tutkineessa monimenetelmä tutkimuksessa (Yeh, Chang, Ho & Ma 2021) selvitettiin verkkopohjaisen oppimisen vaikutuksia hoitotyön opiskelijoiden hoito-osaamisen (engl. caring) kehittymiseen ja huomattiin, että verkkopohjaiset koulutukset toimivat erittäin hyvin tämän hoitotyön ydintehtävän opettamisessa.

Reeves, Fletcher, McLoughlin, Yim & Patel (2017) tutkimuksessa selvitettiin ammattiryhmien välistä verkko-oppimista perusterveydenhuollossa. Tässä tutkimuksessa tutkittiin verkko-oppimisen sisältöä, oppimismalleja ja vaikutuksia opiskelijoihin, organisaatioihin ja potilaisiin. Tutkimuksessa analysoitiin 23 tutkimusta, joissa käytettiin erilaisia verkko-oppimisen menetelmiä. Useimmat tutkimukset raportoivat opiskelijoiden positiivisia kokemuksia ja tietämyksen lisääntymistä. Vähäisempää oli tieto käyttäytymisen ja työskentelytapojen muutoksista sekä vaikutuksista potilaisiin. Tutkijoiden (Reeves ym. 2017) mukaan verkko-oppiminen voi parantaa oppimiskokemusta, tarjota joustavuutta opiskeluajaksi ja mahdollistaa opiskelun etäopiskeluna. Etäopiskeleminen voi kuitenkin myös eristää opiskelijoita ja tekniset ongelmat voivat heikentää sen hyötyjä. (Reeves ym. 2017.)

5.4 Digitaalisesti saavutettu kompetenssi turvapaikkaprosessiin osallistuvien ammattilaisten työssä

IP Istanbulin Protokolla koulutushankkeen loppuseminaarissa haavoittuvien ryhmien erityisylitarkastaja Rimpiläinen (2024) nosti esille, että kaikki Maahanmuuttoviraston kansainvälisen suojelun osaston ylitarkastajat suorittavat osana perehdytystään European Union Agency for Asylumin (eli EUAA:n) koulutuksen, jossa tutustutaan erilaisiin haavoittuvuuden kategorioihin ja indikaattoreihin (European Union Agency for Asylum 2024).

EUAA-koulutusten peruspakettiin kuuluvat kansainvälisen suojelun perusteet, turvapaikkapuhuttelumenetodi ja näytön arviointi osana päätöksentekoa. Haavoittuvien ryhmien puhuttelemista koskevaan koulutusmoduuliin kuuluu noin 30 tuntia itseopiskelua EU:n turvapaikkaviraston koulutusportaallissa (European Union Agency for Asylum 2024) sekä kahden päivän lähiopetus aiheiden harjoitteluun ja

syventämiseen. Lisäksi on tarjolla syventävät koulutusmoduulit mm. lasten puhutteluun, ihmiskauppaan, sukupuoleen ja HLBTI-hakijoihin liittyen. Lisäksi kaikki kansainvälisen suojelun ylitarkastajat tulevat suorittamaan IP-koulutushankkeessa kehitetyn koulutuksen. Haavoittuvien ryhmien erityisyli-tarkastajat kouluttavat ylitarkastajia omista aihepiireistään, kuten esimerkiksi yleinen haavoittuvuus, alaikäiset, sukupuoleen liittyvä väkivalta, ihmiskauppa ja HLBTI-hakijat. Sen lisäksi Maahanmuuttoviraston maavastaavat kouluttavat eri maiden maatietoon liittyen, mm olennaista tietoa hakijaprofiileista, mikä helpottaa aihepiireihin perehtymistä jatkossa. (Rimpiläinen 2024.)

Euroopan Unioni tarjoaa monenlaista ilmaista verkkokoulutusta liittyen eri aiheisiin. Kuka tahansa voi suorittaa mm. kurssuja ihmisoikeuksiin, pakolaisuuteen ja lasten oikeuksiin liittyen. (Euroopan Unioni julkaisuaika tuntematon; EU Academy 2024) Itä-Euroopan (ml. Ukrainan) tilanteesta on saatavilla erillinen verkkosivustonsa (European Union 2024). Myös Euroopan komissiolla on monenlaista verkopohjaista koulutusta mm. RAN Radicalization Awareness Networkin (European Commission julkaisuaika tuntematon a) kautta. Euroopan komission kautta on tarjolla monenlaisia julkaisuja ja tutkimustuloksia mm. maahanmuutosta (European Commission julkaisuaika tuntematon b). Suomessa Maahanmuuttovirasto kokoaa tietoa myös VOKnet -intraan, jonka kautta tietoa annetaan ennen kaikkea vastaanottokeskusten henkilökunnalle. VOKnet-uudistukselle on juuri alkanut oma EUSA AMIF -rahoitteinen hanke, jossa tavoitteena on luoda nykyaikainen, helppokäyttöinen ja tietoturvallinen alusta, joka palvelee paremmin vastaanottokeskuksia, säilöönottotyksiköitä ja alaikäisyksiköitä. (Sisäministeriö 2024).

Juristien ja oikeuslääketieteen asiantuntijoiden välinen yhteistyö on kasvanut viime vuosina. Oikeuslääketieteen perusteiden ymmärtäminen on tärkeää oikeudenkäynneissä. Puutteellinen ymmärrys voi johtaa virheellisiin tulkintoihin ja oikeudenkäyntivirheisiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaikki oikeusjärjestelmän osapuolet omaavat jonkinlaisen oikeuslääketieteellisen tietämyksen. Juristeille on yritetty tarjota lisäkoulutusta oikeuslääketieteestä, mutta perinteiset koulutusmuodot, kuten työpajat, eivät ole olleet suosittuja. King & Gwinnett (2011) tutkimuksessa selvitettiin e-oppimisen mahdollisuuksia oikeuslääketieteen lisäkoulutuksessa, jota tarjottiin juristeille Britanniassa. Tavoitteena oli kehittää online-oppimisympäristö, joka vastaa juristien tarpeisiin ja lisää heidän kiinnostustaan oikeuslääketieteeseen. Tutkimuksessa selvitettiin myös e-oppimisen rajoituksia.

Hewitt (2015) tapaustutkimuksessa käytettiin interaktiivisen verkko-oppimisen hyödyntämistä oikeustieteiden opetuksessa Australiassa. Tutkimuksen mukaan interaktiivinen verkko-oppiminen voi auttaa opiskelijoita syventämään oikeustieteellistä ymmärrystään ja kehittämään käytännön taitoja, kuten analyttistä ajattelua. Verkko-oppiminen voi tukea myös oikeusalan erityistaitojen, kuten oikeudenkäyntiharjoittelun, opiskelua.

Hewitt (2015) mukaan, vaikka verkko-oppiminen tarjoaa mahdollisuuksia, on huomioitava, että se ei voi täysin korvata esimerkiksi oikeassa oikeussalissa tapahtuvaa oikeudenkäyntiharjoittelua. Lisäksi kaikkien opiskelijoiden pääsy teknologiaan on tärkeää. Hewittin (2015) johtopäätöksenä on, että interaktiivinen verkko-oppiminen voi olla hyödyllinen lisä perinteiseen opetukseen, mutta sitä tulee käyttää osana laajempaa opetussuunnitelmaa.

Jones, Samra & Lucassen (2023) puolestaan ovat tutkineet oikeustiedettä opiskelleiden verkkoyliopiston opiskelijoiden hyvinvointia Britanniassa. Tutkimus osoittaa, että verkko-opiskelu vaikuttaa merkittävästi opiskelijoiden hyvinvointiin. Vaikka joitain vaikutuksia voi olla oikeustieteelle ominaisia, useimmat johtuvat verkkoympäristöstä ja opiskelijaryhmien erityispiirteistä. Opiskelijat kokivat sekä onnistumisen tunteita että ahdistusta ja stressiä. Tutkimustulokset viittaavat siihen, että verkkoyliopistojen tulisi huomioida opiskelijoiden hyvinvointi keskeisenä osana strategiaansa. Opiskelijat näkivät opiskelun ja hyvinvoinnin osana kokonaisuutta, joten hyvinvointi tulee huomioida opetussuunnitelmassa ja toteutuksessa. Myös muut korkeakoulut voivat hyödyntää tutkimustuloksia suunnitellessaan hybridiopiskelua, sillä verkkoympäristön vaikutuksia opiskelijoiden hyvinvointiin ei voi olettaa samanlaisiksi kuin lähiopetuksessa. Hybridi-opiskelussa on tärkeää huomioida erityisesti verkkope-laajien hyvinvointi. (Jones ym. 2023.)

6 TUTKIMUSONGELMAT

Tämä opinnäytetyö on toteutettu Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksen IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen toimeksiannosta (hankkeen ajankohta 1.4.2023-31.12.2024). Koulutushankkeen hankesopimuksessa on sovittu raportointivelvoitteista EUSA AMIFille ja Sisäministeriölle (Sisäministeriö, julkaisuaika tuntematon) koskien koulutustoimien tuloksia. Osana tätä hankeraportointia tiedotetaan rahoittajalle muun muassa kuinka monta ammattilaista on osallistunut hankkeen aikaisiin koulutustoimiin (tavoitteena on 400 osallistunutta). Lisäksi raportoidaan, kuinka monta näistä osallistujista katsoo, että suorittamastaan koulutuksesta on ollut heille hyötyä heidän työhönsä (tavoitteena on 300 myönteistä vastausta).

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksen alaisuudessa toimiva IP koulutushanke (toimeksiantosopimus allekirjoitettu 9.12.2024). Alustava tutkimuslupa on saatu Diakonissalaitoksen johtaja Terhi Laineelta 4.11.2024.

6.1 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa ”Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi” -verkkokoulutuksen (HAUS kehittämiskeskus 2024) suorittamalla digitaalisesti saavutettua kompetenssia. Tämä opinnäytetyö on haastattelututkimus niille koulutushankkeen jatkokyselyyn vastanneille, jotka vastaavat ko. jatkokyselyssä (tavoitteena 200 myönteistä vastausta), että he ovat hyödyntäneet verkkokoulutuksessa (”Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi”) oppimaansa tietoa, taitoja ja osaamista omassa työssään. Haastattelut tehdään Teams välitteisesti.

Tavoitteena on tuottaa tietoa parempien ja tehokkaampien verkkokurssien kehittämistä varten. Lisäksi ihmisoikeustyötä tekevät organisaatiot voivat hyödyntää tutkimustuloksia suunnitellessaan koulutuksia ja tukitoimia. Tutkimus antaa tietoa siitä, millaista tukea työntekijät tarvitsevat uuden osaamisen omaksumisessa.

Tutkimukseen osallistuvat ovat täyttäneet heti verkkokoulutuksen suorittamisen jälkeen taustakyselyn saadakseen kurssista todistuksen. Taustakyselyn kysymykset löytyvät liitteestä 2. Taustakyselyyn vastanneille on lähetetty jatkokysely (ks. liite 3) kolmen kuukauden kuluttua. Verkkokoulutuksen ja kyselyiden suorittaneista on muodostunut rekisteri, jonka ylläpitämisestä vastaa IP-koulutushanke. Rekisteri on osa IP-koulutushankkeen sidosryhmärekisteriä. Rekisteriä ylläpidetään 10 vuotta.

6.2 Tutkimuksen kohderyhmä

Opinnäytetyö tuo lisätietoa niiden ”Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi” -verkkokoulutuksen suorittaneiden ammattilaisten kompetenssin kehittymisestä, jotka ovat vastanneet sekä tausta- että jatkokyselyyn ja ilmoittautuneet mukaan haastateltaviksi. Saturatio, eli aineiston kylläntyminen, on tärkeä käsite laadullisessa tutkimuksessa. Tuomi ja Sarajärven (2018, 99–100) mukaan saturatio tarkoittaa sitä, että aineisto alkaa toistaa itseään eikä tuota enää uutta tietoa tutkimusongelman kannalta. Tätä käsitettä voidaan hyödyntää sekä aineiston keruussa että

analyysissä. Kun tutkija havaitsee saturaation, hän voi lopettaa aineiston keruun ja keskittyä analysoimaan kerättyä dataa. Lopullinen haastateltavien määrä on noin 5–10 haastateltavaa.

6.3 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten koulutuksen käyneen ammattilaisen tietämys Istanbulin pöytäkirjasta kehittyi käymänsä digitaalisesti saavutetun koulutuksen avulla?
2. Miten tutkittava on hyötynyt suorittamastaan koulutuspaketista omassa työssään?
3. Miten tutkittava käyttää tällä koulutuksella hankkimiaan taitoja ja osaamista?

7 TUTKIMUSMENETELMÄ

Laadullisessa tutkimuksessa käytetään usein haastatteluja, kyselyitä, havainnointia ja dokumentti-analyysiä. Laadullisen tutkimuksen keskiössä ovat usein henkilöiden omat kokemukset ja näkemykset, joten haastateltavien tulee olla riittävän perehtyneitä aiheeseen. Teemahaastattelu avoimien kysymysten avulla mahdollistaa monipuolisen keskustelun, jossa haastateltava voi vapaasti ilmaista ajatuksensa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 62, 73.).

Laadulliset tutkimusmenetelmät, kuten Teams-välitteiset haastattelut, nauhoitettujen haastatteluiden litterointi ja temaattinen analysointi, tarjoavat erinomaisia työkaluja digitaalisen kompetenssin monimuotoisen ja monitasoisen luonteen ymmärtämiseen. Näiden menetelmien avulla voidaan tutkia, miten yksilöt kokevat, käsittävät ja käyttävät uutta oppimaansa eri konteksteissa. Laadulliset tutkimusmenetelmät tarjoavat sopivat työkalut sen ymmärtämiseen, miten osallistujat ovat sisäistäneet verkkokurssin sisällön ja soveltaneet sitä omaan työhönsä. (Saarijärvi & Bratt 2021; Lo Iacono, Symonds & Brown 2016; Deakin Hannah & Wakefield Kelly 2014; Palonen & Kylmä 2022; Phillips ym. 2012.)

Laadulliset menetelmät mahdollistavat yksilöllisten kokemusten ja näkemysten ymmärtämisen. Näin saadaan kattava kuva siitä, miten osallistujat ovat kokeneet oppimisprosessin ja miten uusi osaaminen on integroitunut heidän työhönsä. Verkkokurssien vaikutukset ovat aina kontekstisidonnaisia. Laadullisten menetelmien avulla voidaan tutkia, miten työympäristö, kollegat ja muut tekijät vaikuttavat osaamisen hyödyntämiseen. Laadullisten menetelmien avulla voidaan kehittää uusia teorioita siitä, miten digitaalinen oppiminen vaikuttaa ammatilliseen kehittymiseen. (Palonen & Kylmä 2022; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017.)

Suunniteltaessa haastattelututkimusta, on tärkeää ottaa huomioon vastaajien koulutustausta ja ammatti, verkkokoulutuksen erityispiirteet ja tutkimuksen tarkoitus. Käyttäjäpalautetta voidaan kerätä avoimien kysymysten avulla, jotta saadaan syvällisempää tietoa vastaajien ajatuksista ja kokemuksista. Verkkokoulutuksella saavutetun kompetenssin tutkiminen ja mittaaminen haastattelututkimuksella vaatii huolellista suunnittelua. (Palonen & Kylmä 2022; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017.)

Phillips ym. (2012, 109–110) suosittelevat puolistrukturoitua haastattelua digitaalisesti saavutetun oppimisen tutkimiseen. Tässä tutkimuksessa menetelmänä käytettiin teemahaastattelua, koska tavoitteena oli syvälinen ymmärtäminen yksilöiden kokemuksista (tutkittavien digitaalisesti saavutettu kompetenssi ja osaamisen kehittyminen). Teemahaastattelut mahdollistivat sen, että tutkija pääsee syvälinen tutkimaan, miten kukin haastateltava on kokenut koulutuksen ja miten se on vaikuttanut ammattilaisten työhön. Tutkija voi selvittää, mitkä tekijät ovat olleet tutkittaville merkittäviä ja miten tutkittavat ovat soveltaneet oppimaansa käytäntöön. Koska tutkija haastatteli osallistujia useita kuukausia kurssin suorittamisen jälkeen, voidaan saada tietoa siitä, miten koulutuksen vaikutukset ovat muuttuneet ajan myötä. Voidaan esimerkiksi kysyä, miten koulutuksen opit ovat juurtuneet ammattilaisten työhön ja miten haastateltavat ovat soveltaneet niitä uusiin tilanteisiin.

Otantamenetelmänä käytettiin tarkoituksenmukaisuusotantaa (Jack & Phoenix 2022; Elo, Kääriäinen, Kanste, Pölkki, Utriainen & Kyngäs 2014). Teemahaastattelulla on ohjatun keskustelun piirteitä, sillä

siinä keskitytään tutkittavan ilmiön (tutkittavien digitaalisesti saavuttama kompetenssi ja osaamisen kehittyminen) kannalta keskeisiin asioihin ja se käydään tiettyyn tarkoitukseen ("Istanbulin protokolla" – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi -verkkokoulutuksen hyödyllisyys tutkittavien henkilöiden käytännön työn kannalta). Haastatteluun voidaan laatia sekä pääkysymyksiä tutkimuskysymysten pohjalta että apukysymyksiä niiden täydentämiseksi. Vaikka haastattelukysymykset ohjaavat keskustelua, on tärkeää, että ne antavat osallistujalle mahdollisuuden vastata omien ajatustensa ja kokemustensa pohjalta. Johdattelevien kysymysten sijaan tulisi käyttää avoimia kysymyksiä, jotka kannustavat syvälliseen pohdintaan. (Palonen & Kylmä 2022; Sorsa, Kiikkala & Åstedt-Kurki 2015.) Teemahaastatteluissa tutkijan tulee tiedostaa omat ennako-oletuksensa tutkimuskohteesta ja pyrkiä aktiivisesti asettamaan ne syrjään (engl. bracketing). Tavoitteena on ymmärtää haastateltavan näkökulma mahdollisimman puhtaasti. Teemahaastatteluissa pyritään saamaan mahdollisimman tarkka kuva tutkimuskohteesta osallistujien omien kokemusten ja tulkintojen kautta. (Sorsa ym. 2015.)

Ennen virallisen haastattelun toteuttamista kysymyspatteristo tulee testata pienellä otannalla, jotta varmistetaan, että se toimii odotetulla tavalla ja se antaa halutunlaista tietoa (Palonen & Kylmä 2022). Pilottiryhmään pyydettiin ensisijaisesti vapaaehtoisia koetestaajia Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksesta.

Osallistujien edistymisestä olisi tärkeä kerätä tietoa ajan myötä ja tarjota heille palautetta (esim. vapaamuotoinen seurantajakso) oppimisesta. Tämä voi auttaa parantamaan koulutuksen tehokkuutta. Haastatteluun on katsottu aiheelliseksi lisätä kysymyksiä, jotka arvioivat koulutuksen vaikutusta, esimerkiksi, kuinka osallistujat kokevat koulutuksen hyödylliseksi omassa työssään.

On tärkeää varmistaa, että haastattelututkimus on suunniteltu huolellisesti ja että se tukee verkko-koulutuksen tavoitteita. Lisäksi tutkimuksen tulokset voivat antaa tärkeää palautetta, mutta kokonaiskuvan saamiseksi ne kannattaa yhdistää muihin arviointimenetelmiin. (Leavy 2023; Patten 2016.) Tämä haastattelututkimus antaa lisäarvoa ja syvyyttä hankkeen aikaisemmille kyselytutkimuksille.

Tässä opinnäytetyössä käytettiin induktiivista sisällönanalyysiä, jonka tavoitteena on löytää haastatteluaineistosta toistuvia teemoja ja käsitteitä, jotka liittyvät osallistujien kokemuksiin IP -koulutuksesta. Induktiivinen lähestymistapa mahdollistaa teorian muodostamisen aineistosta itsestään, mikä on erityisen hyödyllistä, kun tutkitaan uutta ilmiötä. Teoria muodostuu aineiston analysoinnin tuloksena. Aineistolähtöisessä analyysissä tutkimusongelman rooli on keskeinen, sillä se määrittää sen, mitä aineistosta etsitään ja miten sitä tulkitaan. Aineisto jaotellaan laadullisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 80–83.)

Sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jolla voidaan tutkia erilaisia tekstimuotoisia aineistoja, kuten kirjoituksia, haastatteluja tai kuvia. Tavoitteena on löytää aineistosta toistuvia teemoja, käsitteitä ja merkityksiä. Sisällönanalyysi on kuin arrejahti tekstissä. Tutkija etsii aineistosta mielenkiintoisia yksityiskohtia ja yhdistää ne suuremmaksi kokonaisuudeksi, jotta voisi paremmin ymmärtää tutkittavaa

ilmiötä. Sisällönanalyysin avulla voidaan löytää piileviä merkityksiä tekstistä, vertailla eri tekstien sisältöä, seurata käsitteiden kehittymistä ajan saatossa sekä vahvistaa tai kyseenalaistaa olemassa olevaa tutkimustietoa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 80–83.)

Sisällönanalyysin prosessi etenee yleensä siten, että ensin tutkija valitsee tutkimuskysymyksen mukaisen aineiston ja rajaa sen olennaiseen. Seuraavaksi aineisto käydään huolellisesti läpi ja jaotellaan teemojen tai kategorioiden mukaan. Tämän jälkeen koodatusta aineistosta muodostetaan teoreettisia käsitteitä ja tulkitaan niiden merkitystä tutkimuskysymyksen valossa. Viimeiseksi analyysin tulokset kootaan yhteen ja esitetään selkeästi tutkimusraportissa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 80–83.)

Aineiston analyysissä käytetään avointa koodausta, jossa aineisto jaetaan aluksi pienempiin osiin ja koodataan teemojen mukaan. Koodatusta aineistosta muodostetaan teoreettisia käsitteitä, joita tulkitaan tutkimuskysymysten valossa. Analyysin luotettavuutta pyritään vahvistamaan vertaamalla tuloksia teoriaan. (Hakala 2024, 77–78.) Valmis opinnäytetyö toimii raporttina ja se jaetaan tutkimukseen osallistuneille ja Diakonissalaitokselle.

Tutkimukseen osallistujia pyydettiin hyväksymään tutkimusseloste, joka sisältää tietosuojailmoituksen (ks. liite 4 Tutkimustiedote ja liite 5 Tutkimusseloste). Tämän tutkimuksen tietosuojailmoituksessa on esitetty kaikki tutkimuksen kannalta oleellinen tieto koskien henkilötietojen käsittelyä.

8 TUTKIMUSETIIKKA

Haastattelututkimuksessa on tärkeää noudattaa eettisiä periaatteita, jotta voidaan varmistua siitä, että tutkimus on oikeudenmukainen ja tutkimuksessa toimitaan vastuullisesti (TENK 2023). Tässä tutkimuksessa kaikki osallistujat antoivat tietoisensa osallistumiseen (ks. liite 4, Tutkimustiedote).

Tutkimukselle haettiin ja saatiin eettinen hyväksyntä Diakonissalaitoksen tutkimuseettiseltä toimikunnalta ennen aineistonkeruun aloittamista. Tutkimuksen osallistujat valittiin vapaaehtoisuuden periaatetta noudattaen, ja heille annettiin kattavat tiedot tutkimuksen tavoitteista, toteutuksesta, tietosuojasta ja mahdollisista vaikutuksista (EU:n yleinen tietosuoja-asetus, GDPR 2016/679). Osallistujat antoivat kirjallisen, tietoon perustuvan suostumuksensa ennen haastatteluihin osallistumista.

Ihmisiin kohdistuvana tutkimuksena tässä opinnäytetyössä oli erityisen välttämätöntä suunnitella tutkimusmenetelmät huolellisesti ja valita oikea menetelmä ja mittari. (TENK 2019; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 190.) Opinnäytetyön taustalla, osana hanketta tehtiin kaksi kyselytutkimusta IP-verkkokurssin suorittaneille. Kyselytutkimus on tehokas ja yleisesti käytetty tutkimusmenetelmä, jolla kerätään tietoa ihmisten mielipiteistä, asenteista, kokemuksista ja käyttäytymisestä. Kyselytutkimuksia voidaan suorittaa useilla eri tavoilla, niistä tähän tutkimukseen luontevimpana valikoitui verkossa tapahtuva tutkimus, koska sillä saatiin tietoa nopeasti ja helposti. Tässä opinnäytetyössä taustatietoa on kerätty haastatteluun halunneista informanteista Webropol -pohjaisella kyselyllä, jossa kerrottiin opinnäytetyöstä ja varmistettiin suostumus tutkimukseen. (TENK 2019; Arene 2020; Patten 2016.)

Tutkimukseen tulisi saada aina riittävä määrä vastauksia, muuten tulokset voivat vinoutua. Myös silloin, jos vastaajat antavat vastauksia, joita he uskovat tutkijan toivovan (esimerkiksi miellyttääseen hankkeen toteuttajia), tulokset helposti vinoutuvat. Jotta saadaan mahdollisimman totuudenmukaisia tuloksia, vastaajien tulisi olla motivoituneita ja tuntea olonsa mukavaksi. (TENK 2019; Arene 2020; Patten 2016.)

Tutkija on osallistunut tutkittavan verkkokoulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Hankeasiantuntijana tutkija on ollut tässä tutkimuksessa sellaisessa suhteessa käsiteltävään asiaan, sen asianosaisiin tai asiassa tehtävän ratkaisun vaikutuspiiriin muuten kuuluviin henkilöihin, että tämä on saattanut vaarantaa hänen puolueettomuutensa. Tästä syystä esteellisyysskynnystä on arvioitu tarkasti ja se on nostettu esille tutkimusselosteessa sekä itse tutkimuksessa. (Viitaten TENK 2019; Arene 2020; Patten 2016.)

Tässä tutkimuksessa tutkittavasta koulutuksesta oli kulunut noin 4–6 kuukautta, minkä takia yhtenä riskitekijänä oli se, että osallistujat saattoivat olla jo unohtaneet kurssiin liittyvät oppimissisällöt. Toisaalta niillä, jotka jotain verkkokurssista muistivat, tieto oli jo muuttunut kompetenssiksi, jonka mitaaminen juuri oli tämän tutkimuksen ydin. Jotta esitettyjä kysymyksiä ei voisi tulkita väärin, kysymysten tuli olla mahdollisimman selkeitä, ytimekkäitä, oikein muotoiltuja ja sitä kautta helposti ymmärrettäviä. (TENK 2019; Arene 2020.)

Tutkimuksen suorittamiseen ja henkilötietojen käsittelemiseen liittyvät erityishuomioiden on esitetty tutkimusselosteessa (liite 5). Selosteessa on pyritty mahdollisimman läpinäkyvään ja selkeään ilmaistapaan. Osallistujille annettiin mahdollisuus esittää tutkimuksesta lisäkysymyksiä ja antaa palautetta. Tulokset analysoitiin objektiivisesti, puolueettomasti sekä välttämättä etukäteisolettamuksia. (TENK 2023.)

Tutkija on ollut työsuhteessa toimeksiantajaan joulukuuhun 2024 asti, työskennellen ko. koulutus-hankeessa hankeasiantuntijana. Tästä sidonnaisuudesta ei kuitenkaan ole arvioitu aiheutuvan riskiä tutkimuksen luotettavuudelle, eettisyydelle tai objektiivisuudelle, kun sekä sidonnaisuudet että tutkittavien haavoittuvuudet on pyritty ottamaan riittävän kattavalla tavalla huomioon. (TENK 2023.) Esihaastattelut (2kpl) on tehty joulukuussa 2024 ja haastattelut (5kpl) on tehty tammikuussa 2025.

Tutkimuksessa on pyritty ottamaan huomioon koulutusaiheen kuormittavuus suhteessa vastaajien jaksamiseen tarjoamalla mahdollisuutta olla yhteydessä tutkijaan mieltä askarruttavissa asioissa. Itse koulutuksessa on myös muistutettu taukojen pitämisestä koulutuksen suorittamisen välillä eli koulutuksen suorittamisen tauottamista. Lisäksi koulutuksessa on etukäteen varoitettu siitä, että aihe on ammattilaisille kuormittava. Vastaavasti vastaajien olosuhteet on pyritty ottamaan huomioon myös tässä haastattelututkimuksessa muun muassa jakamalla haastattelua teemallisesti eri osioihin. (TENK 2019; Arene 2020.)

Tutkimustiedon vastuullista käyttöä on käsitelty yksityiskohtaisesti tutkimusselosteessa ja tuloksia käytetään eettisesti ja oikeudenmukaisesti esitetyllä tavalla (liite 5). Tutkimuksessa noudatetaan alan eettisiä ohjeita ja sääntöjä. Kaikki tutkimusluvut ja hyväksynnit on varmistettu ennen tutkimuksen aloittamista. Tutkimus on dokumentoitu asianmukaisesti. (TENK 2023.)

Tutkimuksessa on erityisen tärkeää pohtia myös eettisiä seikkoja, kuten sitä miten vastaajat ymmärtävät hyvän tieteellisen käytännön periaatteet: Onko osallistujilla kokemuksia hyvän tieteellisen käytännön (HTK:n) loukkauksista eli ymmärtävätkö he asemansa ja oikeutensa tutkittavina? Miten osallistujat kokevat TENK:n roolin ja toiminnan? Sekin on myös tärkeää tiedostaa että se, minkälaisia toimenpiteitä osallistujat pitävät tärkeinä HTK:n edistämiseksi ja ylläpitämiseksi voi vaikuttaa heidän halukkuuteensa antaa kyselystä palautetta tai nostaa esille mahdollisia epäkohtia tutkimuksessa. Ohjeen (TENK 2023) avulla edistetään luottamusta tieteeseen ja tutkimuksen eettiseen eheyteen, minkä takia hyvällä tutkimuseettisellä ohjeistamisella on suurta merkitystä. Olemalla rehellisiä tutkimuksen suorittamisesta ja tuloksista, jokainen tutkimuksesta kiinnostunut tai siihen osallistunut voi antaa siitä palautetta. Samalla se tarkoittaa huolellista ja tarkkaa tutkimustapaa. Tutkijalla itsellään on aina päävastuu tekemästään tutkimuksesta. (TENK 2023.)

Tutkimuksessa haastateltiin viittä (5) osallistujaa. Ennen varsinaisia haastatteluja suoritettiin esihaastattelut kahdelle (2) henkilölle, minkä perusteella haastattelukysymyksiä muokattiin paremmin tutkimuksen tavoitteita vastaaviksi. Tällä tavoin varmistettiin, että haastattelut tuottivat relevanttia ja syvällistä tietoa tutkimusaiheesta (TENK 2023).

Tässä tutkimuksessa tutkimusaineisto on koodattu eli pseudonymisoitu ennen tulosten raportointia. Vastaajat on numeroitu pseudonymisoimisen jälkeen. Aineiston säilytys on määritelty kahteen vuoteen haastattelun suorittamisesta, koska aineisto saattaa olla hyödyllinen uudelleen käytettynä, jos

IP-koulutushankkeelle tulee jatkohanke. Tämän takia aineistosta poistetaan tunnistetiedot peruuttamattomasti (anonymisointi) ja aineisto tallennetaan ohjeiden mukaisesti. Sitä voi jatkokäyttää ainoastaan sama tutkija. (Arene 2020.)

Verkkokursseja koskeissa tutkimuksissa on ollut oleellista pohtia, miten voidaan varmistaa haastattelun luotettavuus ja validiteetti. Lisäksi on ollut tärkeää huomioida virhelähteiden mahdollisuus. Mahdollisen jatkokoulutushankkeen kannalta on ollut tärkeää tietää, miten laadullista tutkimusta voidaan hyödyntää ammattilaisverkostojen tutkimisessa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158–160, 164; Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2014, 26.)

Tässä tutkimuksessa noudatettiin sosiaali- ja terveysalan tutkimuseettisiä periaatteita sekä hyvää tieteellistä käytäntöä (TENK 2019). Lisäksi huomioitiin Diakonissalaitoksen tutkimuseettiset periaatteet (Diakonissalaitos, julkaisuaika tuntematon a).

Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden varmistamiseksi analyysivaiheessa huomioitiin aineiston alkuperäinen konteksti sekä osallistujien kokemusten oikeudenmukainen ja tasapuolinen kuvaaminen. Tutkimustulokset on pyritty raportoimaan rehellisesti ja ilman harhaanjohtavia tulkintoja, eettisiä periaatteita kunnioittaen. Johtopäätösten tueksi on nostettu litteroituja esimerkkejä aineistosta. (TENK 2023.)

9 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI

Analyysi on jäsennetty Bloomin taksonomian tasoille (muistaa, ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, luoda) keskittyen digitaalisesti saavutettuun kompetenssiin ja haastatteluiden sisältöihin (ks. kuva 2). Induktiivisen sisällönanalyysin taulukko löytyy liitteestä 7.

Kuva 2. Oppimisen tasot Bloomin taksonomiassa

Tutkimushaastattelujen perusteella Istanbulin protokollan verkkokurssi koettiin erittäin hyödylliseksi ja se lisäsi merkittävästi osallistujien tietämystä kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien kohtaamisesta. Kurssi auttoi sekä tiedollisesti että käytännön osaamisen kehittämässä ja sen vaikutukset näkyivät eri tavoin eri ammattiryhmissä.

Haastateltavat 1 ja 2 arvostivat erityisesti kurssin selkeää rakennetta ja pedagogista laatua, jotka tekivät oppimisesta tehokasta. He kokivat saaneensa uusia käytännön työkaluja uhrien tunnistamiseen ja tukimuotojen suosituksiin sekä toivat esiin konkreettisia tilanteita, joissa kurssin opit olivat tukeneet heidän työtään.

Haastateltava 3:n näkemykset vahvistivat muiden haastateltavien palautteita, mutta hän korosti erityisesti kurssin vaikutusta omaan ajattelutapaansa ja herkkyyteensä tunnistaa traumaattisia kokemuksia asiakkaiden taustalla. Hän koki ymmärtäneensä syvällisemmin, miten kidutus ja kaltoinkohtelu voivat näkyä henkisenä kuormituksena ja vaikuttaa asiakkaan käyttäytymiseen hoitotilanteissa.

Haastateltava 4:n palaute tuki muiden osallistujien kokemuksia, mutta hän nosti esiin myös kurssin soveltamiseen liittyviä haasteita. Hän piti kurssia hyödyllisenä ja rakenteeltaan selkeänä, mutta painotti käytännön työvälineiden ja konkreettisten esimerkkien tarvetta. Hän hyödynsi kurssilla oppimaansa lastensuojelutyössä, mutta korosti juridisten haasteiden merkitystä uhrien tunnistamisessa ja dokumentoinnissa. Lisäksi hän piti tärkeänä Istanbulin protokollan tuntemuksen laajempaa levittämistä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille.

Haastateltavat 3 ja 4 toivat esiin kurssin vaikutuksia ajattelutapaan ja käytännön työhön. He painottivat tarvetta lisätä koulutuksen käytännönläheisyyttä sekä tarjota enemmän työkaluja uhrien tunnistamiseen ja kohtaamiseen.

Haastateltava 5 toi uuden näkökulman kurssin hyödyistä erityisesti viestinnän ja tiedonvälityksen näkökulmasta. Hän piti kurssin rakennetta selkeänä ja tietosisältöä kattavana, mutta korosti koulutuksen syventämisen tarvetta eri ammattiryhmille. Hän painotti erityisesti Istanbulin protokollan merkitystä ihmisoikeusjournalismille sekä eettisten näkökulmien huomioimista haastattelutyössä.

Kurssi lisäsi haastateltava 5:n ymmärrystä palautuskiellosta ja sen merkityksestä poliittisessa keskustelussa. Hän koki saaneensa arvokkaita työkaluja tiedon jäsentämiseen ja viestintään liittyvissä tehtävissä ja kertoi lähestymistapansa haastatteluihin muuttuneen sensitiivisemmäksi, erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden kohdalla. Lisäksi hän korosti kurssin potentiaalia laajemmassa viestinnän ja tiedonvälityksen kentässä ja ehdotti lisäkoulutusta toimittajille haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden eettiseen haastattelemiseen.

Haastateltavat pitivät Istanbulin protokollan verkkokurssia merkittävänä tietolähteenä ja kehittämisen arvoisena koulutuksena. Heidän palautteensa perusteella kurssin laajentaminen eri ammattiryhmien tarpeisiin, käytännön työkalujen lisääminen sekä eettisten näkökulmien syventäminen vahvistaisivat sen vaikuttavuutta entisestään.

9.1 Muistaminen – faktojen tunnistaminen

Haastattelujen perusteella Istanbulin protokollan verkkokurssi koettiin erittäin hyödylliseksi, ja se lisäsi merkittävästi osallistujien tietämystä kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien kohtaamisesta.

Digitaalinen oppimisympäristö mahdollisti itsenäisen ja joustavan opiskelun, mikä koettiin positiivisena tekijänä. Monet haastateltavat eivät olleet aiemmin kuulleet Istanbulin protokollasta, ja verkkokoulutus auttoi heitä ymmärtämään sen keskeiset periaatteet ja soveltamismahdollisuudet. Esimerkiksi:

"Kurssi oli nopea ja selkeä, eteneminen oli hyvin laadittu." (H5)

"Siis mä en ollut oikeastaan koskaan kuullut tästä Istanbulin protokollasta aikaisemmin, että mun tieto lisääntyi paljon." (H4)

"Kurssi itsessään oli musta silleen... se oli nopea. Se oli selkeä." (H3)

"Tavallaan ehkä laajensi sitä ajatusta itsellä siitä, että mitä se määritelmä on, että mitä kaikkea pitää sisällään kidutus ja väkivaltakohtelu." (H3)

9.2 Ymmärtäminen – tietojen tulkitseminen ja selittäminen

Kurssi lisäsi ymmärrystä kidutuksen ja kaltoinkohtelun määritelmistä sekä uhrien tunnistamisesta, mutta syvälinen asiayhteyksien hahmottaminen jäi puutteelliseksi.

"Kurssi auttoi ymmärtämään, miten tunnistaa ihmisiä, joilla on kokemuksia kaltoinkohtelusta. Oon käyttänyt tätä erityisesti lastensuojelutyössä." (H4)

"Kurssi sai pohtimaan soveltamista omaan työhön." (H3)

"Suomessa säädettiin just tätä, että rajat kiinni ja puhuttiin käännytyslain säätämisestä, ja jotenkin se keskustelu alkoi avautua mulle ihan eri tavalla, kun mä kävin tämän koulutuksen." (H5)

Osalla osallistujista ei ollut syvällistä ymmärrystä siitä, kuinka laajasti kidutuskäsite voi ulottua. Esimerkiksi kunniaan liittyvä väkivalta, ihmiskauppa ja pakkoavioliitot eivät nousseet eksplisiittisesti esille.

9.3 Soveltaminen – tietämyksen käytännön soveltaminen

Kurssi antoi osallistujille työkaluja, joita he pystyivät hyödyntämään työssään, mutta käytännön soveltaminen vaatii vielä vahvistusta. Verkkokurssi ei ainoastaan lisännyt osallistujien tietämystä, vaan myös tarjosi käytännön työkaluja, joita he pystyivät hyödyntämään työssään. Esimerkiksi traumaattisten kokemusten tunnistaminen ja dokumentointi kehittyivät.

"Jos tapaan vanhempia heti vauvan syntymän jälkeen ja äiti ei osallistu vuorovaikutukseen, olen alkanut pohtia, voisiko taustalla olla traumaattisia kokemuksia." (H3)

"Kurssimateriaali toimii käytännön työkaluna." (H2)

"Mä oon pistänyt lääkärille huomion, että hei... Tässä on niin kun mitä ottaa Istanbulin protokolla huomioon, että asiakas on joutunut kokemaan tällaista..." (H1)

9.4 Analysoiminen – osien ja rakenteiden tarkastelu

Haastateltavat analysoivat koulutuksen vahvuuksia ja puutteita. Erityisesti tunnistamisen ja dokumentoinnin haasteet nousivat esiin. Digitaalinen oppimisympäristö koettiin hyödylliseksi, mutta osallistajat korostivat vuorovaikutuksen merkitystä syvällisemmän oppimisen kannalta.

"Digitaalinen oppiminen toimi, mutta vuorovaikutuksen puute teki siitä yksipuolista." (H3)

"Tarve laajentaa koulutuksen sisältöä sosiaalihuoltoon." (H1)

"Vuorovaikutuksen vähäisyys heikensi oppimista." (H3)

9.5 Arvioiminen - kokonaisuuden arviointi ja päätelmien tekeminen

Osallistajat arvioivat koulutuksen hyödyt ja sen soveltuvuuden eri työympäristöihin.

"Kurssi oli hyödyllinen, mutta lastensuojelutyössä sen käyttö on haastavaa juridisten rajoitusten takia." (H4)

"Tarve Istanbulin protokollan koulutuksen vakiinnuttamiseen osaksi eri alojen peruskoulutusta." (H2)

"Kaipuu konkreettisiin esimerkkeihin oppimisessa." (H5)

9.6 Luominen – uuden tiedon tuottaminen ja soveltaminen laajasti

Haastateltavat pohtivat keinoja koulutuksen kehittämiseen ja tiedon jalkauttamiseen laajemmin. Kurssilla hankittuja taitoja on sovellettu eri työympäristöissä eri tavoin. Osallistujat nostivat esiin mm. parantuneen kyvyn tunnistaa ja dokumentoida traumaattisia kokemuksia, lisääntyneen itsevarmuuden ottaa esiin herkkiä aiheita asiakastyössä sekä tarpeen syventää koulutusta eri ammattiryhmille.

"Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen." (H2)

"Kurssi herätti ajatuksia siitä, miten tieto voitaisiin paremmin jalkauttaa käytännön työhön." (H5)

"Että sitten kun sä huomaat tai tiedostat sitä, niin se semmoinen tietynlainen sensitiivisyys ja tietynlainen myös rohkeus siinä..." (H3)

9.7 Johtopäätökset

Tutkimus osoitti, että Istanbulin pöytäkirjaan liittyvä verkkokoulutus lisäsi merkittävästi ammattilaisten tietämystä kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien tunnistamisesta, tutkimisesta ja dokumentoinnista. Osallistujat kokivat koulutuksen rakenteeltaan selkeäksi ja sen sisältämät työkalut hyödyllisiksi. Vaikka vuorovaikutuksen puute koettiin haasteena, digitaalinen oppimisympäristö tarjosi joustavuutta ja mahdollisuuden perehtyä aiheeseen omaan tahtiin.

Digitaalinen koulutusmuoto on tehokas tapa lisätä ammattilaisten tietämystä Istanbulin protokollasta ja kehittää heidän osaamistaan uhrien tunnistamisessa ja kohtaamisessa. Kurssi mahdollisti joustavan ja itsenäisen oppimisen, mikä koettiin merkittävänä etuna. Toisaalta osallistujat kokivat, että koulutuksen käytännönläheisyyttä ja interaktiivisuutta tulisi vahvistaa, jotta oppiminen olisi syvällisempää ja sovellettavissa monipuolisemmin eri työympäristöissä. Erityisesti moniammatillisen yhteistyön ja dokumentointikäytäntöjen kehittäminen nousivat esiin keskeisinä jatkokehityskohteina. Tulevaisuudessa olisi hyödyllistä integroida koulutus osaksi laajempia ammatillisia oppimishohjelmia ja lisätä sen saavutettavuutta eri ammattiryhmille.

Koulutuksen vaikutus työelämässä näkyi erityisesti tiedollisen ja ammatillisen varmuuden lisääntymisenä. Valtaosa osallistujista koki koulutuksen hyödylliseksi työssään, ja monet pystyivät soveltamaan oppimaansa käytännössä, erityisesti dokumentoinnissa, havainnoinnissa ja asiakasohjauksessa. Haasteena nähtiin kuitenkin asiakkaiden haluttomuus puhua kokemuksistaan, mikä saattaa kertoa asiakkaan traumatisoitumisesta sekä tarve lisäkoulutukselle ja käytännönläheisemmille oppimismenetelmille. Traumatietoista työtettä tarvitaan laajasti eri sektoreilla.

Tulosten perusteella koulutus on onnistunut tavoitteessaan parantaa ammattilaisten kompetenssia Istanbulin pöytäkirjan soveltamisessa. Jatkokehityksenä suositellaan vuorovaikutteisuuden lisäämistä sekä koulutuksen täydentämistä käytännön harjoitteilla, kuten simulaatioilla ja työpajoilla, jotta osaamisen siirtyminen työelämään vahvistuisi entisestään. Ydinratkaisuna olisi se, että IP-koulutus sisällytetään pakollisena osaksi eri alojen peruskoulutusta, mitä myös YK (Ulkoministeriö 2017, kohdat 32 ja 33 c; Ulkoministeriö julkaisuaika tuntematon a) on suositellut.

Istanbulin protokollaan liittyvä verkkokurssi on osoittautunut tehokkaaksi työkaluksi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamisen kehittämisessä. Kurssi tarjoaa kattavat perustiedot kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien kohtaamisesta ja antaa konkreettisia työkaluja heidän auttamiseensa. Haastattelutulosten perusteella kurssin suurimmat vahvuudet ovat sen selkeä rakenne, laaja-alainen sisältö ja mahdollisuus suorittaa se joustavasti verkossa.

Kurssin vuorovaikutteisuuden puute voi kuitenkin olla este joidenkin osallistujien oppimisprosessille. Tämä viittaa siihen, että kurssin kehittämistä tulisi jatkaa esimerkiksi lähiopetuksen ja verkkokoulutuksen yhdistämisen suuntaan. Myös vertaistuen ja kokemusten jakamisen mahdollistaminen kurssin aikana voisi lisätä sen vaikuttavuutta.

Verkkokurssin saavutettavuus ja sen vaikutukset työskentelytapaan osoittivat, että vaikka teoreettinen tieto lisää osaamista, sen siirtäminen käytäntöön vaatii lisäkoulutusta ja räätälöityjä ohjeistuksia eri ammattiryhmille. Dokumentoinnin ja sensitiivisen haastattelun merkitys nousivat esiin, mutta osa vastaajista koki koulutuksen sisällön vielä liian yleistasoiseksi ja toivoivat lisämateriaaleja ammatillisen osaamisen syventämiseksi.

Tulevaisuudessa koulutuksen kehittämisessä tulisi huomioida lisääntyvä tarve yhdistää teoria ja käytännönläheinen oppiminen, esimerkiksi simulaatioharjoitusten tai tapauspohjaisten analyysien kautta. Lisäksi koulutuksen saavutettavuutta tulisi parantaa tarjoamalla syventäviä moduuleja eri ammattiryhmille.

Heikkoudet liittyivät ensisijaisesti laajan ja monitahoisen kidutuskäsityksen sisäistämiseen sekä tämän vaikutuksiin käytännön työssä. Tosiasiallinen riski on, että haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä ei tunnisteta tai heille ei tarjota riittäviä palveluita. Vuorovaikutuksen ja reflektiomahdollisuuksien puute rajoitti ammattilaisten oppimista. Lisäksi ainakin yksi haastateltava nosti esille sen, että työnantajataho oli rajoittanut ammattilaisten tasapuolista pääsyä mukaan koulutushankkeen muihin tilaisuuksiin, mutta syitä tälle ei erityisemmin noussut esille.

Työnantajan koulutusvelvoite perustuu Työturvallisuuslakiin (738/2002, 8 §), jonka mukaan työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijällä on riittävä osaaminen työtehtäväänsä ja mahdollisuus ylläpitää ja kehittää sitä. Lisäksi Työsopimuslain (55/2001, 2:1 §) mukaan työnantajan on edistettävä työntekijän ammatillista kehittymistä. Ammatillaisen oma koulutusvelvoite vaihtelee ammattiryhmittäin: Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisilla velvoite perustuu mm. lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994, 18 §), joka edellyttää ammattihenkilön ylläpitävän ja kehittävän osaamistaan.

Koulutuksen kehittämisessä tulisi huomioida sekä sisältöjen laajentaminen että digitaalisuuden yhdistäminen vuorovaikutteisiin menetelmiin. Myös käytännönläheiselle koulutukselle on tarvetta. Digitaalinen oppiminen on tehokasta erityisesti itseohjautuvassa oppimisessa ja peruskäsitteiden ymmärtämisessä.

Haavoittuvan aseman – kuten kidutuksen uhrin statuksen tunnistamatta jääminen – voi vaarantaa henkilön oikeusturvan ja johtaa hylkääviin turvapaikkapäätöksiin, vaikka henkilö olisi oikeutettu suojeluun. Tällaiset seikat ovat yksi keskeinen ongelma turvapaikkamenettelyssä (Järvi 2021), minkä

takia etenkin pakolaisten parissa työskenteleville ammattilaisille Istanbulin protokollaan liittyvän koulutuksen tulisi olla pakollista.

Suomi on sitoutunut takaamaan kidutuksen uhreille oikeudenmukaisen kohtelun, hoidon ja kuntoutuksen. Heikko osaaminen vaarantaa näiden oikeuksien toteutumista. Välttääkseen velvoitteiden laiminlyönnin Suomen valtion tulisi kehittää Istanbulin protokollan implementoimista osaksi eri ministeriöiden kotoutumista tukevia toimintoja.

Kiintiöpakolaisten kohdalla hoidon ja kuntoutuksen jatkuminen uudessa maassa on ratkaisevan tärkeää. Puutteellinen dokumentointi ja osaaminen voivat aiheuttaa katkoksia tässä jatkumossa. On ensiarvoisen tärkeää, että valtiollinen vastuu Istanbulin protokollaan sidotun tunnistamisen ja dokumentoinnin tärkeydestä ulottuu myös UNHCR:n leireillä tapahtuvaan seulontaan ja Suomi pyrki kehittämään potilasasiakirjojen asianmukaista siirtämistä leirien ja vastaanottavien yksiköiden välillä, jotta hoito- ja kuntoutusprosesseissa voitaisiin hyödyntää pakolaisleireillä kerättyä taustatietoa. Tässäkin tehokuudessa on pohjimmiltaan kyse asiakkaan edusta, resurssien järkevästä käytöstä sekä Istanbulin protokollan noudattamisesta (pyrkimys välttää hoitotilanteita, joissa asiakas joutuu kokemaan uudelleen tai läpikäymään kidutuksen toistuvia kertoja).

Suomi on sitoutunut takaamaan kidutuksen uhreille oikeudenmukaisen kohtelun, hoidon ja kuntoutuksen. Heikko osaaminen vaarantaa näiden oikeuksien toteutumista. Välttääkseen velvoitteiden laiminlyönnin, Suomen valtion tulisi entisestään kehittää Istanbulin protokollan implementoimista osaksi eri ministeriöiden kotoutumista tukevia toimintoja. (Carlsson, Luotonen & Ojala 2024.) Sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa tulisi olla Istanbulin protokollan noudattamista valvova toimielin, joka varmistaisi osaamisen jalkauttamisen käytäntöön.

Ihmisoikeuskeskus (Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon c; Ihmisoikeuskeskus 2024) ja eduskunnan oikeusasiamies (Suomen perustuslaki 731/1999 38§; Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon a) valvovat näiden asioiden reunaehtojen toteutumista, mutta implementoimisen taso saavutettaisiin STM:n ja hyvinvointialueiden yhteistyöllä (Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon a; Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon b; Ihmisoikeuskeskus 2024). Eduskunnan oikeusasiamies valvoo ja edistää viranomaisten toiminnan laillisuutta ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista (Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon a). Hyvinvointialueet puolestaan vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä alueellaan, ja niillä on merkittävä rooli maahanmuuttajien kotoutumista ja pakolaisten vastaanottoa tukevissa tehtävissä (Euroopan muuttoliikeverkosto 2024).

Holistisen palvelutarpeen arviointi jää vähälle huomiolle silloin, jos kidutuksen ja kaltoinkohtelun merkitystä ei ymmärretä. Tämä voi johtaa siihen, että asiakkaiden tarpeisiin perustuvaa kokonaisvaltaista tukea ei tarjota. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukainen palvelutarpeen arviointi, joka kuuluu tehdä haavoittuvassa asemassa oleville kaltoinkohtelun uhreille, koskee myös kidutettuja, vaikka termiä ei mainita ko. lain kohdassa. Kidutustermin lisääminen (sosiaalihuoltolaki 2014/1301 11 § 5. momentti) vähentäisi mahdollisia virhetulkintoja kohderyhmässä.

Epäonnistuneet prosessit, jotka eivät noudata oikeudenmukaisuuden ja tehokkuuden periaatteita, voivat johtaa prosessien uusimiseen ja lisäkustannuksiin. Tämä voi pitkällä aikavälillä heikentää luottamusta järjestelmään. Pahimmassa tapauksessa silloin kyse on Suomen oikeusvaltioperiaatteiden vaarantumisesta.

Osaamisen puute voi johtaa autonomian väärinkäyttöön, jolloin asiakkaat, oikeudet ja tarpeet jäävät huomioimatta. Tällöin kyse on ammatillisen autonomian vaarantumisesta, mistä näyttöä on noussut esille mm. Korkeimman hallinto-oikeuksien päätöksissä (esim. Korkein hallinto-oikeus 2020).

Alun perin hankkeen kohderyhmäksi oli ajateltu terveydenhuollon ammattihenkilöt, kuten lääkärit, hoitajat ja psykologit, turvapaikkatutkijat, juristit ja turvapaikka-asioita hoitavien hallinto-oikeuksien tuomarit sekä poliisit. Mukaan verkostoon tuli kuitenkin muitakin ihmisoikeustyötä tekeviä, mm. journalisteja, jotka kokivat, että tällaista koulutusta tarvitaan myös medialle. He käyttivät kurssilla oppimaansa tietoa oman työnsä tueksi. Mediaosaajien mukaantulo nosti aiheen kiinnostavuutta yleisesti ja sitoi sen ajankohtaisiin kansainvälisiin uutisiin ihmisoikeusloukkauksista mm. Syyriasta, Ukrainan sodasta ja Gazasta. Tämä lisäsi koulutushankkeen merkitystä suhteessa Diakonissalaitoksen tekemään vaikuttamistyöhön. Tulevaisuudessa koulutuksen kehittämisessä tulisi huomioida sekä sisältöjen laajentaminen että digitaalisuuden yhdistäminen vuorovaikutteisiin menetelmiin.

10 POHDINTA

10.1 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tämän opinnäytetyön luotettavuutta on pyritty varmistamaan useilla eri tavoilla. Tutkimuksen toteutuksessa on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä sekä alan eettisiä ohjeita (TENK 2023). Tutkimustiedon vastuullista käyttöä on korostettu informanteille, ja kaikki tutkimusluvut sekä hyväksynnät on varmistettu ennen tutkimuksen aloittamista. Lisäksi haastateltavien anonymiteetti on turvattu pseudonymisoimalla aineisto ennen tulosten raportointia, ja henkilötiedot on poistettu peruuttamattomasti, jotta vastaajien yksityisyys säilyy.

Haastattelut toteutettiin 4–6 kuukautta koulutuksen suorittamisen jälkeen. Tämä aikaväli vaikuttaa osallistujien muistikuviiin ja siten vastausten tarkkuuteen. Muistinvaraisuuteen liittyvän vääristymän minimoimiseksi haastattelukysymykset on laadittu mahdollisimman selkeiksi ja ytimekkäiksi, jotta ne eivät jättäneet tilaa tulkinnanvaraisuuksille. Lisäksi haastateltavat ovat saaneet haastattelukysymykset etukäteen.

Tutkimuksen puolueettomuuden varmistamiseksi tulosten analysointi on tehty objektiivisesti ja ilman etukäteisolettamuksia. Vaikka tutkija on ollut sidoksissa koulutushankkeeseen, on arvioitu, ettei tämä ole vaikuttanut tutkimuksen eettisyyteen tai objektiivisuuteen, sillä sidonnaisuudet on tuotu avoimesti esiin ja huomioitu tutkimusasetelmassa. Tämän tutkimuksen tekeminen ei olisi ollut mahdollista ilman tutkijan asiantuntijuutta ko. aiheesta, joten sidonnaisuus on väistämätön. Lisäksi tutkimuksen läpinäkyvyyttä on edistetty tarjoamalla osallistujille mahdollisuus esittää lisäkysymyksiä ja antaa palautetta tutkimuksesta.

Etiikan peruseriaatteiden mukaisesti sensitiivisyyden huomioiminen on välttämätöntä tämänkaltaisessa tutkimuksessa. Vaikka tutkimus ei kohdistunut suoraan kidutuksen uhriin, heidän kokemuksensa ja niihin liittyvä traumaattinen tausta ovat merkittäviä taustavaikuttajia, joita osallistujat työsään kohtaavat. Kidutuksen uhrien auttaminen vaatii ammattilaisilta herkkyyttä, empatiaa ja vahvaa ammattitaitoa, mutta samalla se altistaa heitä työuupumukselle ja myötätuntouupumukselle. Istanbulin protokolla ohjaa ammattilaisia tunnistamaan ja dokumentoimaan kidutuksen uhrien kokemuksia, mutta auttamistyön eettiset haasteet voivat kuormittaa henkisesti myös auttajia. Siksi tutkimuksen toteutuksessa on pyritty kunnioittamaan osallistujien kokemuksia, heidän ammattiroolinsa monimutkaisuutta sekä varmistamaan heidän anonymiteettinsä ja hyvinvointinsa. Aiheen sensitiivisyys on huomioitu tutkimuksen kaikissa vaiheissa, jotta osallistujat kokisivat olonsa turvallisiksi ja arvostetuksi.

Kaiken kaikkiaan tutkimus on toteutettu huolellisesti, ja siinä on pyritty minimoimaan mahdolliset virhelähteet. Tästä huolimatta laadullisen tutkimuksen luonteeseen kuuluu aineiston subjektiivisuus, mikä tulee huomioida tulosten yleistettävyydessä.

10.2 IP-koulutuksen vaikutukset ja kehittämistarpeet sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamisessa

IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen kyselytutkimus pyrki arvioimaan koulutustoimien vaikutavuutta ja keräämään tietoa osallistujien kokemuksista. Hankkeen tavoitteena oli saada 400 osallis-

tujaa, 300 myönteistä vastausta koulutuksen hyödyllisyydestä ja jatkokyselyssä 200 myönteistä vastausta ja tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Tämä opinnäytetyö toteutettiin haastattelututkimuksena kurssin jatkokyselyyn vastanneille ammattilaisille. Haastattelut tehtiin Microsoft Teams -alustalla, mikä mahdollisti joustavan tiedonkeruun eri puolilla Suomea työskenteleviltä ammattilaisilta.

Tutkimus osoitti, että Istanbulin protokollaan liittyvä verkkokoulutus voi lisätä merkittävästi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamista ja edistää kidutuksen uhrien oikeuksien toteutumista. Kurssin sisältö vastasi kohderyhmän tarpeisiin, mutta kehittämiskohteiksi nousivat vuorovaikutteisuuden ja kokemuksellisen oppimisen lisääminen. Haastatteluista ilmeni, että vaikka verkkokurssi tarjoaa arvokasta tietoa, se ei aina riitä varmistamaan käytännön osaamisen siirtymistä työelämään. Monet vastaajat toivoivat enemmän interaktiivisia elementtejä, kuten simulaatioharjoituksia tai tapauspohjaista oppimista.

Haastateltavat toivat esiin, että ammattilaisten tietoisuus kidutuksen ja kaltoinkohtelun eri muodoista on edelleen puutteellista. Erityisesti lastensuojelussa ja turvapaikkaprosessissa toimivilla asiantuntijoilla on rajalliset mahdollisuudet tunnistaa ja dokumentoida kokemuksia, mikä voi johtaa haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden oikeuksien toteutumatta jäämiseen. Puutteellinen osaaminen voi heikentää vakavasti koko järjestelmän toimivuutta, erityisesti tilanteissa, joissa yksilön oikeudet ovat riippuvaisia tarkasta ja asiantuntevasta arvioinnista.

Kurssin pitkäaikaisia vaikutuksia ammattilaisten toimintatapoihin ja asiakkaiden hyvinvointiin olisi hyödyllistä selvittää jatkotutkimuksilla. Lisäksi voitaisiin tutkia koulutuksen laajentamista muihin asiakasryhmiin ja toimintaympäristöihin sekä digitaalisten ja vuorovaikutteisten elementtien vaikutusta oppimistuloksiin.

Järjestelmän haasteiden ratkaisemiseksi tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, kuten koulutuksen tarkentamista eri sektoreille, moniammatillista yhteistyötä sekä seuranta- ja arviointimekanismeja. Erityisesti monimutkaisissa tapauksissa voidaan näiden avulla lisätä ammattilaisten valmiuksia toimia tehokkaasti, oikeudenmukaisesti sekä lakien ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Koulutuksen kehittämisessä tulisi huomioida sekä sisältöjen laajentaminen että digitaalisuuden yhdistäminen vuorovaikutteisiin menetelmiin.

10.3 Kehitysehdotukset

IP:n tunnettavuutta tulee parantaa ja traumatietoista työtettä lisätä kaikkialla. Tutkimuksella saatava näyttö antaa suuntaa sekä rahoittaville tahoille (ennen kaikkea EUSA AMIF, Sisäministeriö julkaisuaika tuntematon) mutta myös kansalliselle rahoitukselle (STEA 2023). Koska kyseessä oli ensimmäinen tämänkaltaisen hanke Suomessa, tällä haastattelututkimuksella kerättävällä aineistolla oli iso merkitys myös mahdollisten jatkorahoitusten näkökulmasta.

IP:n parissa työskenteleviä terveystieteen ammattilaisia on Suomessa todella vähän, vaikka ko. pöytäkirja pitäisi olla osa perustason työtä etenkin kaikissa sosiaali- ja terveysalan ympäristöissä (opetuksen puutteesta terveydenhuollon ammattilaisten koulutuksissa on myös YK Suomea huomauttanut, Ulkoministeriö julkaisuaika tuntematon; Ulkoministeriö 2017, kohdat 32 ja 33 c; Laine 2022, 47).

Syksyllä 2023 alkoi Suomessa ns. oikeushoitaja (engl. forensic nurse) erikoistumiskoulutus, jonka yhteydessä hoitajille opetetaan myös IP:n mukaista kidutetun tutkimista ja dokumentoimista. Koulutus järjestetään Tampereen AMK:n ja THL Oikeuslääkinnän neuvontapisteen kanssa yhteistyössä (Tuni julkaisuaika tuntematon). Osaamista on hyvin vähän jo siitäkin syystä, että itsessään IP:n mukainen oikeuslääketieteellinen tutkimusprosessi on hyvin yksityiskohtainen ja tarkka (Physicians for Human Rights 2023).

Tarvitaan lisää vahvaa näyttöä siitä, että koulutuksen kehittäminen IP:n ympärillä on kannattavaa, erittäin tarpeellista ja ajankohtaista (Ojala 2023). Lisäksi esimerkiksi Ukrainan sota on nostanut sotarikokset uudelleen myös eurooppalaisten viranomaisten tietoisuuteen (Chovgan, Romanov & Melnychuk 2023) ja nyt on ymmärretty, ettei kyse olekaan vain Euroopan ulkopuolelta tulevien pakolaisten kohtaloista (Suomen YK-Liitto 2022).

Suomesta puuttuu kidutettujen hoitoon liittyvää terveys- ja hoitotieteen väitöstutkimusta. Ihmisoikeuksien näkökulmasta olisi tärkeää selvittää seuraavia tutkimuskysymyksiä:

1. Kuinka moni vuosien 2015–2019 välisenä aikana Irakiin tai Syyriaan vapaaehtoisesti palanneista turvapaikanhakijoista palasi terveydenhuollon laiminlyöntien takia ja pitkien odotusaikojen vuoksi?
2. Kuinka moni vapaaehtoisesti palanneista ja viimeisen 10 vuoden aikana pakkopalautetuista oli todellisuudessa kidutuksen tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen uhri, ja miksi tätä haavoittuvuutta ei tunnistettu?
3. Onko palautettuihin kohdistunut vainoa (kidutusta tai kaltoinkohtelua) Irakiin tai Syyrian palamisen jälkeen?
4. Kuinka moni palautetuista on lähtenyt maan sisäiseksi pakolaiseksi tai paennut johonkin toiseen maahan?
5. Onko Suomessa vietetty ajanjakso lisätraumatisoinut palautettuja henkilöitä?

Näiden lisäksi merkittävä tutkimuskohde olisi Suomessa paperittomina elävät henkilöt, joiden joukossa on edelleen paljon tunnistamattomia kidutuksen tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun uhreja. Tämän ryhmän tutkiminen voisi tuottaa arvokasta tietoa haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tilanteesta ja terveydenhuollon saavutettavuudesta Suomessa.

IP vastaa kansainvälisesti kidutettujen potilaiden hoitoon liittyviä käypähoito ohjeita ("good practice"), mutta Suomen kansallisessa lainsäädännössä tätä YK:n käsikirjaa ei ole erikseen huomioitu potilaslaissa (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785) eikä terveydenhuoltolaissa (Terveydenhuoltolaki 2010/1326). Myöskään sosiaalihuoltolain (2014/1301) 11 § 5. momentti ei asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin osalta mainitse erikseen kidutusta, vaan se viittaa ainoastaan "lähisuhteiden ja perheväkivallasta sekä muusta väkivallasta, hyväksikäytöstä ja kaltoinkohtelusta aiheutuvaan tuen tarpeeseen". Lain tulkinta voi kenttätyön näkökulmasta jäädä vaillinaiseksi siten, ettei se palvele kidutuksen tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen uhrin tarpeita tai oikeuksia. Kidutuksen uhrien arjen toimintakyvyn haasteista on laajaa tieteellistä näyttöä siitä, miten paljon tuen tarvetta tällä asiakasryhmällä sekä heidän perheillään on (esim Luci & Di Rado

2020; Abu Suhaiban, Grasser & Javanbakht 2019). Suosituksia ja ohjeistuksia antavana institutionaalisenä laitoksena esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos eli THL ei edes tunnista kidutusta ja sen alakäsitteitä osaksi väkivaltasanastoa (Bildjuschkin ym. 2020). Maininta IP:sta puuttuu myös ihmisoikeussanastosta (Ihmisoikeuskeskus 2018). Tällaisten virheiden korjaaminen mahdollisiin seuraaviin painoksiin on pitkä prosessi, minkä takia käsitys toimintakulttuurin viitekehyksestä muuttuu hitaasti. Myöskään THL:n verkkokoulut.fi alustan verkkokursseissa (esim THL 2023a), jotka koskevat muun muassa ihmiskauppaa, kunniaan liittyvää väkivaltaa, lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa, väkivalta-työtä yleisesti tai radikalisoitumista, ei ole nostettu esille YK:n käsikirjaohjeiden, kuten Istanbulin protokollan, merkitystä ammattilaisten työtä ohjaavina keskeisinä käypähoito-ohjeina.

Turvapaikanhakijoiden oikeudesta terveystalouteihin säädetään edelleen vastaanottolaissa (2011/746 26§), jonka mukaan hakijalla on oikeus vain akuuttiin ja välttämättömään hoitoon. Oikeus terveyteen on yleismaailmallinen ihmisoikeus (WHO 2022). YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 6/1976, TSS-sopimus) ja uudistetun Euroopan sosiaalisen perusoikeuskirjan (Sops 80/2002, UESP) veloitteet pysyvät ennallaan.

Perustuslain (731/1999, PL) säädökset yhdenvertaisuudesta, riittävästä sosiaali- ja terveystaloudesta sekä julkisen vallan velvollisuudesta turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen ovat edelleen voimassa.

Turvapaikanhakijoiden terveystaloutta järjestetään pääasiassa vastaanottokeskuksissa, jotka tarjoavat kiireellistä ja välttämätöntä hoitoa. Alaikäisille turvapaikanhakijoille taas tarjotaan samat terveystaloutta kuin muillekin kuntalaisille (THL 2025a; THL 2025b; Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste 2024). Vastaanottokeskuksissa järjestetään myös vapaaehtoinen alkuterveystarkastus, joka auttaa tunnistamaan hakijoiden terveydentilaa ja tarpeita (Skogberg ym. 2019; Tiittala ym. 2020).

Vuonna 2024 Suomessa astui voimaan uusi rajalaki (Laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi 482/2024), joka mahdollistaa rajanylityspaikkojen sulkemisen ja turvapaikanhakijoiden keskittämisen tietyille rajanylityspaikoille poikkeustilanteissa (PR 76/2024 rd; HE 53/2024 vp). Tämä laki on herättänyt huolta ihmisoikeusjärjestöissä (mm. Pakolaisneuvonta 2025a), sillä sen pelätään rajoittavan turvapaikanhakijoiden oikeutta hakea suojelua. Laki perustuu hallituksen esitykseen HE 53/2024 vp.

Hallitus on esittänyt merkittäviä muutoksia maahanmuuttolakiin, jotka toteutuessaan laajentaisivat säilöönottoa, tiukentaisivat rajamenettelyä ja mahdollistaisivat lasten säilöönoton aiempaa useammin. Nämä muutokset ovat herättäneet voimakasta kritiikkiä pakolaisjärjestöissä, jotka pitävät niitä ihmisoikeuksien vastaisina (Pakolaisneuvonta 2025a).

Nämä muutokset ovat ristiriidassa kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kanssa ja voivat heikentää Suomen asemaa ihmisoikeuksien edelläkävijänä (mm. HS 15.7.2024). Säilöönoton lisäämisen sijaan on ehdotettu keskittymistä vaihtoehtoihin ratkaisuihin, kuten vastaanotto-olojen parantamiseen ja hallinnollisen käsittelyn nopeuttamiseen (Pakolaisneuvonta 2025a).

Pakolaisten oikeuksien ja tämän tematiikan suhteen yhteiskunnallinen vaikuttamistyö Suomessa on aktiivista, ja sitä tekevät useat järjestöt. Suomen Pakolaisapu ja Amnesty International ovat merkittäviä toimijoita tällä alueella. Silti oikeistopopulistisen poliittisen paineen takia useiden järjestöjen rahoitukset ovat merkittävästi pienentyneet. Tästä esimerkkinä on Pakolaisneuvonta ry, jonka oikeusministeriöltä saama avustus ollaan lakkauttamassa kokonaan. (Pakolaisneuvonta 2025b.)

Suomi on ratifioinut YK:n kidutuksen vastaisen sopimuksen (59/1989), jonka ehtojen toteutumista valvovat useat eri tahot. Sopimuksen valvonta on monimutkainen kysymys, ja valvontaelimillä on erilaisia rooleja. YK:n kidutuksen vastainen komitea (CAT, OHCHR 2025) on ensisijainen valvontaelin, joka tarkastelee sopimusvaltioiden raportteja ja voi suorittaa maaraportteja tarkastaakseen kidutuksen ehkäisyä ja tutkimusta koskevia käytäntöjä. CAT voi myös antaa yleiskommentteja sopimuksen tulkinnasta.

Euroopan kidutuksen vastainen komitea (CPT, European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 2025) puolestaan suorittaa säännöllisiä vierailuja sopimusvaltioihin ja tarkastaa paikkoja, joissa ihmisiä pidetään vangittuna, kuten vankiloita, poliisilaitoksia ja maahanmuuttokeskuksia. CPT voi myös antaa suosituksia sopimusvaltioille kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun ehkäisemiseksi.

Suomella on kansallinen ihmisoikeusinstituutio, Ihmisoikeuskeskus (Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon c), joka voi valvoa kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun kieltoa. Tämän instituution tehtäviin kuuluu valitusten vastaanottaminen sekä tutkiminen sekä suositusten antaminen viranomaisille ihmisoikeusperusteiden mukaisesti.

Lisäksi henkilöt voivat nostaa kanteen tuomioistuimissa kansallisella tai kansainvälisellä tasolla tapauksissa, joissa he ovat kokeneet kidutusta, epäinhimillistä kohtelua tai muuta perus- ja ihmisoikeuksien loukkausta. Tämä oikeudellinen keino on käytettävissä riippumatta siitä, ovatko muut valvontamekanismit olleet tehokkaita tai tuottaneet toivottua tulosta. Tuomioistuinmenettely voi olla erityisen tärkeä silloin, kun muut keinot eivät ole johtaneet tyydyttävään lopputulokseen tai kun tapaus vaatii oikeudellista tulkintaa.

Onko Suomi tehnyt tarpeeksi kidutuksen uhrien suojelemiseksi ja auttamiseksi? Vaikka Suomi on ratifioinut YK:n kidutuksen vastaisen sopimuksen (59/1989) ja siihen liittyy useita valvontaelimiä, on aina parannettavaa. On tärkeää, että kaikki valvontaelimet työskentelevät tehokkaasti yhdessä ja että niillä on riittävät resurssit tehtäviensä suorittamiseen. On myös tärkeää, että kansalliset viranomaiset ottavat valvontaelinten suositukset vakavasti ja tekevät tarvittavat muutokset käytäntöihinsä sen lisäksi, että Suomi valtiona lopettaa turvapaikanhakijoihin kohdistuvan valtiollisen rasismia, jota se toteuttaa hallitusohjelman tiukennuksia suunnittelemalla ja hyväksymällä. Tulee muistaa, että Suomi on ratifioinut useita kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, jotka kieltävät syrjinnän, ja se on valtiona sitoutunut puolustamaan ihmisoikeuksia ja torjumaan kaikkia rasismia muotoja, mukaan lukien valtiollista rasismia, jota se toteuttaa pääministeri Orpon ”Vahva ja välittävä Suomi” -hallitusohjelman (Valtioneuvosto 2023) tiukennuksia suunnittelemalla ja hyväksymällä. Ainoa keino

saavuttaa se taso, jossa Suomi edelleen nähtäisiin oikeusvaltiona, on rasisen lainsäädännön kumoaminen ja syrjintää estävien lakien säätäminen. Osana tätä työtä tulisi perustaa erillinen IP:n implementoimista hallinnoiva toimielin Sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen.

Pöytäkirjan implementoimisen hallinnointiin ei ole perustettu erillistä toimielintä Suomessa vaan protokollan täytäntöönpano on hajautettu useille eri toimijoille, kuten Oikeusministeriölle (vastaa kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun kriminalisoinnista ja rangaistavaksi säätämisestä kansallisessa lainsäädännössä), Sisäministeriölle (vastaa poliisin ja muiden viranomaisten koulutuksesta kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun tunnistamisesta ja dokumentoinnista), Sosiaali- ja terveysministeriölle (vastaa terveydenhuollon ammattilaisten koulutuksesta kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun merkkien tunnistamisesta ja dokumentoinnista), Valtakunnansyyttäjälle (vastaa kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun tutkinnan ja syytteiden nostosta) sekä tuomioistuimille (vastaa kidutuksen ja muun epäinhimillisen kohtelun tapausten ratkaisemisesta).

Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrit tarvitsisivat Suomeen oman kansalaisjärjestönsä (vrt. Freedom from Torture, julkaisuaika tuntematon, Survivors Speak Out, julkaisuaika tuntematon), joka ajaisi heidän ja heidän läheistensä oikeuksia suomalaisessa yhteiskunnassa. Tällainen järjestö (Kidutettujen tuki - KITU ry) saatiin perustettua syksyn 2024 aikana.

Tutkimuksen perusteella voidaan suositella käytännönläheisen koulutusmallin pilotointia eri ammattiryhmille. Tavoitteena tulisi olla moniammatillisen osaamisen vahvistaminen erityisesti kidutuksen ja kaltoinkohtelun tunnistamisesta ja dokumentoinnista. Pilotti voisi sisältää sekä teoriaa että käytäntöä yhdistettynä. Koulutus tulisi suunnitella siten, että teoreettinen tieto Istanbulin protokollasta kytkeytyy konkreettisiin käytännön harjoituksiin. Mukana tulisi olla terveydenhuollon, sosiaalihuollon ja oikeusalan ammattilaisia, jotta eri näkökulmat ja osaamisalueet integroituvat tehokkaasti ja moniammatillisesti.

Koulutusmallin tulisi kehittää selkeitä ohjeita ja työkaluja, jotka tukevat dokumentointia ja tunnistamista osana päivittäistä työtä eli edesauttaa toimivien prosessien toteuttamista. Pilotti tulisi suunnitella siten, että sen vaikutuksia voidaan mitata ja arvioida pitkäaikaisesti. Tämä auttaisi kehittämään koulutusta edelleen ja varmistamaan sen vaikuttavuutta. Tällainen koulutusmalli tarjoaisi ratkaisun tutkimuksessa esiin nousseisiin ongelmiin ja tukisi samalla Suomen kansainvälisiä sitoumuksia sekä oikeusvaltioperiaatteen toteutumista.

Tutkimuksen pohjalta voidaan esittää seuraavat kehitysehdotukset Istanbulin protokollaan liittyvän verkkokoulutuksen ja sen soveltamisen parantamiseksi:

Ensinnäkin, koulutuksen syventäminen eri ammattiryhmille on tärkeää. Verkkokurssin rinnalle tulisi kehittää ammattilaisille suunnattuja lisämateriaaleja, jotka huomioivat eri työympäristöjen erityispiirteet. Esimerkiksi lastensuojelutyöntekijät, vastaanottokeskusten henkilöstö ja oikeusavustajat voisivat hyötyä eriytetyistä koulutussisällöistä.

Toiseksi, vuorovaikutteisuuden ja käytännön harjoitusten lisääminen olisi tarpeellista. Kurssiin tulisi sisällyttää simulaatioharjoituksia, tapausanalyysia ja käytännön harjoitteita, joiden avulla osallistujat voivat soveltaa oppimaansa todellisiin tilanteisiin.

Kolmanneksi, koulutuksen yhdistäminen työyhteisöjen rakenteisiin tulisi varmistaa. Työnantajilla tulisi olla selkeä vastuu koulutuksen tarjoamisesta osana henkilöstön osaamisen kehittämistä. Koulutuksen suorittamisesta tulisi tehdä systemaattinen osa työpaikkojen perehdytysohjelmia ja jatkuvaa täydennyskoulutusta.

Neljänneksi, moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen olisi hyödyllistä. Tiedonvaihtoa eri ammattiryhmien välillä tulisi lisätä esimerkiksi moniammatillisten työpajojen avulla. Tämä edistäisi yhtenäisiä käytäntöjä kidutuksen ja kaltoinkohtelun tunnistamisessa ja dokumentoinnissa.

Lopuksi, jatkotutkimuksen ja koulutuksen vaikuttavuuden arviointi olisi tärkeää. Olisi tarpeen seurata, miten koulutuksen käyneet ammattilaiset soveltavat oppimaansa käytännössä ja millaisia vaikutuksia sillä on asiakkaiden saamaan palveluun. Lisäksi koulutuksen jatkuva arviointi ja kehittäminen ovat olennaisia sen vaikuttavuuden varmistamiseksi. Näillä kehitysehdotuksilla voidaan varmistaa, että koulutus tukee ammattilaisia tehokkaammin ja edistää kidutuksen uhrien oikeuksien toteutumista entistä paremmin.

LÄHTEET

ChatGPT 2025. OpenAI. GPT-4. Käytetty kielentarkistukseen, maaliskuu 2025. <https://chat.openai.com>.

Abu Suhaiban, H., Grasser, L. R. & Javanbakht, A. 2019. Mental health of refugees and torture survivors: a critical review of prevalence, predictors, and integrated care. *International journal of environmental research and public health*, 16(13), 2309. <https://doi.org/10.3390/ijerph16132309>. Viitattu 27.8.2023.

Al-Atabi, M. & DeBoer, J. 2014. Teaching entrepreneurship using massive open online course (MOOC). *Technovation*, 34(4), 261-264. <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2014.01.006>. Viitattu 13.10.2024.

Alempijevic, D. 2023. Torture – Assessing and Documenting using the Istanbul Protocol. Dr. Djordje Alempijevic. Head of Department at institute of Forensic Medicine "Milovan Milovanovic", School of Medicine, University of Belgrade, IFEG member (Serbia). Istanbulin protokolla -koulutushankkeen verkostotapaaminen 25.10.2023, Asiakkaan fyysinen tutkiminen. Helsingin Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus.

Anderson, L. W. & Krathwohl, D. R. (toim.) 2001. *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.

Arene 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Päivitetty 9.1.2020. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>. Viitattu 12.10.2024.

Asetus 60/1989. Asetus kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1989/19890060>. Viitattu 12.4.2024.

Asetus 56/2002. Tasavallan presidentin asetus Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön voimaansaattamisesta sekä perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta annetun lain voimaantulosta. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2002/20020056#idm46651396430912>. Viitattu 12.4.2024.

Bayne, S. & Ross, J. 2014. The pedagogy of the Massive Open Online Course (MOOC): the UK view. <https://www.research.ed.ac.uk/en/publications/the-pedagogy-of-the-massive-open-online-course-mooc-the-uk-view>. Viitattu 13.10.2024.

Bernath, B. 2021. The new Principles on Effective Interviewing for Investigations and Information Gathering—An overview. *Torture Journal*, 31(3), 121–126. <https://doi.org/10.7146/torture.v32i3.129960>. Viitattu 15.9.2024.

Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. 2020. Väkivaltakäsitteiden sanasto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-211-6>. Viitattu 26.8.2023.

Bohnenkamp, J. H., Hoover, S. A. & McCullough, S. N. 2022. Impact of an Online Course to Improve School Nurses' Mental Health Competencies. *The Journal of School Nursing*, 10598405221119518. <https://doi-org.ezproxy.uef.fi:2443/10.1177/10598405221119518>. Viitattu 5.5.2024.

Carey, H. & Mitchell, S. M. 2023. "Legalization of Reform of Torture Laws and Practices: Compliant, Exceptionalist, and Hybrid Types". Teoksessa Carey, Henry ja Mitchell, Stacey M. (toim.) *Legalization of International Law and Politics: Multi-Level Governance of Human Rights and Aggression*. Springer International Publishing. 95–125. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17169-7_3. Viitattu 27.8.2023.

- Carlsson, L., Luotonen, K. & Ojala, H. 2024. Opas Istanbulin protokollaan. Johdanto kidutuksen ja kaittoinkohtelun uhrien tunnistamiseen, tutkimiseen ja dokumentointiin. https://www.hdl.fi/wp-content/uploads/2024/12/Diakonissalaitos_Opas-Istanbulin-protokollaan_FINAL.pdf. Viitattu 22.2.2025.
- Chovgan V., Romanov, M. & Melnychuk, V. 2023. #42 "Nine circles of hell": Places of detention in Ukraine under the Russian occupation. March 2022 – December 2022. Dignity publication series on torture and organised violence. Julkaistu 3/2023: <https://www.dignity.dk/wp-content/uploads/42-Nine-circles-of-hell.pdf>. Viitattu 26.8.2023.
- Cohen, J. 2023. The Istanbul Protocol. Teoksessa Payne-James, Jason, & Byard, Roger W. (toim.) *Forensic and Legal Medicine: Clinical and Pathological Aspects*. CRC Press. 705-711.
- Contreras-Taica, A., Alvarez-Risco, A., Arias-Meza, M., Campos-Dávalos, N., Calle-Nole, M., Almanza-Cruz, C., de las Mercedes Anderson M. & Del-Aguila-Arcentales, S. 2022. Virtual education: carbon footprint and circularity. Teoksessa Alvarez-Risco, Aldo, Muthu, Subramarian Senthilkannan, Del-Aguila-Arcentales, Shyla (toim.) *Circular economy: Impact on carbon and water footprint*. Singapore: Springer Singapore. 265-285. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0549-0_13. Viitattu 13.10.2024.
- Committee against Torture 2017. Concluding observations on the seventh periodic report of Finland. Pdf-tiedosto. Ulkoministeriön julkaisuja. Julkaistu 18.5.2017. https://um.fi/documents/35732/48132/concluding_observations_on_the_seventh_periodic_report_of_finland/eb5ea1f7-3b2a-7423-c38b-1853a2fece19?t=1528101838309. Viitattu 10.4.2024.
- Council of the EU and the European Council 2023. The Council and the European Parliament reach breakthrough in reform of EU asylum and migration system. Julkaistu 20.12.2023. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/20/the-council-and-the-european-parliament-reach-breakthrough-in-reform-of-eu-asylum-and-migration-system/>. Viitattu 14.4.2024.
- Council of Europe 2024. European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT). Verkkojulkaisu. Päivitetty 2024. <https://www.coe.int/en/web/cpt>. Viitattu 12.4.2024.
- Council of Europe 2016. Torture survivors have the right to redress and rehabilitation. Verkkojulkaisu. Julkaistu 7.6.2016. <https://www.coe.int/fi/web/commissioner/-/torture-survivors-have-the-right-to-redress-and-rehabilitation>. Viitattu 10.9.2023.
- CSO Partnership 2023. Implications of the Istanbul principles and the DAC CSO recommendation on enabling civil society for ICSOS. International Civil Society Organizations' Development Effectiveness: Reflections on progress in equitable partnerships, solidarity, and accountability. Pdf-tiedosto. <https://csopartnership.org/wp-content/uploads/2023/04/Implications-of-Istanbul-Principles-and-DAC-recommendations-on-enabling-civil-society-v1.pdf>. Viitattu 12.4.2024.
- CSO Partnership 2020. Istanbul Principles for CSO Development Effectiveness. Verkkojulkaisu. Päivitetty 15.2.2018. <https://csopartnership.org/2018/02/istanbul-principles-for-cso-development-effectiveness/>. Viitattu 12.4.2024.
- Deakin, H. & Wakefield, K. 2014. Skype interviewing: reflections of two PhD researchers. *Qualitative Research* 14(5), 603–616. <https://doi.org/10.1177/1468794113488126>. Viitattu 15.9.2024.
- Delf, P. 2013. Designing effective eLearning for healthcare professionals. *Radiography*, 19(4), 315–320. <https://doi.org/10.1016/j.radi.2013.06.002>. Viitattu 12.10.2024.
- Diakonissalaitos 2023a. Diakonissalaitoksen Lotta Carlsson on nimitetty Euroopan neuvoston kidutuksen vastaisen komitean jäseneksi. Verkkojulkaisu. Päivitetty 27.11.2023. <https://www.hdl.fi/blog/diakonissalaitoksen-lotta-carlsson-on-nimitetty-euroopan-neuvoston-kidutuksen-vastaisen-komitean-jaseneksi/>. Viitattu 12.4.2024.

- Diakonissalaitos 2022. Kidutettujen kuntoutus ansaitsisi pysyvän rahoituksen. Verkkojulkaisu. Päivitetty 23.6.2022. <https://www.hdl.fi/blog/kidutettujen-kuntoutus-ansaitsisi-pysyvan-rahoituksen/>. Viitattu 26.8.2023.
- Diakonissalaitos julkaisuaika tuntematon a. IP Istanbul protokolla koulutus -hanke. Verkkojulkaisu. <https://www.hdl.fi/psykotraumatologian-keskus/istanbul-protokolla-koulutushanke/>. Viitattu 26.8.2023.
- Diakonissalaitos julkaisuaika tuntematon b. Kidutettujen ja sotatraumatisoituneiden kuntoutus. Verkkojulkaisu. <https://www.hdl.fi/psykotraumatologian-keskus/kidutettujen-kuntoutus/>. Viitattu 10.4.2024.
- Diakonissalaitos julkaisuaika tuntematon c. Meistä. Verkkojulkaisu. <https://www.hdl.fi/meista/>. Viitattu 11.4.2024.
- Diakonissalaitos julkaisuaika tuntematon d. Tutkimukset, julkaisut ja opinnäytetyöt. Verkkojulkaisu. <https://www.hdl.fi/meista/tutkimukset-ja-julkaisut/>. Viitattu 13.4.2024.
- Diakonissalaitos julkaisuaika tuntematon e. Tutkimuslupa ja eettiseen toimikunnan lausunnon hakeminen – lue tämä ennen kuin etenet. Verkkojulkaisu. <https://www.hdl.fi/blog/lupaprosessi-lue-tama-ennen-kuin-etenet/>. Viitattu 26.8.2023.
- Direktiivi 2013/32/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kansainvälisen suojelun myöntämisestä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä (uudelleenlaadittu). Euroopan Unionin virallinen lehti 26.6.2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=EN>. Viitattu 15.4.2024.
- Direktiivi 2013/33/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/33/EU kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu). Euroopan Unionin virallinen lehti 26/06/2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A32013L0033>. Viitattu 5.11.2023.
- Direktiivi 2011/95/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (uudelleenlaadittu). Euroopan Unionin virallinen lehti 20.12.2011. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0095>. Viitattu 15.9.2024.
- EASO 2018. Judicial analysis. Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System. EASO Professional Development Series for members of courts and tribunals. Pdf-tiedosto. doi:10.2847/618867. Viitattu 22.9.2024.
- Eglseer, D. 2023. Development and evaluation of a Massive Open Online Course (MOOC) for healthcare professionals on malnutrition in older adults. *Nurse Education Today*, 123, 105741. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2023.105741>. Viitattu 13.10.2024.
- EIOS SopS 63/1999. Euroopan ihmisoikeussopimus. <https://eur-lex.europa.eu/FI/legal-content/glossary/european-convention-on-human-rights-echr.html>. Viitattu 27.8.2023.
- Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K. & Kyngäs, H. 2014. Qualitative content analysis: a focus on trustworthiness. *Sage Open* 4(1), 1–10. <https://doi.org/10.1177/2158244014522633>. Viitattu 25.10.2024.
- EUAA 2023. Victims of Torture - Identification, support and examination of claims - Mapping report. Pdf-tiedosto. Julkaistu 3/2023. https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2023-03/2023_Victims_of_Torture_Identification_support_and_examination_of_claims_Mapping.pdf. Viitattu 26.8.2023.

- EU Academy 2024. Authoritative e-learning content from the EU. Verkkojulkaisu. <https://academy.europa.eu/>. Viitattu 13.10.2024.
- EU:n neuvosto ja Eurooppa-neuvosto 2024. Yhteinen turvapaikkamenettely. Verkkojulkaisu. Päivitetty 31.7.2024. <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-migration-policy/eu-migration-asylum-reform-pact/asylum-procedure/>. Viitattu 15.9.2024.
- European Commission julkaisuaika tuntematon a. Topics. Verkkojulkaisu. https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran_en. Viitattu 13.10.2024.
- European Commission julkaisuaika tuntematon b. EMN publications. Verkkojulkaisu. https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-publications_en. Viitattu 13.10.2024.
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) 2025. <https://www.coe.int/en/web/cpt/home>. Viitattu 22.2.2025.
- European Union 2024. Online courses. Verkkojulkaisu. https://euneighbourseast.eu/opportunity_category/online-courses/. Viitattu 13.10.2024.
- Euroopan komissio 2024. AMENDMENTS BY THE EUROPEAN PARLIAMENT* to the Commission proposal. DIRECTIVE (EU) 2024/...OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. of ...laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast). Pdf-tiedosto. Julkaistu 2.4.2024. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0186-AM-146-146_EN.pdf. Viitattu 18.4.2024.
- Euroopan komissio 2016. Questions & Answers: Reforming the Common European Asylum System. Julkaistu 4.9.2016. Verkkojulkaisu. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/MEMO_16_1621. Viitattu 14.4.2024.
- Euroopan muuttoliikeverkosto 2024. Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportti – Suomi 2023. Pdf-tiedosto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-48-4>. Viitattu 22.2.2025.
- Euroopan Unioni julkaisuaika tuntematon. EU International Partnerships Academy. Verkkojulkaisu. <https://webgate.ec.europa.eu/intpa-academy/mod/page/view.php?id=791>. Viitattu 13.10.2024.
- European Council on Refugees and Exiles (ECRE) 2017. The concept of vulnerability in European asylum procedures. Pdf-tiedosto. Päivitetty 31.8.2017. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2020/11/aida_vulnerability_in_asylum_procedures.pdf. Viitattu 27.8.2023.
- European Migration Network (EMN) 2024. Practices and challenges in identifying victims of torture and ill-treatment in the context of international and temporary protection. Pdf-tiedosto. Julkaistu 9/2024. https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2024-09/EMN_INFORM_Victims-of-torture.pdf. Viitattu 17.9.2024.
- European Network of Rehabilitation Centres for Survivors of Torture / BAFF. 2018. Refugee survivors of torture in Europe: Towards positive public policy and health outcomes. Berlin: European Network. Pdf-tiedosto. Julkaistu 2018. https://www.baff-zentren.org/wp-content/uploads/2018/08/Euro-net_Publikation_English_online.pdf. Viitattu 26.8.2023.
- European Union Agency for Asylum 2024. Training Catalogue. Verkkojulkaisu. <https://euaa.europa.eu/training-catalogue>. Viitattu 12.10.2024.
- Evans, S. 2023. Forensic Photography of Injuries. Teoksessa Payne-James, Jason & Byard, Roger W. (toim.) Forensic and Legal Medicine: Clinical and Pathological Aspects. CRC Press. 881–888.
- ForensiGraph 2022. ForensiGraph® 15cm (6”) Rule with Colour Chart. Verkkojulkaisu. <https://www.forensigraph.co.uk/product/forensigraph-15cm-6-forensic-ruler/>. Viitattu 14.4.2024.

- Freedom from Torture julkaisuaika tuntematon. What We Do. Verkkojulkaisu. <https://www.freedom-fromtorture.org/what-we-do>. Viitattu 14.4.2024.
- Hakala, J. T. 2024. Laadullisen tutkimuksen ABC: Menetelmäopas opinnäytteen tekijälle. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789523454613>. Viitattu 25.10.2024.
- Hallintolaki 2003/434. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>. Viitattu 13.4.2024.
- HAUS kehittämiskeskus julkaisuaika tuntematon a. Pelikirja. eOppivan pelikirja yhteiskehittämiseen. Verkkojulkaisu. <https://www.eoppiva.fi/pelikirja/>. Viitattu 13.4.2024.
- HAUS kehittämiskeskus julkaisuaika tuntematon b. Tehtävät. Verkkojulkaisu. <https://haus.fi/>. Viitattu 26.8.2023.
- HAUS kehittämiskeskus 2024. Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi. Verkkojulkaisu. <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/istanbulin-protokolla-kidutuksen-tutkiminen-ja-dokumentointi/>. Viitattu. 7.4.2024.
- HE 53/2024 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_53+2024.aspx. Viitattu 22.2.2025.
- Hewitt, A. 2015. Can you learn to lawyer online? A blended learning environment case study. *The Law Teacher*, 49(1), 92–121. <https://doi.org/10.1080/03069400.2014.991484>. Viitattu 12.10.2024.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2014. Tutki ja kirjoita. 29. painos. Helsinki: Tammi.
- HS 2024. Komissio selvittää nyt eduskunnan hyväksymää rajalakia – ”Emme ole tavanomaisessa tilanteessa”. Verkkojulkaisu. Julkaistu 15.7.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010564609.html>. Viitattu 22.2.2025.
- Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon a. Eduskunnan oikeusasiamies. Verkkojulkaisu. <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/tietoa-meista/eduskunnan-oikeusasiamies/>. Viitattu 22.2.2025.
- Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon c. Ihmisoikeuskeskus. <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/tietoa-meista/>. Viitattu 22.2.2025.
- Ihmisoikeuskeskus 2018. Ihmisoikeussanasto. <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/julkaisut2/ihmisoikeussanasto/>. Viitattu 24.3.2025.
- Ihmisoikeuskeskus 2024. Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus (1984). Verkkojulkaisu. Päivitetty 13.5.2024. <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/seuranta/ihmisoikeussopimukset/cat/>. Viitattu 22.2.2025.
- Ihmisoikeuskeskus, julkaisuaika tuntematon b. Perustuslakivaliokunta, laillisuusvalvojat ja erityisvaltuutetut. Verkkojulkaisu. <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/ihmisoikeudet/perus-ja-ihmisoikeudet-suomessa/perustuslakivaliokunta-laillisuu/>. Viitattu 22.2.2025.
- International Criminal Court 2011. Rome Statute of the International Criminal Court. Pdf-tiedosto. <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>. Viitattu 12.4.2024.
- IRCT 2024. Global Standards on Rehabilitation. Verkkojulkaisu. <https://irct.org/gsr/>. Viitattu 12.4.2024.
- IRCT 2016. Falling Through the Cracks. Asylum Procedures and Reception Conditions for Torture Victims in the European Union. Pdf-tiedosto. <https://irct.org/wp-content/uploads/2022/08/Falling-Through-the-Cracks-2016.pdf>. Viitattu 17.9.2024.

- Jack, S. M. & Phoenix, M. 2022. Qualitative health research in the fields of developmental medicine and child neurology. *Developmental Medicine and Child Neurology* 64, 830–839. <https://doi.org/10.1111/dmcn.15182>. Viitattu 25.10.2024.
- Jones, E., Samra, R. & Lucassen, M. 2023. Key challenges and opportunities around wellbeing for distance learning students: the online law school experience. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 38(2), 117-135. <https://doi.org/10.1080/02680513.2021.1906639>. Viitattu 12.10.2024.
- Järvi, J. E. 2020. Haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikkamenettelyn erityispiirteet. *Julkisoikeuden pro gradu -tutkielma*. Vaasan yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20201219101484>. Viitattu 25.3.2025.
- Kang, D. & Park, M. J. 2022. Interaction and online courses for satisfactory university learning during the COVID-19 pandemic. *The International Journal of Management Education*, 20(3), 100678. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2022.100678>. Viitattu 13.10.2024.
- Kankaanpää, S.-L., Yli-Tokola, K.-J. & Carlsson, L. 2022. Kidutuksen uhrin kohtaaminen ja tunnistaminen. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022062850125>. Viitattu 26.8.2023.
- Kankaanpää, S.-L., Korkeala, P., Solin, P. & Lehti, V. 2022. " Sanoja ymmärrän, mutta kokonaisuutta en.": Tapaustutkimus ITQ-kyselyn käytöstä pakolaispotilaille. *Psykologia* 2022;57(5-6):234-49. <http://www.psykologia.fi/arkisto/vanhat-numerot/vanhat-numerot-ghost/762-2022-03/tieteelliset-artikkelit/1064-sanoja-ymmarran-mutta-kokonaisuutta-en-tapaustutkimus-itq-kyselyn-kaytosta-pakolaispotilaille>. Viitattu 12.10.2024.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2017. Tutkimusprosessi kvantitatiivisessa ja kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Teoksessa Kankkunen, Päivi & Vehviläinen-Julkunen, Katri (toim.) *Tutkimus hoitotieteessä*. Sanoma Pro Oy, Helsinki. 113–128.
- Kaur, G., Weinberg, R., M., Andrew R., Huynh S., Mauer E., Hemmings Hugh C.H. Jr. & Pryor Kane O. 2020. Chronic pain diagnosis in refugee torture survivors: A prospective, blinded diagnostic accuracy study. *PLoS Med* 17(6): e1003108. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1003108>. Viitattu 26.8.2023.
- Keski-Heikkilä, A.2024. Hallitus esittää poikkeuslakia, joka mahdollistaisi turvapaikanhaun keskeyttämisen ja hakijoiden tulon estämisen. *Helsingin Sanomat* 15.3.2024, Itäraja. Verkojulkaisu. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010295829.html>. Viitattu 14.4.2024.
- King, I. & Gwinnett, C. 2011. The Investigation into using E-learning Technology as an Improved Delivery Method of Forensic Science Education for the CPD of Lawyers. <https://eprints.staffs.ac.uk/1346/>. Viitattu 15.7.2024.
- Korkein hallinto-oikeus 2020. KHO 2020:91. <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/ennakkopaatokset/1733997859552.html>. Viitattu 22.2.2025.
- Kosyakova, Y. & Brücker, H.2020. Seeking asylum in Germany: Do human and social capital determine the outcome of asylum procedures?. *European Sociological Review*, 36(5), 663–683. <https://doi.org/10.1093/esr/jcaa013>. Viitattu 15.9.2024.
- Krathwohl, D. R. 2002. A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory into practice*, 41(4), 212–218.
- Laine, M. 2023. Istanbulin pöytäkirja. Kidutuksen oikeudellinen tutkinta turvapaikkamenettelyssä. Johtava juristi, Pakolaisneuvonta. Istanbulin protokolla -koulutushankkeen verkostotapaaminen 21.11.2023, Istanbulin protokollan juridiikka. Helsingin Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus.

Laine, M. 2022. Kidutetut turvapaikanhakijat. Teoksessa Tarvainen Laura (toim.) Haavoittuva asema turvapaikkaprosessissa. Helsinki: Pakolaisneuvonta ja tekijät, 41–52. https://www.pakolaisneuvonta.fi/wp-content/uploads/Haavoittuva_asema_turvapaikkaprosessissa.pdf. Viitattu 12.4.2024.

Laine, M. 2024. Kidutuksen uhrien tunnistaminen turvapaikkamenettelyssä – juristin huomioita. Johdava juristi, Pakolaisneuvonta. Istanbulin protokolla -koulutushankkeen loppuseminaari 2.10.2024, Tuloksia ja tulevaisuutta. Helsingin Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 2011/746. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746>. Viitattu 27.8.2023.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>. Viitattu 27.8.2023.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1994/559>. Viitattu 13.3.2025.

Laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi 482/2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2024/20240482>. Viitattu 22.2.2025.

Leavy, P. 2023. Research Design: Quantitative, Qualitative, Mixed Methods, Arts-based, and Community-based Participatory Research Approaches. Second edition. New York, NY: The Guilford Press. 178-205.

Lehti, V., Nyberg, J., & Burakowski, K. 2024. Oleskeluluvan ja kansalaisuuden hakemiseen liittyvät lääkärintuulokset. Duodecim, 140(3), 237–242. <https://www-duodecimlehti-fi.libproxy.helsinki.fi/xmedia/duo/duo18097.pdf>. Viitattu 12.8.2024.

Leisti M. 2022. Naiset turvapaikkaprosessissa – sukupuolistuneen väkivallan tunnistaminen ja vaikutukset. Teoksessa Tarvainen Laura (toim.) Haavoittuva asema turvapaikkaprosessissa. Helsinki: Pakolaisneuvonta ja tekijät, 62–71. https://www.pakolaisneuvonta.fi/wp-content/uploads/Haavoittuva_asema_turvapaikkaprosessissa.pdf. Viitattu 12.4.2024.

Lo Iacono V., Symonds P. & Brown D. HK 2016. Skype as a tool for qualitative research interviews. Sociological Research Online 21(2), 12–15. <https://doi.org/10.5153/sro.3952>. Viitattu 15.9.2024.

Luci, M. & Di Rado, D. 2020. The special needs of victims of torture or serious violence: a qualitative research in Eu. Journal of Immigrant & Refugee Studies, 18(4), 405–420. <https://doi.org/10.1080/15562948.2019.1679938>. Viitattu 27.8.2023.

Luukka, T. 2024. Oikeuskansleri kritisoi ”käännytyslakia” ja pelkää, että se sallii viranomaisen miellivallan. Helsingin Sanomat 22.3.2024, Itäraja. Verkkojulkaisu. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010312451.html>. Viitattu 14.4.2024.

Maahanmuuttovirasto 2020 a. Tietoa turvapaikkaprosessista 1. Pdf-tiedosto. ONE hanke 1/2020. [https://migri.fi/documents/5202425/39433412/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+1+\(fi\).pdf/22271867-9958-86ae-b0ae-b65f8383494b/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+1+\(fi\).pdf?version=1.2&t=1601553085194](https://migri.fi/documents/5202425/39433412/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+1+(fi).pdf/22271867-9958-86ae-b0ae-b65f8383494b/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+1+(fi).pdf?version=1.2&t=1601553085194). Viitattu 14.4.2024.

Maahanmuuttovirasto 2020 b. Tietoa turvapaikkaprosessista 2. Pdf-tiedosto. ONE hanke 1/2020. [https://migri.fi/documents/5202425/39433412/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+2+\(fi\).pdf/c026d7f0-2409-c215-dfc3-07e0cf52dce8/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+2+\(fi\).pdf?version=1.1&t=1601553063646](https://migri.fi/documents/5202425/39433412/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+2+(fi).pdf/c026d7f0-2409-c215-dfc3-07e0cf52dce8/Tietoa+turvapaikkaprosessista+aikuisille+2+(fi).pdf?version=1.1&t=1601553063646). Viitattu 14.4.2024.

Mendez, J. E., & Areh, I. (toim.). 2021. Principles on effective interviewing for investigations and information gathering. APT, Association pour la prévention de la torture. Pdf-tiedosto. Julkaistu 5/2021. https://www.apt.ch/sites/default/files/publications/apt_PoEI_EN_11.pdf. Viitattu 11.4.2024.

- Milewski, A., Weinstein, E., Lurie, J., Lee, A., Taki, F., Pilato, T., Jedlicka, C. & Kaur, G. 2023. Reported methods, distributions, and frequencies of torture globally: a systematic review and meta-analysis. *JAMA network open*, 6(10), e2336629-e2336629. doi:10.1001/jamanetworkopen.2023.36629. Viitattu 14.4.2024.
- Modvig, J. & Brasholt, M. 2023. The Role of the United Nations and NGOs in the Scrutiny of and Prevention of Torture and Other CIDT. Teoksessa Payne-James, Jason & Byard, Roger W. (toim.) *Forensic and Legal Medicine: Clinical and Pathological Aspects*. CRC Press. 93–98.
- Moreno, A., Hor, A., Valencia, V. & Iacopino, V. 2021. Attitudes and experiences of health professionals towards clinical evaluations of torture and ill-treatment. *Journal of forensic and legal medicine*, 78, 102107. <https://doi.org/10.1016/j.jflm.2020.102107>. Viitattu 26.8.2023.
- Moreno, A., Hor, A., Valencia, V. & Iacopino, V. 2020. Effectiveness of a simulation-based training for health professionals conducting evaluations of alleged torture and ill-treatment. *Journal of forensic and legal medicine*, 76, 102073. <https://doi.org/10.1016/j.jflm.2020.102073>. Viitattu 26.8.2023.
- Nelki, J. & Sen, P. 2022. Assessing mental health needs. Teoksessa Maloney Chris, Nelki Julia, Summers Alison (toim.) *Seeking Asylum and Mental Health*. Cambridge University Press, 90. <https://doi.org/10.1017/9781911623977>. Viitattu 27.8.2023.
- Nilsson, H., Gustavsson, C., Gottvall, M. & Saboonchi, F. 2021. Physical activity, post-traumatic stress disorder, and exposure to torture among asylum seekers in Sweden: a cross-sectional study. *BMC psychiatry*, 21, 1–12. <https://link.springer.com/article/10.1186/s12888-021-03461-2>. Viitattu 26.8.2023.
- Ochs, J. H. 2017. Online or in-class: Evaluating an alternative online pedagogy for teaching transcultural nursing. *Journal of Nursing Education*, 56(6), 368–372. <https://doi.org/10.3928/01484834-20170518-10>. Viitattu 5.5.2024.
- OHCHR 2025. Committee against Torture. Verkkójulkaisu. <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cat>. Viitattu 22.2.2025.
- Oikeusapulaki 257/2002. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2002/257>. Viitattu 23.3.2025.
- Oikeusministeriö 2017. Turvallisuuden kokemukset vastaanottokeskuksissa. Työntekijöiden näemyksiä vastaanottokeskusten turvallisuudesta toukokuussa 2016 toteutetussa turvallisuuskyselyssä. Pdf-tiedosto. Julkaistu 1/2017. https://rikoksantorjunta.fi/documents/5235988/5433724/Turvallisuuden+kokemukset+vastaanottokeskuksissa+OMSO_01_2017/ab47a366-c330-45c4-9218-f56e47cbaf9e/Turvallisuuden+kokemukset+vastaanottokeskussa+OMSO_01_2017.pdf?t=1512040063000. Viitattu 26.8.2023.
- Ojala, H. 2023. Initial survey: Familiarity of Finnish Professionals with the Istanbul Protocol. "The Istanbul Protocol: Challenges and Opportunities for the Welfare State." 23rd Nordic Conference for Professionals working with Traumatized Refugees 8.12.2023. Esittäjä Ojala Heidi, Diakonissalaitos. Konferenssiesitys.
- Ostergaard, L. S., Wallach-Kildemoes, H., Thøgersen, M. H., Dragsted, U.B., Oxholm, A., Hartling, O. & Norredam, M. 2020. Prevalence of torture and trauma history among immigrants in primary care in Denmark: do general practitioners ask? *European journal of public health*, 30(6), 1163–1168. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa138>. Viitattu 15.9.2024.
- Pakolaisneuvonta 2022. Haavoittuva asema turvapaikkaprosessissa. Tarvainen, Laura (toim.) Pdf-tiedosto. 1–72. https://www.pakolaisneuvonta.fi/wp-content/uploads/Haavoittuva_asema_turvapaikkaprosessissa.pdf. Viitattu 12.4.2024.
- Pakolaisneuvonta 2024a. Juristimme. Verkkójulkaisu. <https://www.pakolaisneuvonta.fi/>. Viitattu 7.4.2024.

Pakolaisneuvonta 2025a. Allekirjoita vetoamus. Vetoa kansanedustajiin: turvapaikan hakeminen ei ole rikos! <https://www.pakolaisneuvonta.fi/osallistu/vetoamus/>. Viitattu 22.2.2025.

Pakolaisneuvonta 2024c. VN/26422/2023 Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (säilöönotto ja maahantulokiello). Päivitetty 28.6.2024. https://www.pakolaisneuvonta.fi/wp-content/uploads/SM_sailoonotto-ja-MTKielto_28.6.24.doc-saavutettava.pdf. Viitattu 12.10.2024.

Pakolaisneuvonta 2024d. HE 30/2024 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (rajamenettelyiden käyttöönotto ja nopeutetun turvapaikkamenettelyn muuttaminen). Päivitetty 14.5.2024. https://www.pakolaisneuvonta.fi/wp-content/uploads/HaV_rajamenettelyiden-kayttoonotto_Pan-lausunto.doc-saavutettava.pdf. Viitattu 12.10.2024.

Pakolaisneuvonta 2025b. Oikeusministeriö lakkauttaa pakolaisneuvonnan avustuksen. Verkkojulkaisu. Julkaistu 13.8.2024. <https://www.pakolaisneuvonta.fi/oikeusministerio-lakkauttaa-pakolaisneuvonnan-avustukset-taysin-auta-lahjoittamalla-hatakeraykseen/>. Viitattu 22.2.2025.

Palonen, M. & Kylmä, J. 2022. Avoin haastattelu ja teemahaastattelu aineistonkeruumenetelminä laadullisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/154161/ContentServer_2.pdf?sequence=1. Viitattu 15.9.2024.

Paniagua, J., Peiró-Palomino, J. & Picazo-Tadeo, A. J. 2021. Asylum migration in OECD countries: In search of lost well-being. *Social Indicators Research*, 153(3), 1109–1137. <https://doi.org/10.1007/s11205-020-02528-z>. Viitattu 17.4.2024.

Patten, M. 2016. *Questionnaire research: A practical guide*. Routledge.

Payne-James, J. & Byard, R. W. (toim.). 2023. *Forensic and Legal Medicine: Clinical and Pathological Aspects*. CRC Press.

Payne-James, J. 2023. Principles of Investigation of War Crimes and Torture & Cruel, Inhuman and Degrading Treatment & Other Matters. Teoksessa Payne-James, Jason & Byard, Roger W. (toim.) *Forensic and Legal Medicine: Clinical and Pathological Aspects*. CRC Press. 83-92.

Pérez-Sales, P. & de la Fuente, P. 2023. Detection and assessment of victims of illtreatment and torture in Primary Health Care.: Quick guide including developments in the 2022 updated version of the Istanbul Protocol. *Torture Journal*, 33(1), 4–22. <https://doi.org/10.7146/torture.v33i1.135899>. Viitattu 26.8.2023.

Pérez-Sales, P. 2022. The 2022-revised version of the Istanbul Protocol: orientation kit for people in rush. *Torture: quarterly journal on rehabilitation of torture victims and prevention of torture*, 32(3), 3-15. <https://irct.org/wp-content/uploads/2022/12/Volume-32-No.-3.pdf#page=64>. Viitattu 26.8.2023.

Phillips, R., Gregor K. & McNaught C. 2012. *Evaluating E-Learning: Guiding Research and Practice*. E-kirja. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203813362>. Viitattu 15.9.2024.

Physicians for Human Rights 2024. The global standard for torture documentation and investigation. Verkkojulkaisu. <https://phr.org/issues/istanbul-protocol/>. Viitattu 15.9.2024.

PR 76/2024 rd. https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Sidor/PR_76+2024+2.aspx. Viitattu 22.2.2025.

Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste 2024. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden sairaanhoito Suomessa. Verkkojulkaisu. Päivitetty 17.12.2024. <https://www.eu-terveydenhoito.fi/hoitoon-ulkomaailta-suomeen/muutto-suomeen/pakolaisten-ja-turvapaikanhakijoiden-sairaanhoito-suomessa/>. Viitattu 22.2.2025.

- Ranta, L., Kantola, T. & Saranki-Rantakokko, S. 2020. Mitä koulutuksen vaikutus ja vaikuttavuus ovat? -erikoistumiskoulutusten opettajien, opiskelijoiden ja työelämän kokemuksia. Verkkojulkaisu. Julkaistu 29.5.2020. <https://journal.laurea.fi/mita-koulutuksen-vaikutus-ja-vaikuttavuus-ovat-erikoistumiskoulutusten-opettajien-opiskelijoiden-ja-tyoelaman-kokemuksia/#f34f5fe7>. Viitattu 17.4.2024.
- Reeves, S., Fletcher, S., McLoughlin, C., Yim, A. & Patel, K. D. 2017. Interprofessional online learning for primary healthcare: findings from a scoping review. *BMJ open*, 7(8), e016872. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2017-016872>. Viitattu 15.9.2024.
- Rikoslaki 1889/39. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>. Viitattu 5.11.2023.
- Rimpiläinen, H. 2024. Haavoittuvuuden tunnistaminen ja yhteistyö Maahanmuuttoviraston sisäisissä prosesseissa. Maahanmuuttovirasto. Istanbulin protokolla -koulutushankkeen loppuseminaari 2.10.2024, Tuloksia ja tulevaisuutta. Helsingin Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus.
- Russell, B. H. 2015. The who, what, and how of evaluation within online nursing education: State of the science. *Journal of Nursing Education*, 54(1), 13–21. <https://doi.org/10.3928/01484834-20141228-02>. Viitattu 5.5.2024.
- Russo, M. C., Azzalini, E., Rossetti, C., Maghin, F., Antonietti, A. & Verzeletti, A. 2020. Asylum seekers: Forensic remarks regarding 185 cases. *Medicine, Science and the Law*, 60(1), 30–36. <https://doi.org/10.1177/0025802419850265>. Viitattu 26.8.2023.
- Räsänen, S. & Gissler, M. 2012. Rekisteritutkimus: mahdollisuus hoitotieteessä. *Hoitotiede*, 24(1), 62–69.
- Räsänen, P. & Sarpila, O. 2013. Internet-lomake vai ei? Verkkokyselylomake postikyselyitä täydentävänä tiedonkeruun menetelmänä. Teoksessa Laaksonen, Matikainen & Tikka (toim.) Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino. E-kirja. 65–78.
- Saarijärvi, M. & Bratt, E.-L. 2021. When face-to-face interviews are not possible: tips and tricks for video, telephone, online chat, and email interviews in qualitative research. *European Journal of Cardiovascular Nursing* 20(4), 392–396. <https://doi.org/10.1093/eurjcn/zvab038>. Viitattu 15.9.2024.
- Schock, K., Rosner, R. & Knaevelsrud, C. 2015. Impact of asylum interviews on the mental health of traumatized asylum-seekers. *European Journal of Psychotraumatology*, 6(1), 26286. <https://doi.org/10.3402/ejpt.v6.26286>. Viitattu 27.8.2023.
- Selkälä, A. 2013. Verkkolomakkeella on väliä. Webropolin ja Zef:in käyttöliittymien vastaajapsykologinen arviointi. Teoksessa Laaksonen, Matikainen & Tikka (toim.) Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino. E-kirja. 96–110.
- Sigvardsdotter, E., Vaez, M., Rydholm Hedman, A.-M. & Saboonchi, F. 2016. Prevalence of torture and other war-related traumatic events in forced migrants: a systematic review. *Journal on Rehabilitation of Torture Victims and Prevention of Torture*, 26(2), 41–73. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1037328/FULLTEXT01.pdf>. Viitattu 26.8.2023.
- Sisäministeriö julkaisuaika tuntematon. Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF. Verkkojulkaisu. <https://eusa-rahastot2021.fi/turvapaikka-maahanmuutto-ja-kotouttamisrahasto-amif>. Viitattu 27.8.2023.
- Sisäministeriö 2024. Rahoitetut AMIF-hankkeet. Verkkojulkaisu. Päivitetty 15.8.2023. <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-amif-hankkeet>. Viitattu 1.7.2024.
- Skogberg, N., Mustonen, K.-L., Koponen, P., Tiittala, P., Lilja, E., Ahmed Haji Omar, A., Snellman, O. & Castaneda, A. E. 2019. Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi: Tutkimus Suomeen vuonna 2018 tulleista turvapaikanhakijoista. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-351-9>. Viitattu 22.2.2025.

- Sop 80/2002. Uudistettu Euroopan sosiaalinen perusoikeuskirja, UESP. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910044/19910044_2. Viitattu 27.8.2023.
- SopS 6/1976. YK taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälinen yleissopimus, TSS-sopimus. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1976/19760006>. Viitattu 27.8.2023.
- Sormunen, M., Saaranen, T., Tossavainen, K. & Turunen, H. 2013. Monimenetelmätutkimus terveys-tieteissä. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 50(4). <https://journal.fi/sla/article/view/41281/10526>. Viitattu 15.4.2024.
- Sorsa, M. A., Kiikkala, I. & Åstedt-Kurki, P. 2015. Bracketing as a skill in conducting unstructured qualitative interviews. *Nurse Researcher* 22(4), 8–12. doi: 10.7748/nr.22.4.8.e1317. Viitattu 15.9.2024.
- Sosiaalihuoltolaki 2014/1301. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>. Viitattu 27.8.2023.
- STEA 2023. Mihin avustusta voi hakea. Verkkajulkaisu. <https://www.stea.fi/avustusten-hakeminen/mihin-avustusta-voi-hakea/#f5e3ca06>. Viitattu 26.8.2023.
- Suomen perustuslaki 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Viitattu 27.8.2023.
- Suomen YK-Liitto 2022. Pakolaisuuden monet kasvot (Maailma kylässä -festivaali 29.5.2022). Video. YouTube-videopalvelu, julkaistu 2.6.2022. <https://www.youtube.com/watch?v=3rz42h3v-PU>. Viitattu 26.8.2023.
- Survivors Speak Out julkaisuaika tuntematon. Survivors Speak OUT. Verkkajulkaisu. <https://www.freedomfromtorture.org/what-we-do/survivor-activism/survivors-speak-out>. Viitattu 14.4.2024.
- Talogy 2024. Competency and Behavior. Verkkajulkaisu. <https://talogy.com/en/knowledge-hub/competency-behavior/>. Viitattu 18.8.2024.
- Tarvainen, L. 2022. Haavoittuvuus turvapaikkaprosessissa. Teoksessa Tarvainen Laura (toim.) Haavoittuva asema turvapaikkaprosessissa. Pdf-tiedosto. 7–25. https://www.pakolaisneuvonta.fi/wp-content/uploads/Haavoittuva_asema_turvapaikkaprosessissa.pdf. Viitattu 12.4.2024.
- Tarvainen, L. & Hautala, S. 2018. Paperittomuuteen pakotetut, OIKEUS 47, 4, 338–357.
- TENK 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf. Viitattu 13.4.2024.
- Terveydenhuoltolaki 2010/1326. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>. Viitattu 27.8.2023.
- THL julkaisuaika tuntematon. Aikuisen keuhokartta. Pdf-julkaisu. https://thl.fi/documents/155392151/190466635/THL_Kehokartat_Aikuinen_Kooste.pdf/24dab086-b4c6-3ec9-b368-9420fea97f2a/THL_Kehokartat_Aikuinen_Kooste.pdf?t=1671179576926. Viitattu 10.4.2024.
- THL 2022. Kidutuksen tunnistaminen. Verkkajulkaisu. Päivitetty 11.1.2022. <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivaltaan-puuttuminen/vakivallan-tunnistaminen/kidutuksen-tunnistaminen>. Viitattu 26.8.2023.
- THL 2023a. Verkkokoulutus ihmiskaupasta ja ihmiskaupan uhrien auttamista sote-alan ammattilaisille. Verkkajulkaisu. Päivitetty 29.6.2023. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/verkkokoulutus-ihmiskaupasta-ja-ihmiskaupan-uhrien-auttamista-sote-alan-ammattilaisille>. Viitattu 26.8.2023.

- THL 2023b. Kehokartat. Verkkojulkaisu. Päivitetty 21.12.2023. <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/tyontueksi/kehokartat>. Viitattu 10.4.2024.
- THL 2025a. Turvapaikanhakijoiden terveydenhuoltopalvelut. Verkkojulkaisu. Päivitetty 21.2.2025. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijoiden-terveydenhuoltopalvelut>. Viitattu 22.2.2025.
- THL 2025b. Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi. Verkkojulkaisu. Päivitetty 15.10.2024. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijoiden-terveys-ja-hyvinvointi>. Viitattu 22.2.2025.
- Tiittala, P., Garoff, F., Ahmed Haji Omar, A., Hieta, P., Viuhkonen, M., Skogberg, N., Klemettilä, K.-L., Koponen, P., Turunen, T., Kontunen, K., Snellman, O. & Castaneda, A. E. 2020. Turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastus: Käsikirja. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-469-1>. Viitattu 22.2.2025.
- Tobin, T. J., Mandernach, B. J. & Taylor A. H. 2015. Evaluating online teaching: Implementing best practices. USA: Jossey-Bass.
- Tomczyk, L., Oyelere, S. S., Puentes, A., Sanchez-Castillo, G. M., Darwin, S., Burcu, A., Ozgur Y. & Demirhan, G. 2019. Flipped learning, digital storytelling as the new solutions in adult education and school pedagogy. *Adult Education 2018 - Transformation in the Era of Digitization and Artificial Intelligence*, 69-83. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/7906>. Viitattu 26.8.2023.
- Trobec, I. & Starcic, A. I. 2015. Developing nursing ethical competences online versus in the traditional classroom. *Nursing Ethics*, 22(3), 352–366. <https://doi-org.ezproxy.uef.fi/2443/10.1177/0969733014533241>. Viitattu 5.5.2024.
- Tuni julkaisuaika tuntematon. Oikeushoitajakoulutus. Verkkojulkaisu. <https://www.tuni.fi/fi/tule-opiskelemaan/oikeushoitajakoulutus>. Viitattu 26.8.2023.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. E-kirja. Helsinki: Tammi.
- Työsopimuslaki 55/2001. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2001/55>. Viitattu 13.3.2025.
- Työturvallisuuslaki 738/2002. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2002/738>. Viitattu 13.3.2025.
- Ukrayinchuk, N. & Havrylchuk, O. 2020. Living in limbo: Economic and social costs for refugees. *Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économique*, 53(4), 1523–1551. <https://doi.org/10.1111/caje.12475>. Viitattu 14.4.2024.
- Ulkoasiainministeriö 2017. Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntö. Rikosten määritelmien tulkintaohjeet. Pdf-julkaisu. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160348/UM_Kansainvalisen%20rikostuomioistuimen%20Rooman_print_2.pdf. Viitattu 12.4.2024.
- Ulkomaalaislaki 2004/301. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>. Viitattu 12.4.2024.
- Ulkoministeriö 2017. Information by the Government of Finland on follow-up to the concluding observations adopted by the Committee against Torture on the implementation of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. Pdf-tiedosto. Julkaistu 5.12.2017. https://um.fi/documents/35732/48132/implementation_of_the_convention_against_torture_and_other_cruel_inhuman/993fce98-6858-1687-2664-b3fffd6cf7e7?t=1525646836109. Viitattu 27.8.2023.
- Ulkoministeriö julkaisuaika tuntematon. Suomelle annetut ihmisoikeussuosituksset. Verkkojulkaisu. <https://um.fi/suomelle-annetut-ihmisoikeussuosituksset>. Viitattu 22.2.2025.

Ulkoministeriö julkaisuaika tuntematon a. Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus (1984). Verkkojulkaisu. https://um.fi/yk-nvoimassa-olevat-ihmisoikeussopimukset/-/asset_publisher/vcCt60yvIDdt/content/kidutuksen-ja-muun-julman-epainhimillisen-tai-halventavan-kohtelun-tai-rangaistuksen-vastainen-yleissopimus-1984-. Viitattu 11.4.2024.

Ulkoministeriö julkaisuaika tuntematon b. Suomelle annetut ihmisoikeussuositukset. Verkkojulkaisu. <https://um.fi/suomelle-annetut-ihmisoikeussuositukset>. Viitattu 12.10.2024.

UNHCR 2013. Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems. Pdf-tiedosto. <https://www.unhcr.org/media/full-report-beyond-proof-credibility-assessment-eu-asylum-systems>. Viitattu 17.9.2024.

United Nations 2024. Concluding observations on the eighth periodic report of Finland **. Committee against Torture. Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. CAT/C/FIN/CO/8*. 3 June 2024. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT%2FCO%2FFIN%2FCO%2F8&Lang=en. Viitattu 23.9.2024.

United Nations 2022. Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. Professional series n° 8/Rev. 2. E-kirja. New York; Geneve: United Nations. Viitattu 26.8.2023.

Valtioneuvosto 2024. Hallitus esittää tiukennuksia maahanmuuttoon. Verkkojulkaisu. Julkaistu 18.4.2024. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/hallitus-esittaa-tiukennuksia-maahanmuuttoon>. Viitattu 18.4.2024.

Valtiontalouden tarkastusvirasto 2019. Maahanmuuton suoria ja välillisiä taloudellisia vaikutuksia voidaan hallita monin keinoin. Pdf-tiedosto. Julkaistu 16.9.2019. <https://www.vtv.fi/app/uploads/2019/09/VTVfi-Katsaus-Maahanmuutto-16092019-FI.pdf>. Viitattu 15.4.2024.

Valtion virkamieslaki 1994/750. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940750>. Viitattu 14.4.2024.

Valtioneuvosto 2023. Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>. Viitattu 24.3.2025.

Valtiovarainministeriö 2017. Turvapaikanhakijat. Mitä tiedämme kustannuksista? Valtiovarainministeriön julkaisu – 41/2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-912-2>. Viitattu 15.4.2024.

Wasti, S. P., Simkhada, P., van Teijlingen, E. R., Sathian, B. & Banerjee, I. 2022. The growing importance of mixed-methods research in health. *Nepal journal of epidemiology*, 12(1), 1175. <https://doi.org/10.3126%2Fnje.v12i1.43633>. Viitattu 14.4.2024.

WHO 2022. Human rights. Verkkojulkaisu. Päivitetty 10.12.2022. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-rights-and-health>. Viitattu 27.8.2023.

WHO Regional Office for Europe 2022. Addressing the health challenges in immigration detention, and alternatives to detention: a country implementation guide. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe. Pdf-tiedosto. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289057929>. Viitattu 12.10.2024.

Yeh, T.-P., Chang, S.-M., Ho, Y.-F. & Ma, W.-F. 2021. Online team-based learning teaching strategy for developing caring competencies in nursing students under COVID-19 pandemic restrictions. *Healthcare*. Vol. 9. No. 11. MDPI, 2021. <https://doi.org/10.3390/healthcare9111510>. Viitattu 5.5.2024.

Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvaltuutetun toimisto 2014. Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeussuositusten seuranta. Käytännön opas kansalaisyhteiskunnalle. Pdf-tiedosto. https://www.ohchr.org/sites/default/files/Follow_up_Guide_Finnish.pdf. Viitattu 13.4.2024.

Yleinen tietosuoja-asetus, GDPR 2016/679. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj?locale=FI>. Viitattu 6.3.2025.

Yleissopimus 8/1976. Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva KANSAINVÄLINEN YLEISSOPIMUS Saatavilla: https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1976/19760008/19760008_2. Viitattu 27.8.2023.

Yleissopimus 59/1989. Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen YLEISSOPIMUS. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsviite/1989/19890059?sopviite_id=19890059. Viitattu 26.8.2023.

Yleissopimus 77/1968. Pakolaisten asemaa koskeva yleissopimus. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1968/19680077/19680077_2. Viitattu 27.8.2023.

LIITE 1: IP-KOULUTUSHANKKEEN VERKKOKOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Tässä liitteessä on otsikkotasolla nostettu esille, mitä asioita opetetaan IP-koulutushankkeen verkko-koulutusmoduuleissa. Verkkokoulutus on jaettu kuuteen moduuliin, jotka ovat:

Istanbulin protokolla kidutuksen tutkimisen ja dokumentoinnin tukena

1. Mikä on Istanbulin protokolla?
2. Mitä kidutus ja muu julma kohtelu on?
3. Kidutuksen eri muodot
4. Miksi kaikki epäinhimillisen kohtelun muodot on ehdottomasti kiellettyjä?
5. Tehtävä

Fyysinen kidutus

1. Fyysisen kidutuksen yleisimmät muodot
2. Fyysisen kidutuksen tunnistaminen ja dokumentointi
3. Tehtävä

Psyykinen kidutus

1. Psyykkisen kidutuksen yleisimmät muodot
2. Psyykkisen kidutuksen tunnistaminen ja dokumentointi
3. Haavoittuvuuksien tunnistaminen ja muut erityisryhmät
4. Tehtävä

Istanbulin protokollaan liittyvä juridiikka

1. Kidutuksen kieltä ja palautuskieltä ovat ehdottomia perus- ja ihmisoikeusvelvoitteita
2. Kidutuksen oikeudellinen tutkinta
3. Kidutuksen tunnistaminen ja huomioon ottaminen eri oikeusmenettelyissä
4. Kidutus vainona ja ehdoton palautuskieltä turvapaikkamenettelyssä
5. Terveystieteiden ammattihenkilöiden lausunnot
6. Tehtävä

Istanbulin protokollaan liittyvät eettiset velvoitteet ja niiden toteuttaminen käytännössä

1. Eettiset velvoitteet eri ammattikunnissa
2. Tehtävä

Miten tästä eteenpäin?

1. Eettiset haasteet terveysalalla osana Istanbulin protokollan implementaatiota
2. Pohdinta

LIITE 2: KOULUTUSHANKKEEN TAUSTAKYSELY

Taustatietokysely on sisältänyt seuraavanlaisia kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja:

Taustatietokysely Istanbulin protokolla -verkkokoulutuksen suorittajille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Kiitos, että olet suorittanut Istanbulin protokollan verkkokoulutuksen. Saat verkkokoulutuksesta todistuksen, vastaamalla tähän kyselyyn.

Tallenna todistus ennen kuin suljet selaimen.

Saat linkin jatkokyselyyn noin 3 kuukautta kurssin suorittamisen jälkeen. Muistutamme jatkokyselystä kolmen kuukauden ajan, jos et ole vielä vastannut siihen.

Lisätietoa IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeesta löytyy hankkeen [verkkosivuilta](#).

Yhteydenotot kyselyyn liittyen iphanke@hdl.fi.

Taustatietojasi kysytään rahoittajan ([EUSAAMIF](#)) toiveesta sekä tutkimustarkoituksessa. Vastauksia säilytetään kymmenen vuotta kyselyn julkaisemisesta, jonka jälkeen ne poistetaan.

Tähän kyselyyn vastaaminen vie noin 3 minuuttia.

3. Hyväksyn tietojeni tallentamisen ja käsittelyn [tietosuojaselosteen](#) mukaisesti *

(Huom. jos vastaat tähän kohtaan kielteisesti, et voi saada koulutuksesta itsellesi todistusta ja kysely päättyy)

Kyllä

Ei

Seuraava

Taustatietokysely Istanbulin protokolla -verkkokoulutuksen suorittajille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Taustakysymykset

4. Yhteystiedot *

Sähköposti

Sähköposti uudelleen

5. Ikä *

- Kirjoita tai valitse listalta avainsana -

6. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Muu

7. Kansalaisuus *

Valitse vaihtoehto muu, jos et löydä listalta oikeaa vaihtoehtoa

Suomi

8. Korkein suorittamasi koulutustaso *

Valitse

Edellinen

Seuraava

Toimialaa koskevat kysymykset**9. Tehtävänimike (valitse nykyistä työtehtävääsi parhaiten kuvaava) ***

- Lääkäri
- Sairaanhoidtaja
- Juristi tai julkinen oikeusavustaja
- Tuomari
- Maahanmuuttoviraston ylitarkastaja
- Sosiaalityöntekijä
- Sosionomi / Sosiaalihoaja
- Poliisi
- Rajavartija
- Tulkki
- Muu, mikä?

10. Toimiala *

- Vastaanottokeskus
- Hyvinvointialue tai kunta
- Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus
- Oikeusaputoimisto
- Turvapaikka- ja pakolaisjuridiikkaan erikoistunut toimija
- Maahanmuuttovirasto
- Rajavartiolaitos
- Poliisilaitos
- Järjestösektori
- Muu, mikä?

11. Työtehtävä (kuvaile lyhyesti) *

12. Nykyinen työnantaja

(Tietoa kysytään vastaajien seulomiseksi, jotta saatuja vastauksia voidaan tarkemmin luokitella jatkokyselyä varten. Jos et halua vastata, kirjoita "en halua vastata".)

13. Työskenteletkö jollakin tapaa turvapaikanhakijoiden parissa tai kohtaatko työssäsi turvapaikanhakijoita/pakolaisia/paperittomia? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

14. Onko sinulla mitään aikaisempaa koulutusta Istanbulin protokollasta? *

Vastaa kyllä, jos olet osallistunut IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen vuoden 2023 verkostotapaamisiin.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Edellinen

Seuraava

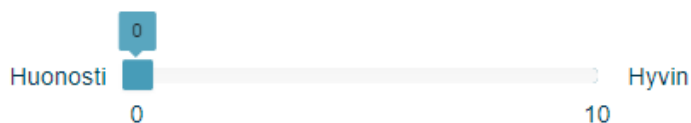
Suoritetun verkkokoulutuksen merkityksellisyys

15. Onko sinulla tietoa, onko asiakkaittesi joukossa verkkokurssilla kuvatun kaltaisen kidutuksen tai muun julman epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen uhreja? *

Suorittamasi verkkokoulutus "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" sisälsi YK:n määritelmän kidutuksesta sekä määritelmän sille, mitä tarkoittaa muu julma, epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- En tee asiakastyötä

16. Asteikolla 0 = Huonosti ja 10 = Hyvin arvioisin, että asiakkaitteni kidutukseen tai muuhun julmaan epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rangaistukseen liittyvät taustat on kartoitettu

17. Suorittamani "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" - verkkokoulutus lisäsi tietotaitoani siitä, miten kartoittaa asiakkaitteni kidutus- tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen taustaa paremmin

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

18. Suorittamani "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" - verkkokoulutus lisäsi tietotaitoani, miten dokumentoida asiakkaitteni kidutustaustaa paremmin

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

19. Sain lisää tietoa Istanbulin protokollasta "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" -verkkokoulutuksesta

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

20. Koen, että suorittamastani "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" -verkkokoulutuksesta on minulle hyötyä nykyisessä työssäni

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Seuraavaksi kartoitetaan, miten hyvin olet saavuttanut verkkokurssille asetetut oppimistavoitteet

21. Tiedostan kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun ja rangaistuksen YK:n määritelmän.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

22. Tiedostan joitakin tyypillisimpiä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun seurauksia uhrille.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

23. Tiedostan Istanbulin protokollan mukaiset eettiset velvoitteet ja osaan kokemukseni edellyttämällä tavalla auttaa uhria.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

24. Olen tietoinen Istanbulin protokollaan liittyvästä juridiikasta ja sen kytköksestä ihmisoikeuksiin.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Edellinen

Lähetä

LIITE 3: JATKOKYSELY

Jatkokysely on sisältänyt seuraavanlaisia kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja (kohta 38 koskien tähän tutkimukseen osallistumista):

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Tämä on jatkokysely "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" - verkkokoulutuksen (eli IP-verkkokoulutuksen) suorittaneille. Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa sitä, oliko verkkokurssista hyötyä käytännön työn kannalta. Tämä tieto on tärkeää hankkeen osarahoittajalle (EUSA AMIF).

Muistutamme tästä jatkokyselystä kolmen kuukauden ajan, jos et ole vielä vastannut siihen.

Lisätietoa IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen etenemisestä löytyy hankkeen [verkkosivuilta](#). Mikäli sinulla on kysyttävää kyselyyn liittyen voit olla yhteydessä iphanke@hdl.fi.

Taustatietojasi kysytään tässä kyselyssä uudelleen rahoittajan (EUSA AMIF) toiveesta sekä tutkimustarkoituksessa. Vastauksia säilytetään kymmenen vuotta rekisteriselosteen mukaisesti, jonka jälkeen ne poistetaan. Vastaukset anonymisoidaan ennen niiden julkaisemista.

Tähän kyselyyn vastaaminen vie noin 10 minuuttia.

1. Hyväksyn tietojeni tallentamisen ja käsittelyn [tietosuojaselosteen](#) mukaisesti *

(Huom. jos vastaat tähän kohtaan kielteisesti kysely päättyy)

Kyllä

Ei

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Taustakysymykset

2. Yhteystiedot *

Sähköposti

Sähköposti uudelleen

3. Ikä *

Valitse

4. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Muu

5. Kansalaisuus *

Valitse vaihtoehto muu, jos et löydä listalta oikeaa vaihtoehtoa

Valitse

6. Korkein suorittamasi koulutustaso *

Valitse

Edellinen

Seuraava

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Toimialaa koskevat kysymykset

7. Tehtävänimike (valitse nykyistä työtehtävääsi parhaiten kuvaava) *

- Lääkäri
- Sairaanhoitaja
- Juristi tai julkinen oikeusavustaja
- Tuomari
- Maahanmuuttoviraston ylitarkastaja
- Sosiaalityöntekijä
- Sosionomi / Sosiaaliohjaaja
- Poliisi
- Rajavartija
- Tulkki
- Muu, mikä?

8. Toimiala *

- Vastaanottokeskus
- Hyvinvointialue tai kunta
- Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus
- Oikeusaputoimisto
- Turvapaikka- ja pakolaisjuridiikkaan erikoistunut toimija
- Maahanmuuttovirasto
- Rajavartiolaitos
- Poliisilaitos
- Järjestösektori
- Muu, mikä?

9. Työtehtävä (kuvaile lyhyesti) ***10. Nykyinen työnantaja ***

(Tietoa kysytään tutkimustarkoituksessa. Jos et halua vastata, kirjoita "en halua vastata".)

11. Onko sinulla mitään aikaisempaa koulutusta Istanbulin protokollasta? *

Vastaa kyllä, jos olet esimerkiksi osallistunut IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen vuoden 2023 ja 2024 verkostotapaamisiin.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

12. Työskenteletkö jollakin tapaa turvapaikanhakijoiden parissa tai kohtaatko työssäsi turvapaikanhakijoita/pakolaisia/paperittomia? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

[Edellinen](#)[Seuraava](#)

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Suoritetun verkkokoulutuksen merkityksellisyys

Suorittit IP-verkkokoulutuksen yli kolme kuukautta sitten. Seuraavissa kysymyksissä pyydämme Sinua arvioimaan verkkokoulutuksen merkityksellisyyttä suhteessa siihen, miten saavuttamasi osaaminen on näkynyt työssäsi.

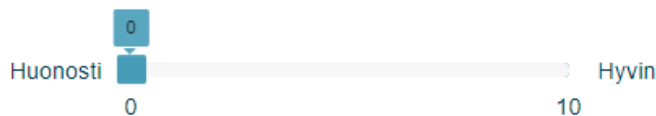
13. Kysymme Sinulta taustakyselyssä, onko Sinulla tietoa, onko asiakkaittesi joukossa verkkokurssilla kuvatun kaltaisen kidutuksen tai muun julman epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen uhreja.

Miten vastaisit tähän kysymykseen nyt tämän hetkisen osaamisesi perusteella? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- En tee asiakastyötä

14. Kysyimme Sinulta taustakyselyssä että, *miten asteikolla 0 = Huonosti ja 10 = Hyvin arvioisit asiakkaittesi kidutukseen tai muuhun julmaan epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rangaistukseen liittyvää taustaa on kartoitettu.*

Miten vastaisit tähän kysymykseen nyt tämän hetkisen osaamisesi perusteella? *

15. Kysyimme Sinulta taustakyselyssä, *lisäikö suorittamasi "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" -verkkokoulutus tietotaitoasi siitä, miten kartoittaa asiakkaittesi kidutus- tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen taustaa paremmin.*

Miten vastaisit tähän kysymykseen nyt tämän hetkisen osaamisesi perusteella? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

16. Kysyimme Sinulta taustakyselyssä, *lisäikö suorittamasi "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" -verkkokoulutus tietotaitoasi, miten dokumentoida asiakkaittesi kidutustaustaa paremmin.*

Miten vastaisit tähän kysymykseen nyt tämän hetkisen osaamisesi perusteella? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

17. Arvioiden uudelleen, sain lisää tietoa Istanbulin protokollasta "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" -verkkokoulutuksesta *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

18. Arvioiden uudelleen koen, että suorittamastani "Istanbulin protokolla - kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi" -verkkokoulutuksesta on ollut minulle hyötyä nykyisessä työssäni *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Edellinen

Seuraava

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

19. Kuinka verkkokoulutus lisäsi kykyäsi dokumentoida asiakkaiden kidutushistoriaa?

(Kuvaile esimerkki tilanteesta, jossa olet soveltanut tätä uutta oppimaasi tietoa käytännössä. Jos soveltaminen ei ole onnistunut, kerro mikä on estänyt sen.)

20. Miten IP-verkkokoulutus on vaikuttanut kykyysi auttaa turvapaikanhakijoita, pakolaisia tai paperittomia työssäsi?

(Kerro esimerkki siitä, miten olet käyttänyt tätä uutta tietoa auttamistyössäsi.)

21. Kuvaile, kuinka IP-verkkokoulutus on viimeisen kolmen kuukauden aikana vaikuttanut itsevarmuuteesi ja ammatillisiin taitoihisi, kun autat kidutuksen tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun uhreja?

(Kerro esimerkki tilanteesta, jossa olet käyttänyt tätä uutta oppimaasi tietoa käytännössä.)

22. Millä tavalla IP-verkkokoulutus on auttanut Sinua ratkaisemaan työssäsi kohtaamiasi ongelmia?

23. Annan esimerkki tilanteesta, jossa olet soveltanut verkkokurssilta oppimiasi tietoja tai taitoja työssäsi?

(Jos olet jo antanut tällaisen esimerkin jossain toisessa kohdassa, jätä tämä kohta tyhjäksi.)

Edellinen

Seuraava

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

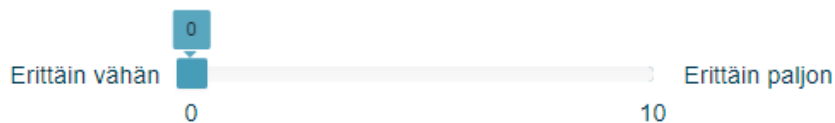
24. IP-verkkokoulutus on vaikuttanut itsevarmuuteeni oman työni osaamisessa yleisesti *

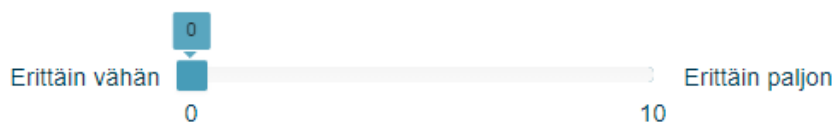
25. IP-verkkokoulutus on lisännyt yhteistyötäni kollegoitteni kanssa *

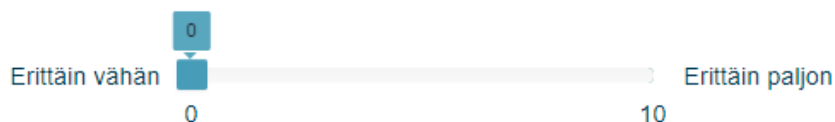
26. IP-verkkokoulutus on lisännyt yhteistyötäni muiden sidosryhmien kanssa (moniammatillinen yhteistyö) *

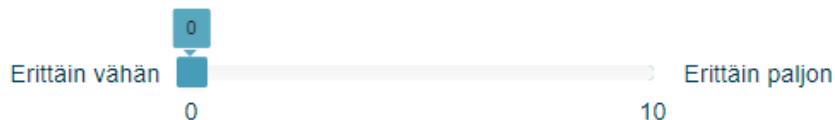
27. IP-verkkokoulutus on vaikuttanut kykyihini kidutuksen tai muun julman epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen uhrien auttamiseen liittyvässä osaamisessa *

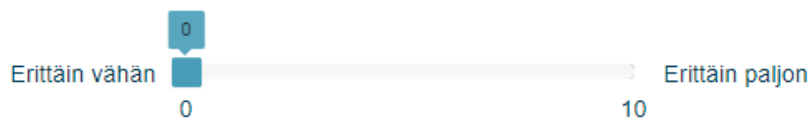
28. IP-verkkokoulutus on auttanut minua ratkaisemaan työssäni kohtaamiani ongelmia *

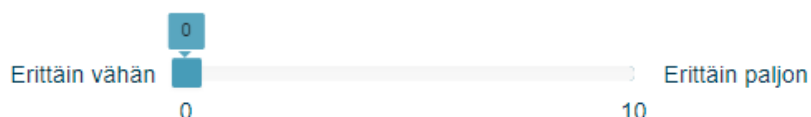
29. Olen oppinut IP-verkkokurssilta uusia taitoja ja olen soveltanut niitä työssäni *

30. Olen saanut lisää itsevarmuutta suoriutua työtehtävistäni IP-verkkokoulutuksella saavuttamani uuden tiedon avulla. *

31. IP-verkkokoulutus on vaikuttanut kykyyni auttaa turvapaikanhakijoita/pakolaisia/paperittomia omassa työssäni *

32. IP-verkkokoulutus on vaikuttanut tapaan tehdä työtäni *

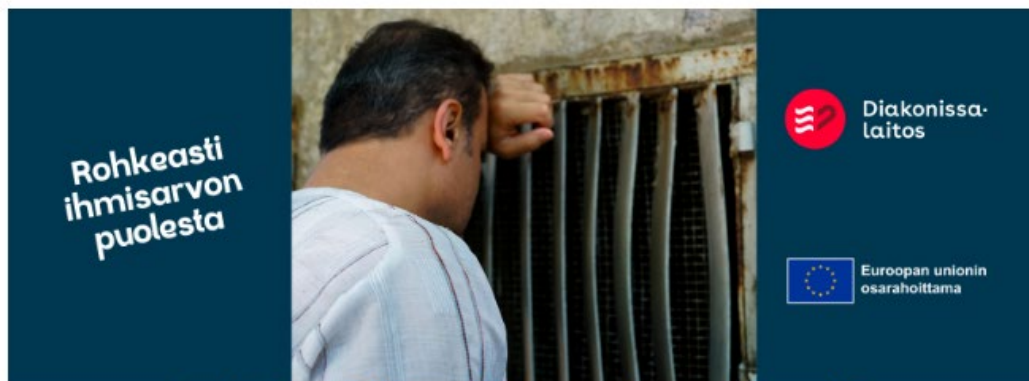
- Kyllä, se on vaikuttanut seuraavalla tavalla:
- Ei, se ei ole vaikuttanut, koska
- En osaa sanoa

33. Suositteletko tätä verkkokoulutusta muille oman alasi ammattilaisille? *

- Kyllä, suosittelisin, koska
- En suosittelisi, koska
- En osaa sanoa

Edellinen

Seuraava

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Oppimistavoitteiden saavuttamiseen liittyvät kysymykset

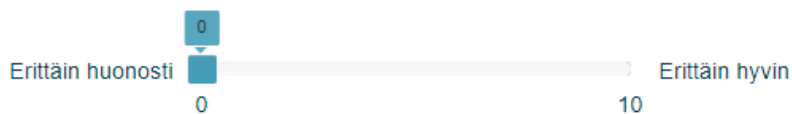
34. Oppimistavoite 1. Tiedostan kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun ja rangaistuksen YK:n määritelmän.

Olen saavuttanut tavoitteen *

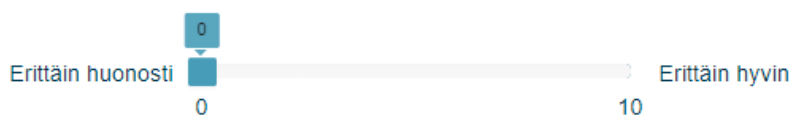
35. Oppimistavoite 2. Tiedostan joitakin tyypillisimpiä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun seurauksia uhrille.

Olen saavuttanut tavoitteen *

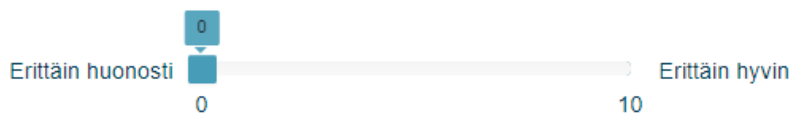
36. Oppimistavoite 3. Tiedostan Istanbulin protokollan mukaiset eettiset velvoitteet ja osaan kokemukseni edellyttämällä tavalla auttaa uhria.

Olen saavuttanut tavoitteen *

37. Oppimistavoite 4. Olen tietoinen Istanbulin protokollaan liittyvästä juridiikasta ja sen kytköksestä ihmisoikeuksiin.

Olen saavuttanut tavoitteen *

Edellinen

Seuraava

Jatkokysely IP-verkkokurssin suorittaneille

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

38. IP-verkkokurssin suorittaneille on tarjolla ainutlaatuinen tilaisuus osallistua haastattelututkimukseen syksyn 2024 aikana!

Tämä YAMK-opinnäytetyö tutkii tarkemmin IP-verkkokurssin vaikutuksia kurssin suorittaneiden ammatilliseen kompetenssiin. Tutkimuksen avulla pyritään ymmärtämään paremmin, miten kurssi on kehittänyt osallistujien osaamista sekä edistänyt heidän työelämävalmiuksiaan.

Jos olet suorittanut IP-verkkokurssin ja olet kiinnostunut osallistumaan tutkimukseen, kirjoita sähköpostiosoitteesi alla olevaan kenttään. Saat saatekirjeen syksyllä, joka sisältää lisätietoa tutkimuksesta ja haastatteluista. Hyvän tutkimustavan mukaisesti osallistumisen voi perua missä tutkimuksen vaiheessa tahansa.

Haastattelut ovat yksilöhaastatteluja ja ne järjestetään Teamsin välityksellä.

Osallistumisesi on meille erittäin arvokasta!

- Kyllä, haluan osallistua tutkimukseen ja suostun siihen, että tutkija on minuun yhteydessä.
- Ei, en halua osallistua tutkimukseen.

Edellinen

Lähetä

LIITE 4: TUTKIMUSTIEDOTE

Arvoisa vastaanottaja

Tutkimuksen esittely:

Olet suorittanut Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi -verkkokoulutuksen, jonka taustakysely ja jatkokysely keskittyivät IP Istanbul protokolla koulutus -hankkeen osarahoittajan EUSA AMIF vaatimusten mukaiseen selvitystarpeeseen, joka koskee ko. hankkeessa tuotetun verkkokurssin tuottamaa osaamista. Jatkokyselyn yhteydessä olet lupautunut osallistumaan haastatteluun.

Tutkimuksen nimi: Haastattelututkimus Istanbulin protokolla -koulutushankkeen verkkokurssin suorittaneille.

Tutkimuksen tekijä:

Heidi Ojala,
YAMK sotealan digitalisaation asiantuntijaopiskelija, Savonia ammattikorkeakoulu
IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen asiantuntija, Diakonissalaitos

Tietoa tutkimuksesta:

Tämän YAMK opinnäytetyön tarkoituksena on haastatella kyseiseen jatkokyselyyn vastanneita ammattilaisia, jotka ovat mahdollisesti hyödyntäneet koulutuksessa saamaansa osaamista omassa työssään. Tarkoituksena on saada lisätietoa siitä, miten uutta verkkokoulutuksessa opittua tietoa on sovellettu käytäntöön. Kyseessä on teemallinen yksilöhaastattelututkimus, jonka aineisto analysoidaan käyttäen induktiivista sisällönanalyysiä. Haastattelut suoritetaan Teams välitteisesti eli tarvittavat osallistumiseen Microsoft tunnukset. Haastattelut nauhoitetaan. Haastattelu vie noin 30–60 minuuttia. Yksilöhaastattelut pyritään suorittamaan marras-joulukuun 2024 aikana.

Osallistuminen on vapaaehtoista. Tietoja kerätään, jotta rahoittajalle saadaan tietoa koulutuksen hyödyistä ja vaikuttavuudesta. Tieto on tärkeää jatkohankkeen kehittämisen näkökulmasta. Tähän tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota. Tutkimuksen tuottaman tiedon toivotaan auttavan kehittämään Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksen toimintaa.

Tutkimusaineiston keruu alkaa marraskuussa 2024 ja kestää noin joulukuuhun 2024 asti. Tämän jälkeen tutkimustulokset analysoidaan ja julkaistaan osana normaalia hankeraportointia ja mahdollisesti myös kansainvälisessä vertaisarvioidussa julkaisusarjassa. Tutkimustulokset ovat julkisia, mutta niistä ei käy ilmi mitään tutkittavia yksilöiviä tietoja.

Tutkimusrekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä henkilötietoja. Tietojen kerääminen perustuu tutkimussuunnitelmaan. Tässä tutkimuksessa henkilötietoja käsittelee ainoastaan tutkija Heidi Ojala. Tutkimuksen rekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä henkilötietoja. Tutkijalla on myös pääsy taustakyselyn ja jatkokyselyn aineistoon.

Kaikkia tutkimuksessa tutkittavasta kerättäviä tietoja käsitellään raportointivaiheessa koodattuina, joten tutkittavan tietoja ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista. Tietojen koodaaminen tarkoittaa sitä, että tutkittavan henkilötiedot poistetaan ja korvataan yksilöllisellä koodilla (esim "vastaaja 1"). Tämän jälkeen tutkittavaa koskevia tietoja ei voida tunnistaa ilman koodiavainta, jonka säilytyksestä vastaa tutkija. Tutkimuksen ulkopuolisilla henkilöillä ei ole pääsyä koodiavaimeen. Tutkimustulokset analysoidaan ja raportoidaan koodattuna.

Tässä tutkimuksessa tutkittavan henkilötietoja ei luovuteta muille tahoille ja niitä käsitellään vain tutkimustarkoitusta varten. Poikkeuksena tästä tutkittavan tietoja voivat satunnaisotannalla käsitellä myös tutkimuksen toimeksiantajan edustajat (Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus). Tässä yhteydessä tutkimustiedon oikeellisuuden varmistamiseksi tutkimustietoja verrataan alkuperäisiin vastauksiin. Vastauksia kuitenkin käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä noudattaen hyvää kliinistä tutkimustapaa. Tutkija on sitoutunut noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja tutkimuksen eettisiä ohjeita. Ainoastaan tutkija tietää tutkittavien henkilöllisyyden ja tutkija on salassapitovelvollinen.

Tulokset raportoidaan hankkeen (IP Istanbulin protokolla koulutus -hanke) rahoittajalle (EUSA AMIF) osana hankeraporttoimista sekä sähköisesti Theseuksessa julkaistavan Savonia ammattikorkeakoulun YAMK opinnäytetyön muodossa. Anonyymejä tutkimustuloksia voidaan myös esitellä osana ko. koulutushanketta tai sen mahdollista jatkohanketta.

Pyytäisin Sinua tutustumaan tutkimusselosteeseen, jonka löydät tästä linkistä. Täytähän suostumuksesi tutkimukseen osallistumisesta, joka on liitetty kyseiseen selosteeseen.

Yhteystiedot:

Jos sinulla on kysyttävää tutkimuksesta, voit olla yhteydessä tutkijaan sähköpostilla. Voit keskustella tutkijan kanssa kaikista tutkimuksen aikana mahdollisesti ilmenneistä asioista, tai muista tähän tutkimukseen liittyvistä mieltäsi askarruttavista asioista.

(sähköpostiosoite)
(puhelinnumero)

Kiitos osallistumisesta tutkimukseen!

Terveisin

Heidi Ojala,

YAMK sotealan digitalisaation asiantuntijaopiskelija, Savonia ammattikorkeakoulu
Projektityöntekijä, IP Istanbulin protokolla koulutus -hanke

LIITE 5: TUTKIMUSSELOSTE

Olet suorittanut Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi -verkkokoulutuksen, jonka taustakysely ja jatkokysely keskittyivät IP Istanbul protokolla koulutus -hankkeen osarahoittajan EUSA AMIF vaatimusten mukaiseen selvitystarpeeseen, joka koskee ko. hankkeessa tuotetun verkkokurssin tuottamaa osaamista.

Tutkimuksen nimi: Haastattelututkimus Istanbulin protokolla -koulutushankkeen verkkokurssin suorittaneille.

Tutkimuksen tekijä:

Heidi Ojala,
YAMK sotealan digitalisaation asiantuntijaopiskelija, Savonia ammattikorkeakoulu
IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen asiantuntija, Diakonissalaitos

Tietoa tutkimuksesta:

Tämän YAMK opinnäytetyön tarkoituksena on haastatella kyseiseen jatkokyselyyn vastanneita ammattilaisia, jotka ovat mahdollisesti hyödyntäneet koulutuksessa saamaansa osaamista omassa työssään. Tarkoituksena on saada lisätietoa siitä, miten uutta verkkokoulutuksessa opittua tietoa on sovellettu käytäntöön. Kyseessä on teemallinen yksilöhaastattelututkimus, jonka aineisto analysoidaan käyttäen induktiivista sisällönanalyysiä. Haastattelut suoritetaan Teams välitteisesti eli tarvitset osallistumiseen Microsoft tunnukset. Haastattelut nauhoitetaan.

Tutkimusrekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä henkilötietoja (mm. sähköposti). Tietojen kerääminen perustuu tutkimussuunnitelmaan. Tässä tutkimuksessa henkilötietoja käsittelee ainoastaan tutkija Heidi Ojala. Tutkimuksen rekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä henkilötietoja. Tutkijalla on myös pääsy taustakyselyn ja jatkokyselyn aineistoon.

Kaikkia tutkimuksessa tutkittavasta kerättäviä tietoja käsitellään raportointivaiheessa koodattuina, joten tutkittavan tietoja ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista. Tietojen koodaaminen tarkoittaa sitä, että tutkittavan henkilötiedot poistetaan ja korvataan yksilöllisellä koodilla (esim ”vastaaja 1”). Tämän jälkeen tutkittavaa koskevia tietoja ei voida tunnistaa ilman koodiaavainta, jonka säilytyksestä vastaa tutkija. Tutkimuksen ulkopuolisilla henkilöillä ei ole pääsyä koodiavaimeen. Tutkimustulokset analysoidaan ja raportoidaan koodattuna.

Tässä tutkimuksessa tutkittavan henkilötietoja ei luovuteta muille tahoille ja niitä käsitellään vain tutkimustarkoitusta varten. Poikkeuksena tästä tutkittavan tietoja voivat satunnaisotannalla käsitellä myös tutkimuksen toimeksiantajan edustajat (Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskus). Tässä yhteydessä tutkimustiedon oikeellisuuden varmistamiseksi tutkimustietoja verrataan alkuperäisiin vastauksiin. Vastauksia kuitenkin käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä noudattaen hyvää kliinistä tutkimustapaa. Tutkija on sitoutunut noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja tutkimuksen eettisiä ohjeita. Ainoastaan tutkija tietää tutkittavien henkilöllisyyden ja tutkija on salassapitovelvollinen.

Tulokset raportoidaan hankkeen (IP Istanbulin protokolla koulutus -hanke) rahoittajalle (EUSA AMIF) osana hankeraporttoimista sekä sähköisesti Theseuksessa julkaistavan Savonia ammattikorkeakoulun YAMK opinnäytetyön muodossa. Anonyymejä tutkimustuloksia voidaan myös esitellä osana ko. koulutushanketta tai sen mahdollista jatkohanketta.

1. Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Minulle on selvitetty yllä mainitun tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät. Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen ei aiheuta minulle minkäänlaisia kustannuksia, henkilöllisyyteni jää vain tutkijan tietoon. Minua koskevaa aineistoa käytetään vain kyseiseen tutkimukseen ja IP Istanbulin protokolla koulutus - hankkeen sekä sen mahdollisen jatkohankkeen (TUDO tunnista ja dokumentoi -koulutushanke) koulutusten kehittämiseen tutkijan toimesta. Minua koskevia tietoja säilytetään tutkijan toimesta kaksi vuotta tulosten julkaisemisesta, jonka jälkeen aineisto hävitetään. Tiedän, että en saa osallistumisesta minkäänlaista palkkiota.

Halukkuuteni osallistua haastatteluun on alun perin kysytty koulutushankkeen jatkokyselyssä, jossa olen antanut myös sähköpostiosoitteeni.

Suostun siihen, että antamiani tietoja käytetään edellä esitettyihin tarpeisiin.

Halutessani voin myöhemmin milloin tahansa ennen tutkimuksen päättymistä ja syytä ilmoittamatta myös keskeyttää tutkimukseen osallistumiseni tai peruuttaa tämän suostumuksen. Mikäli päätän keskeyttää osallistumiseni, se ei vaikuta millään tapaa osallistumiseeni IP Istanbulin protokolla koulutus -hankkeen tai sen mahdollisen jatkohankkeen (TUDO tunnista ja dokumentoi -koulutushanke) verkosto- tai koulutustoimintaan.

Olen saanut riittävästi tietoa tutkimuksen yhteydessä suoritettavasta henkilötietojeni keräämisestä, käsittelystä, säilyttämisestä ja luovuttamisesta. Tiedän, että tietojani käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta sivullisille, ja että tutkimuksen toteuttaja säilyttää tutkimustiedot kaksi vuotta kyselyn julkaisemisesta, jonka jälkeen ne hävitetään asianmukaisesti.

Tästä suostumuksesta on tehty tämä erillinen suostumusasiakirja. Henkilötietojen käsittelyperusteena on osallistujan suostumus. Tutkimuksen rekisterinpitäjänä toimii tutkija Heidi Ojala.

Olen tutustunut tämän tutkimuksen tietosuojaselosteeseen. Olen tietoinen, että aineistonhallinta-suunnitelma on saatavilla tutkijalta nähtäville tutkimuksen aikana niin halutessani.

Vastaamalla tähän kysymykseen "kyllä" annan suostumukseni tähän tutkimukseen osallistumiseen.

- Kyllä, suostun tutkimukseen osallistumiseen
- Ei, en suostu tutkimukseen osallistumiseen

Lähetä

LIITE 6: HAASTATTELUKYSYMYSTEN RUNKO

Tämä haastattelu toteutetaan avoimena yksilohaastatteluna.

Haastateltaville lähetetty intro:

Olet suorittanut ”Istanbulin protokolla – kidutuksen tutkiminen ja dokumentointi” verkkokurssin. Verkkokurssin tuotantoprosessin aikana koulutukselle asetettiin neljä oppimistavoitteita. Ensimmäisenä tavoitteena oli se, että kurssin suorittaja tiedostaa kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun ja rangaistuksen YK:n määritelmän. Toisena tavoitteena kurssin suorittaja tiedostaa joitakin tyypillisimpiä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun seurauksia uhrille. Kolmantena tavoitteena kurssin suorittaja tiedostaa Istanbulin pöytäkirjan mukaiset eettiset velvoitteet ja osaa kokemuksensa (eli ammattitaitonsa ja kompetenssinsa) edellyttämällä tavalla auttaa uhria. Neljäntenä tavoitteena kurssin suorittaja on tietoinen Istanbulin pöytäkirjaan liittyvästä juridiikasta ja sen kytköksestä ihmisoikeuksiin. Tutkijana olen perehtynyt etukäteen antamiisi vastauksiin kurssia koskeissa kyselyissä ja saatan nostaa niihin liittyen sellaisia lisäkysymyksiä, joiden avulla pyrin ymmärtämään tarkemmin, miten olet verkkokurssista hyötynyt. Haastattelussa saat tulla joidenkin asioiden toistoa, toivottavasti et pahastu tästä.

Tässä haastattelussa tulen esittämään sinulle kysymyksiä suorittamasi Istanbulin protokolla verkkokurssin sisältöihin ja kurssin myötä kehittyneen osaamisesi kartoittamiseksi. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä ovat:

1. Miten koulutuksen käyneen ammattilaisen tietämys Istanbulin pöytäkirjasta kehittyi käymänsä digitaalisesti saavutetun koulutuksen avulla?
2. Miten tutkittava on hyötynyt suorittamastaan koulutuspaketista omassa työssään?
3. Miten tutkittava käyttää tällä koulutuksella hankkimiaan taitoja ja osaamista?

Tämän haastattelun tarkoituksena on kerätä tutkimustietoa tutkittaviin teemoihin liittyen. Ymmärrän hyvin, että tutkittava aihe on hyvin triggeröivä aihe ja aiheuttaa monenlaisia tunteita. Lisäksi tiedostan, että turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten auttamiseen liittyy aina myötätuntuupumuksen ja sijaistraumatisoitumisen riski auttamistyötä tekeillä. Tästä huolimatta, mikäli keskustelu ohjautuu pois tutkimuskysymyksistä, voi olla, että joudun keskeyttämään eli toivon, ettet pahastuisi tästä. Olen käytettävissä haastattelun ulkopuolella, esimerkiksi haastattelun jälkeen, jos haluat keskustella muusta auttamistyöhön liittyvästä. Huomauttaisin kuitenkin, että työnohjaus on oleellinen osa auttamistyössä jaksamista ja toivonkin, että pystyt tarvittaessa ottamaan esille haastattelusta herääviä ajatuksia seuraavan työnohjauksesi yhteydessä.

Tässä sinulle haastattelukysymykset etukäteen nähtäväksi, jotta voit halutessasi valmistautua vastaamaan niihin. Jos kysymykset tuntuvat hankalilta, autan tukikysymyksin haastattelun aikana.

1. Yleiset vaikutelmat kurssista

Millaiseksi koit suorittamasi verkkokurssin?

Vaikuttiko kurssin digitaalisuus tietämyksesi kehittymiseen?

2. Tietämyksen kehittyminen ja oppiminen

Miten tietämyksesi Istanbulin protokollasta kehittyi käymäsi koulutuksen avulla?

Mitä uutta opit kurssilla kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien auttamiseen liittyvästä aiheesta?

3. Ammatillinen hyöty ja osaamisen kehittyminen

Oletko hyötynyt suorittamastasi koulutuspaketista omassa työssäsi? Jos kyllä, miten?

Voitko antaa esimerkin tilanteesta, jossa olet hyödyntänyt kurssilla oppimiasi taitoja?

Miten käytät koulutuksessa hankkimiasi taitoja ja osaamista?

4. Ammatilliset ja eettiset näkökulmat

Miten kurssin sisällöt ovat vaikuttaneet suhtautumiseesi mahdollisiin ammatillisiin (eettisiin) velvoitteisiisi?

5. Käytäntöjen muuttuminen ja tulevaisuus

Kuvaile, mitä tekisit tai olet tehnyt kurssin suorittamisen jälkeen toisin, jos/kun työskentelet pakolaisten tai turvapaikanhakijoiden parissa.

Odotatko hyötyväsi oppimastasi tulevaisuudessa? Millä tavalla?

6. Kurssin sisällön laatu ja hyödyt

Mitä kurssin osa-alueita pidit erityisen hyödyllisinä?

Onko kurssilla ollut käytännön hyötyä työssäsi? Jos kyllä, miten?

7. Vaikutukset työkäytäntöihin pitkällä aikavälillä

Koetko, että kurssi on muuttanut työskentelytapaasi tai ammatillisia käytäntöjäsi? Jos kyllä, miten?

Mitkä kurssin osiot ovat jääneet pitkäaikaisesti käyttöön työkäytännöissäsi?

8. Avoin kysymys

Onko jotain muuta, mitä haluaisit sanoa verkkokurssista ja sen vaikutuksista työhösi?

Haastattelu:

”Kiitos, että olet halunnut osallistua tähän haastatteluun.

Onko Sinulla jotain kysyttävää tutkimuksesta tai haastattelusta ennen kuin aloitamme?

Lähetin sinulle ennen haastattelua lisätietoa verkkokoulutuksen oppimistavoitteista. Olethan perehtynyt niihin? Onko sinulla kysyttävää ennen kuin aloitamme? Muistutan että tämä haastattelu tallennetaan.”

		Apukysymykset
1. Yleiset vaikutelmat kurssista	<p>Millaiseksi koit suorittamasi verkkokurssin?</p> <p>Vaikuttiko kurssin digitaalisuus tietämyksesi kehittymiseen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mitä mieltä olit kurssin rakenteesta ja sisällöstä? - Tuntuiko kurssi kattavalta? - Oliko kurssin suorittaminen helppoa vai haastavaa? - Oliko kurssin digitaalinen toteutus mielestäsi selkeä? - Tuntuiko verkkokurssi vuorovaikutteiselta vai yksisuuntaiselta? - Lisäsikö digitaalinen muoto oppimisesi tehokkuutta vai haittasiko se sitä?
2. Tietämyksen kehittyminen ja oppiminen	<p>Miten tietämyksesi Istanbulin protokollasta kehittyi käymäsi koulutuksen avulla?</p> <p>Mitä uutta opit kurssilla kidutuksen ja kaltoinkohtelun uhrien auttamiseen liittyvästä aiheesta?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mitä tiesit Istanbulin protokollasta ennen kurssia? - Mikä oli tärkein asia, jonka opit protokollasta kurssilla? - Oletko hyödyntänyt oppimaasi käytännössä? - Oliko jokin kurssilla käsitelty teema sinulle täysin uusi? - Mitkä olivat tärkeimmät konkreettiset taidot, joita opit? - Tuntuivatko uudet tiedot helposti sovellettavilta työhösi?

<p>3. Ammatillinen hyöty ja osaamisen kehittyminen</p>	<p>Oletko hyötynyt suorittamastasi koulutuspaketista omassa työssäsi? Jos kyllä, miten?</p> <p>Voitko antaa esimerkin tilanteesta, jossa olet hyödyntänyt kursseilla oppimiasi taitoja?</p> <p>Miten käytät koulutuksessa hankkimiasi taitoja ja osaamista?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Voitko antaa esimerkin tilanteesta, jossa kurssin opit olivat hyödyllisiä? - Mitä osa-alueita käytät päivittäisessä työssäsi? - Onko kurssi auttanut sinua kehittämään työmenetelmiäsi? - Millainen tilanne oli kyseessä? - Miten käytit kursseilla oppimiasi taitoja tässä tilanteessa? - Mitä olisit tehnyt toisin ennen kurssin suorittamista? - Käytätkö taitoja säännöllisesti vai vain erityistilanteissa? - Miten hankkimasi taidot näkyvät työkäytännössäsi? - Onko oppimasi vaikuttanut myös työyhteisöösi?
<p>4. Ammatilliset ja eettiset näkökulmat</p>	<p>Miten kurssin sisällöt ovat vaikuttaneet suhtautumiseesi mahdollisiin ammatillisiin (eettisiin) velvoitteisiisi?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Muuttiko kurssi tapaa, jolla tarkastelet eettisiä kysymyksiä työssäsi? - Tuntuuko, että kurssi selkeytti vastuitasi ammattilaisena? - Oliko jokin eettinen aihe erityisen tärkeä tai yllättävä sinulle?
<p>5. Käytäntöjen muuttuminen ja tulevaisuus</p>	<p>Kuvaile, mitä tekisit tai olet tehnyt kurssin suorittamisen jälkeen toisin, kun työskentelet pakolaisten tai turvapaikanhakijoiden parissa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mitä asioita olet alkanut huomioida enemmän? - Onko työskentelytapasi muuttunut? - Oletko saanut parempia tuloksia työssäsi kurssin oppien ansiosta?

	<p>Odotatko hyötyväsi oppimastasi tulevaisuudessa? Millä tavalla?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Missä tilanteissa uskot kurssin tiedoista ja taidoista olevan hyötyä tulevaisuudessa? - Mitä asioita haluaisit kehittää edelleen oppimastasi? - Näetkö oppimasi vaikuttavan ammatilliseen kehittymiseesi pitkällä aikavälillä?
<p>6. Kurssin sisällön laatu ja hyödyt</p>	<p>Mitä kurssin osa-alueita pidit erityisen hyödyllisinä?</p> <p>Onko kurssilla ollut käytännön hyötyä työssäsi? Jos kyllä, miten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mikä kurssin teema oli sinulle kaikkein tärkein? - Oliko jokin kurssin osa-alue erityisen vaikuttava työhösi? - Suositteletko jotain tiettyä osa-aluetta muille ammattilaisille? - Onko kurssi auttanut sinua ratkaisemaan työssäsi kohtamiasi haasteita? - Onko kurssi lisännyt työssäsi tuottavuutta, tehokkuutta tai vaikuttavuutta? - Tuntuuko, että kurssi antoi sinulle työkaluja, joita et olisi muuten saanut?
<p>7. Vaikutukset työkäytäntöihin pitkällä aikavälillä</p>	<p>Koetko, että kurssi on muuttanut työskentelytapaasi tai ammatillisia käytäntöjasi? Jos kyllä, miten?</p> <p>Mitkä kurssin osiot ovat jääneet pitkäaikaisesti käyttöön työkäytännöissäsi?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Miten työskentelytapasi ovat muuttuneet? - Onko muutos ollut merkittävä vai pieniä parannuksia? - Ovatko uudet käytännöt olleet hyödyllisiä asiakkaille ja kollegoille? - Mikä osa kurssista on ollut käytössäsi kaikkein eniten? - Käytätkö oppimiasi asioita päivittäin vai satunnaisesti?

		- Ovatko jotkin kurssin osiot auttaneet sinua ratkaisemaan erityisiä työtilanteita?
8. Avoin kysymys	Onko jotain muuta, mitä haluaisit sanoa verkkokurssista ja sen vaikutuksista työhösi?	- Jäikö mielestäsi jotain käsittelemättä kurssilla? - Millä tavalla kurssi voisi kehittyä edelleen? - Miten suosittelisit kurssia muille ammattilaisille?

Kiitos haastatteluun osallistumisesta! Jos sinulle tulee jälkikäteen mieleen jotain, josta vielä haluaisin keskustella, olethan tarvittaessa yhteydessä.

LIITE 7: INDUKTIIVINEN SISÄLLÖNANALYYSSITAUUKKO (BLOOMIN TAKSONOMIAN MUKAAN)

Litteroitu lainaus	Pelkistetty ilmaus	Alakategoria	Yläkategoria (Bloomin taso)
"Kurssi oli nopea ja selkeä, eteneminen oli hyvin laadittu." (H5)	Verkkokurssin rakenne oli selkeä ja hyvin suunniteltu.	Selkeä kurssirakenne	Muistaminen – faktojen tunnistaminen
"Siis mä en ollut oikeastaan koskaan kuullut tästä Istanbulin protokollasta aikaisemmin, että mun tieto lisääntyi paljon." (H4)	Istanbulin protokolla oli monille uusi asia.	Uuden tiedon omaksuminen	Muistaminen – faktojen tunnistaminen
"Kurssi itsessään oli musta silleen... se oli nopea. Se oli selkeä." (H3)	Kurssi eteni nopeasti ja selkeästi.	Selkeä ja nopea oppimisprosessi	Muistaminen – faktojen tunnistaminen
"Tavallaan ehkä laajensi sitä ajatusta itsellä siitä, että mitä se määritelmä on, että mitä kaikkea pitää sisällään kidutus ja väkivalta-kohtelu." (H3)	Kurssi laajensi ymmärrystä kidutuksen ja väkivallan määritelmästä.	Käsitteellisen ymmärryksen laajentuminen.	Muistaminen – faktojen tunnistaminen
"Kurssi auttoi ymmärtämään, miten tunnistaa ihmisiä, joilla on kokemuksia kaltoinkohtelusta." (H4)	Traumaattisten kokemusten tunnistaminen parani.	Traumaosaamisen kehittyminen	Ymmärtäminen – tietojen tulkitseminen
"Kurssi sai pohtimaan soveltamista omaan työhön." (H3)	Kurssi edisti reflektointia omaan työhön.	Itsearviointin kehittyminen	Ymmärtäminen – tietojen tulkitseminen
"Suomessa säädettiin just tätä, että rajat kiinni ja puhuttiin käännytyslain säätämisestä, ja jotenkin se keskustelu alkoi avautua mulle ihan eri tavalla, kun mä kävin tämän koulutuksen." (H5)	Kurssi auttoi ymmärtämään käännytyslain taustalla olevaa keskustelua.	Yhteiskunnallisen ja poliittisen ymmärryksen lisääntyminen.	Ymmärtäminen – tietojen tulkitseminen
"Kurssimateriaali toimii käytännön työkaluna." (H2)	Kurssimateriaali soveltui käytännön työkaluksi.	Hyödyllinen materiaali	Soveltaminen – käytännön soveltaminen
"Jos tapaan vanhempia heti vauvan syntymän jälkeen ja äiti ei osallistu vuorovaikutukseen, olen alkanut pohtia, voisiko taustalla olla traumaattisia kokemuksia." (H3)	Traumaattisten kokemusten tunnistaminen asiakastyössä.	Tunnistamisen kehittyminen	Soveltaminen – käytännön soveltaminen

"Mä oon pistänyt lääkärille huomion, että hei... Tässä on niin kun mitä ottaa Istanbulin protokolla huomioon, että asiakas on joutunut kokemaan tällaista..." (H1)	Ohjasin lääkärin huomioon Istanbulin protokollan asiakastilanteessa.	Istanbulin protokollan soveltaminen käytännön työssä.	Soveltaminen – käytännön soveltaminen
"Digitaalinen oppiminen toimi, mutta vuorovaikutuksen puute teki siitä yksipuolista." (H3)	Vuorovaikutuksen puute rajoitti oppimista.	Oppimisen haasteet	Analysointi – osien ja rakenteiden tarkastelu
"Tarve laajentaa koulutuksen sisältöä sosiaalihuoltoon." (H1)	Istanbulin protokollan koulutuksen integroinnin arviointi	Arviointi koulutuksen vakiinnuttamisesta	Analysointi – osien ja rakenteiden tarkastelu
"Vuorovaikutuksen vähäisyys heikensi oppimista." (H3)	Vuorovaikutuksen puute heikensi oppimista.	Oppimista heikentävien tekijöiden analyysi	Analysointi – osien ja rakenteiden tarkastelu
"Kurssi oli hyödyllinen, mutta lastensuojelutyössä sen käyttö on haastavaa juridisten rajoitusten takia." (H4)	Juridiset rajoitteet vaikuttavat kurssin soveltamiseen.	Lainsäädännölliset haasteet	Arviointi – kokonaisuuden arviointi
"Tarve Istanbulin protokollan koulutuksen vakiinnuttamiseen osaksi eri alojen peruskoulutusta." (H2)	Istanbulin protokollan koulutuksen integroinnin arviointi	Arviointi koulutuksen vakiinnuttamisesta	Arviointi – kokonaisuuden arviointi
"Kaipuu konkreettisiin esimerkkeihin oppimisessa." (H5)	Tarve konkreettisille esimerkeille oppimisessa.	Oppimismenetelmien tehokkuuden arviointi	Arviointi – kokonaisuuden arviointi
"Kurssi herätti ajatuksia siitä, miten tieto voitaisiin paremmin jalakauttaa käytännön työhön." (H5)	Tarve viedä opittu tieto paremmin käytäntöön.	Käytännön soveltamisen kehittäminen	Luominen – uuden tiedon tuottaminen
"Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen." (H2)	Tarve lisätä eri ammattiryhmien välistä yhteistyötä.	Yhteistyön kehittäminen	Luominen – uuden tiedon tuottaminen
"Että sitten kun sä huomaat tai tiedostat sitä, niin se semmoinen tietynlainen sensitiivisyys ja tietynlainen myös rohkeus siinä..." (H3)	Sensitiivisyys ja rohkeus lisääntyivät asiakastyössä.	Ammatillisen itsetunnon kasvu	Luominen – uuden tiedon tuottaminen